

ƏDALET

Qurucusu:
Adil Minbaşiyev

İctimai-siyasi, hüquq qəzeti

Qəzet 1990-cı illin
iyulundan çıxır

№ 17 (6110) 9 may 2025-ci il

Qiyməti 40 qəpik

ŞƏHİDLƏR ÖLMƏZ, VƏTƏN BÖLÜNMƏZ! Hərbçilərimiz Qızıl Meydanda

Mehriban Əliyeva Mərakeşin xanım Şahzadəsi ilə görüşdü

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva və qızı Leyla Əliyeva mayın 5-də ölkəmizdə səfərdə olan Mərakeş Krallığının xanım Şahzadəsi Lalla Hasnaa ilə görüşüblər. Adalet.az xəbər verir ki, söhbət zamanı müxtəlif sahələrdə ikitərəfli əlaqələrin inkişafından məmnunluq ifadə edilib, Azərbaycan və Mərakeş arasında tarixi, mədəni və dini yaxınlığa əsaslanan səmimi dostluq və əməkdaşlıq münasibətlərinin mövcud olduğu vurğulanıb.

Ölkələrimizin beynəlxalq təşkilatlar, o cümlədən BMT və İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı çərçivəsində uğurlu əməkdaşlığı qeyd edilib. Görüşdə digər istiqamətlərlə yanaşı, humanitar və mədəni sahələrdə münasibətlərin genişləndirilməsi üçün böyük potensialın olduğu bildirilib. Bu xüsusda, Azərbaycan mədəniyyət günlərinin Mərakeşdə, Mərakeş mədəniyyət günlərinin isə ölkəmizdə keçirilməsi məmnunluqla xatırlanıb, həmin tədbirlərin xalqlarımızın zəngin mədəniyyəti ilə qarşılıqlı şəkildə yaxından tanış olmasına geniş imkan yaratdığı qeyd edilib. Azərbaycanın mənzil-qərarı Mərakeşdə yerləşən İSESCO ilə əməkdaşlığına toxunulub, bu il Bakıda İSESCO-nun ölkəmizdə regional ofisinin yaradıldığı vurğulanıb. Ölkəmizin İslam həmrəyliyinə gücləndirilməsi, müsəlman dövlətləri arasında təhsil, elm və mədəniyyət sahələrində əməkdaşlığın inkişafına xüsusi əhəmiyyət verdiyi qeyd olunub.

Söhbət zamanı Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyevanın Mərakeşə səfəri və bu çərçivədə keçirilmiş görüşlər xatırlanıb. Həmin görüşlərdə Heydər Əliyev Fondunun sosial sahədə fəaliyyəti, uşaqlara qayğı ilə bağlı məsələlərin müzakirə edildiyi vurğulanıb. Xanım Şahzadə Lalla Hasnaanın ölkəmizə səfərinin onun Azərbaycanla daha yaxından tanış olması baxımından yaxşı imkan yaradacağına və əlaqələrimizin inkişafına töhfə verəcəyinə ümidvarlıq ifadə olunub.

ABDAL QASIM

DÜNYA CƏHƏNNƏM, RUSIYA ÖZÜN POSTSOVET ÖLKƏLƏRİNDƏN TƏCRİD EDİR

Rusiya yeni bir qanun çıxarıb, deyəsən iyunun 30-dan qüvvəyə minir. Bu ölkəyə getmək istəyən şəxslər 72 saat əvvəl xüsusi portala girib özləri haqqında məlumatı, məqsədlərini, nə bilim hansı oteldə qalacaqlarını yazmalıdırlar. Sonra onlara Rusiyaya gəlib və ya gəlməyəcəkləri barədə məlumat verilecək.

Rusiya onsuz da özünü dünyadan təcrid edib, indi də keçmiş "qardaşlarından", yeni postsovet ölkələrinin vətəndaşlarından təcrid edir.

Rusiyanın iqtisadiyyatına böyük bir zərbə olacaq. Bu qanunu hazırlayan ağıllılar bunu fikirləşməyiblər?

Sözün düzü, mənim Rusiya üçün gözüm uçmur. Amma ucuz işçi qüvvəsini hardan tapacaqlar, bu məni maraqlandırır.

Türkiyə PKK-nın yaxın vaxtlarda tərk-silah olunacağını gözləyir

Türkiyə PKK terror təşkilatının yaxın zamanda tam şəkildə silahı yerə qoyaraq fəaliyyətinə son qoyacağını gözləyir.

Adalet.az xəbər verir ki, bunu Türkiyənin hakim Ədalət və İnkişaf Partiyasının (AKP) sözcüsü Ömər Çelik jurnalistlərə açıqlamasında deyib. "Terroruz Türkiyə" hədəfinə çatmaq üçün səylərini qətiyyətlə davam etdirəcəyik. Əsas dönüş nöqtəsi PKK-nın bütün qollarının birlikdə silahı yerə qoyaraq özünü buraxması olacaq", - Çelik qeyd edib.

DİN-dən

kiberdələduzlarla bağlı vətəndaşlara xəbərdarlıq

Son zamanlar kiberdələduzlar tərəfindən vətəndaşlara yerli mobil şəbəkə operatorlarının adından dələduzluq həyata keçirilir.

DİN-in mətbuat xidmətindən Adalet.az-a verilən məlumata görə, qurumun adına səhifə yaradılaraq istifadəçilər saxta kampaniyalara cəlb olunur. Həmçinin səhifədə yerləşdirilən saxta keçid vasitəsilə müxtəlif internet paketi tarifi dəyəridən aşağı qiymətə təklif edilir.

Daxili İşlər Nazirliyi vətəndaşlara belə saxta səhifələrə qarşı diqqətli olmağı, şübhəli keçidlər vasitəsilə bank kartı və digər fərdi məlumatlarını qarşı tərəfə ötürməyi, rəsmi məlumatları yalnız müvafiq qurumun özündən dəqiqləşdirməyi tövsiyə edir.

Aqil ABBAS

aqilabbas@rambler.ru

ELŞAD PAŞASOY - QƏLƏMİNİN ƏSGƏRİ

1997-ci il Novruz bayramı ərəfəsi idi. Azərbaycan televiziyasından zəng elədiklər ki, hərbi hissəyə görüşə gedirik, həm yazıçı, şairlərlə, həm də geniş konsert programıyla, gedərsiz? Mən də dedim ki, məmnuniyyətlə. Günortaya yaxın gəldilər. Mən dedim ki, öz məşinimlə gedirəm. Dedim, əsgərlərə nə sovqat aparırsız, dedilər ki, konsert programı.

Mənim atam həmişə deyirdi, oğul, əsgər yanına, xəstə yanına və bir də dustaq yanına heç vaxt əlibos getmə.

Atamın bu vəsiyyətini söylədim, sonra da dedim məşinim mənim arımdca sürün. O vaxt "Lider" kanalının yanında topdansatış mağazaları vardı, getdik ora. Düşdüm diş fırçası, pasta, üzqırخان, ülgüc, corab, siqaret doldurdum məşinin baqajına. Sonra da bir televizor, bir videomaqnitafon götürdüm, dedim indi gedək. Rəhmətlik Cabir Novruz məşindən düşüb alnımdan öpdü, mən də dedim Cabir müəllim, gəl elə birlikdə gedək.

Bax:səh-2

GÜNÜN LƏTİFƏSİ

Vəli Xramçaylı Parisdə turist səfərindədi.

Bələdçi turistləri şəhərdə gözdürür və nəhayət məşur Luvr muzeyinə götürür. Vəli gözüntü zamanı bərk yorulub, muzeydə bəzəkli bir taxt-tac

görür və tez gedib oturur ki, bir az dincəlsin.

Muzeyin işçisi təlaşla ona yaxınlaşıb əsəbi formada fransızca nəsə deyir.

Vəli bələdçiyə:
- Ayə bu niyə belə çıxır?

Bələdçi:

- Muzeyin işçisidir, deyir ki, tez dur ayağa bu 14-cü Ludovikin taxt-tacıdır.

Vəli kefini pozmadan:
- Ayə deynən ay zalımın qızı dünya dağılmadı ha, yorulmuşam dayna, bir az oturma, o Ludoviqdi-nədi gələndə duraram.

İlham Əliyev: "Azərbaycanla Vyetnam arasında müxtəlif istiqamətlər üzrə çox ciddi əməkdaşlıq potensialı var"

Bizim birgə söylərimiz nəticəsində ticarət, iqtisadiyyat, mədəniyyət, təhsil, energetika, nəqliyyat və digər istiqamətlər üzrə çox ciddi əməkdaşlıq potensialı var. Bu gün bu və digər istiqamətlərdə məsələlər geniş müzakirə edildi.

Bu sözləri Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Vyetnamın Kommunist Partiyasının Mərkəzi Komitəsinin Baş katibi To Lam ilə mətbuata bəyanatında deyib.

Prezident İlham Əliyevın bəyanatı

-Hörmətli cənab Baş katib.

Hörmətli qonaqlar, xanımlar və cənablar.

Hörmətli cənab Baş katib, Sizi Azərbaycanda bir daha salamlayram. Ölkəmizə xoş gəlmisiniz. Sizin səfəriniz Vyetnam-Azərbaycan əlaqələrinin inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət daşıyır. Əminəm ki, səfərin nəticələri uğurlu olacaq və əldə edilmiş razılıqlar konkret layihələrə çevrəcəkdir. Bu gün imzalanmış sənədlər arasında Azərbaycan ilə Vyetnam arasında qəbul edilmiş Strateji Tərəfdaşlıq haqqında Birgə Bəyanatı xüsusilə qeyd etmək istərdim. Bu, çox ciddi siyasi sənəddir. Bu, əslində, Vyetnam-Azərbaycan əlaqələrini daha yüksək pilləyə qaldıran bir sənəddir. Əminəm ki, artıq bu yüksək səviyyəli münasibətlər gələcək ikitərəfli əməkdaşlıq üçün də ən vacib rol oynayacaqdır. Gördüyünüz kimi, bu gün imzalanmış sənədlər arasında bir çox istiqamətlər üzrə sənədlər var. Bu gün apardığımız danışıqlar və əldə edilmiş razılıqlar deməyə əsas verir ki, biz qarşılıqlı əməkdaşlıq istiqamətində çox ciddi addım atmışıq. Vyetnam Kommunist Partiyasının Baş katibinin Azərbaycana dövlət səfəri çərçivəsində bu sənədlərin imzalanması, əlbəttə ki, onların əhəmiyyətini daha da artırır.

Bizim birgə söylərimiz nəticəsində ticarət, iqtisadiyyat, mədəniyyət, təhsil, energetika, nəqliyyat və digər istiqamətlər üzrə çox ciddi əməkdaşlıq potensialı var. Bu gün bu və digər istiqamətlər üzrə məsələlər geniş müzakirə edildi. Energetika sahəsində imzalanmış sənədlər və apardığımız müzakirələr deməyə əsas verir ki, biz yaxın gələcəkdə bu sahədə əməkdaşlığımızı daha da genişləndirəcəyik. Bu gün bu əməkdaşlıq var və daha çox ticarət əməkdaşlığı formasında aparılır. Ancaq qarşılıqlı sərmayə qoyuluşu məsələləri də müzakirə edildi. Həm Vyetnam şirkətlərinin Azərbaycana, həm də Azərbaycanın neft şirkətinin Vyetnama sərmayə qoyuluşu məsələləri müzakirə olundu və göstəriş verildi ki, aidiyyəti qurumlar bu məsələlərlə bağlı konkret addımlar atsinlər. Hökumətlərarası Komissiyanın iclasının tezliklə keçirilməsi bu və digər istiqamətlər üzrə mümkün əməkdaşlığı daha da sürətləndirəcəkdir. Komissiya iclası uzun illərdir ki, keçirilmir və əldə edilmiş razılıqlar əsasında tezliklə Komissiyanın iclasının keçirilməsi məsələsi öz həllini tapıbdir. Əfsuslar olsun ki, iqtisadi-ticarət istiqamətində ticarət dövryyəsinin dinamikası Azərbaycanın Vyetnama neft satışından asılıdır. Neft satışı yüksək səviyyədə olanda ticarət dövryyəsi artır, azalanda azalır. Əlbəttə, biz ticarət dövryyəyimizi daha da balanslaşdırılmış formada görmək istərdik və bunun üçün, təbii ki, qarşılıqlı informasiya mübadiləsi lazımdır. Hansı layihələr ölkələrimizdə həyata keçirilir, investisiya imkanları nədən ibarətdir, qaydalar, qanunvericilik bazası, vergi inzibətçiliyi - bütün bu məsələlər biznes dairələri üçün gerek aydın olsun. Belə olan halda əminəm ki, ticarət dövryyəsi təkcə neft amilindən asılı olmayacaq. Biz bu gün, eyni zamanda, bərpaulunan enerji növlərinin istehsalı ilə bağlı fikir mübadiləsi apardıq. Mən hörmətli qonağımıza bildirdim ki, Azərbaycanın bu sahədə çox böyük imkanları, potensialı var. İmzalanmış kontraktlar 5 il bundan sonra bizə 6500 meqavat gücündə yeni enerji, təmiz enerji gücünü qazandıracaq və Vyetnam şirkətlərini investisiya qoymağa dəvət etdik. Eyni zamanda, Azərbaycan tərəfinin Vyetnamda bərpaulunan enerji növlərinə sərmayə qoymağa hazır olduğunu bildirdim. Müdafiə sənayesi sahəsində çox böyük perspektivlər var. Hər iki ölkədə sənayenin bu istiqamətə kifayət qədər inkişaf edib. Burada da sözlərin birləşdirilməsi, birgə müəssisələrin yaradılması və qarşılıqlı əməkdaşlıq fayda gətirə bilər. Bizim beynəlxalq təşkilatlarda birgə fəaliyyətimiz də çox ürəkəçandır. Vyetnam bir neçə il bundan əvvəl Azərbaycanı BMT Təhlükəsizlik Şurasında çox ciddi dəstəkləmişdir və buna görə biz minnətdarıq. Eyni zamanda, biz Qoşulmama Hərəkatı çərçivəsində birgə fəaliyyət göstəririk. Azərbaycan bu təsisatda 4 il sədrlik etmişdir və çox gözəl bir iz buraxmışdır. Bu gün Qoşulmama Hərəkatının daha da sanballı təsisat kimi fəaliyyəti hər iki ölkənin marağındadır. Biz bu gün, eyni zamanda, beynəlxalq hüququn aliliyi haqqında fikir mübadiləsi apardıq və burada da heç bir fikir ayrılığı yoxdur. Bütün məsələlər ölkələrin ərazi bütövlüyü, suverenliyi, sərhədlərin toxunulmazlığı əsasında - beynəlxalq hüquq çərçivəsində öz həllini tapmalıdır. Bütün mübahisəli məsələlər danışıqlar yolu ilə, sülh yolu ilə həll olunmalıdır. Yəni bu gün bir çox istiqamətlər üzrə apardığımız müzakirələr əsnasında görürük ki, fikir ayrılığı yoxdur. Əksinə, biz demək olar ki, vahid mövqedən çıxış edirik. Baxışlarımızda da bir çox oxşarlıq var. Baxmayaraq ki, aramızdakı məsafə kifayət qədər uzundur, bizi birləşdirən nəqliyyat infrastruktur layihələri haqqında da bu gün danışıq. Biz həm Şimal-Cənub, həm Şərq-Qərb nəqliyyat dəhlizləri vasitəsilə qarşılıqlı ticarətə stimullaşdırıla bilərik. Bir sözlə, əminəm ki, səfərin çox gözəl nəticələri olacaq. Bizim hörmətli qonağımız ilk dəfədir ki, Azərbaycanda səfərdədir. Səfer vaxt baxımından qısa olsa da, məzmun nöqteyi-nəzərindən kifayət qədər zəngindir. Bu gün bizim işimiz davam etdiriləcək. Sabah da hörmətli Baş katibin səfəri davam edəcək. Əminəm ki, öz vətəninə Azərbaycandan ən xoş təəssüratlarla qayıdacaq.

Bir daha xoş gəlmisiniz, hörmətli cənab Baş katib. Sizə və bütün vyetnamlı yoldaşlarımıza yeni uğurlar, cansağlığı, xoşbəxtlik arzulayram.

Hikmət Hacıyev Medianın İnkişafı Agentliyində media subyektlərinin rəhbərləri ilə görüşüb

Medianın İnkişafı Agentliyində Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi - Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyevin rəhbərliyi ilə görüş keçirilib.

Bu barədə Adalat.az-a Medianın İnkişafı Agentliyindən məlumat verilib.

Bildirilib ki, görüşdə Medianın İnkişafı Agentliyinin İcraçı direktoru, Müşahidə Şurasının üzvləri, televiziya kanallarının, informasiya agentliklərinin, bir sıra aparıcı çap və onlayn media subyektlərinin rəhbərləri iştirak ediblər.

Görüş zamanı Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi - Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasının Xarici siyasət məsələ-

ləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev bildirib ki, cənab Prezidentin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən islahatlar nəticəsində bu gün media Azərbaycanın tərəqqisinin və müasir cəmiyyət quruculuğu prosesinin fəal iştirakçısı olaraq, beynəlxalq əlaqələrini və qlobal informasiya məkanında təsir imkanlarını genişləndirmiş, rəqəbat qabiliyyətini artırmışdır. O medianın ictimai-siyasi və mədəni həyatdakı yerinə, mədəniyyətin, maarifçiliyin inkişafında roluna diqqət çəkərək bundan sonrakı mərhələdə də eyni funksiyaları yeni dövürün tələblərinə uyğun qurmaları olduğunu qeyd edib, rəqəmsal transformasiya şəraitində informasiya təhlükəsizliyinin əhəmiyyətini vurğulayıb, dövlət-media münasibətləri, medianın aktual məsələləri barədə fikirlərini bölüşüb.

Medianın İnkişafı Agentliyinin İcraçı direktoru Əhməd İsmayılov isə Agentliyin fəaliyyət istiqamətlərindən, həyata keçirilən tədbirlərdən, media sahəsində aparılan islahatların nəticələrindən və sahənin inkişaf perspektivlərindən danışıb.

Müzakirələr zamanı qeyd olunub ki, Milli Mətbuatın 150 illiyi çərçivəsində müxtəlif beynəlxalq və yerli səviyyəli tədbirlərin təşkil, tanınmış xarici media subyektlərinin tərəfdaşlığı ilə inkişaf proqramlarının həyata keçirilməsi, habelə Azərbaycan mətbuatının tarixini və bu gününü təcəssüm etdirən, bu istiqamətdə cəmiyyətin məlumatlandırılmasına yönəlmiş digər layihələrin icrası planlaşdırılır.

Görüş zamanı media rəhbərlərinin təklifləri dinlənilib, media sahəsinin gələcək inkişafı və müasir çağırışlar barədə qarşılıqlı fikir mübadiləsi aparılıb.

Rusiya AZAL-in təyyarəsinin qəzası ilə bağlı Azərbaycanın müraciətlərinə cavab vermir

Bakı-Qrozni reysini həyata keçirməli olan AZAL təyyarəsinin Aktau hava limanı yaxınlığında qəzaya uğramasından 5 ay keçsə də, Rusiya hadisəyə bağlı aparılan istintaq haqqında konkret heç bir məlumat açıqlamır.

Adalat.az xəbər verir ki, APA-nın araşdırması nəticəsində məlum olub ki, Azərbaycan tərəfi hər ay bu məsələ ilə bağlı Rusiya tərəfinə müraciət edir. Lakin qarşı tərəf müxtəlif bəhanələrlə istintaqı uzadır, müraciətlərə cavab vermir. "Bu 5 ay ərzində Rusiya tərəfindən heç bir istintaq hərəkətləri aparılmır. Qəzanın baş verməsində günahı və məsuliyyəti olan şəxslərdən heç kim barəsində həbs qətimkan tədbiri seçilməyib", - deyərək qeyd edib. Mənbə onu da deyir ki, bu yaxınlarda Azərbaycan və Rusiya hüquq-mühafizə orqanları arasında məsələ ilə bağlı növbəti yazışma olub, amma yenə nəticə yoxdur: "Azərbaycan tərəfi Rusiyadan məsələ ilə bağlı konkret addımlar gözləyir".

Qeyd edək ki, 25 dekabr 2024-cü ildə Bakıdan Qrozniyə ucan təyyarə Qazaxıstanın Aktau şəhəri yaxınlığında qəzaya uğrayıb. Qazaxıstan tərəfinin qəza ilə bağlı açıqladığı ilkin hesabatda qeyd olunur ki, təyyarə Qrozni şəhəri yaxınlığında yerdən açılmış atəş nəticəsində zədələndiyinə görə idarəetmədən çıxıb və qəzaya uğrayıb. Rusiya tərəfi də hadisə ilə bağlı istintaq qrupu yaratdığını bildirib. Lakin istintaqın nəticəsi barədə heç bir məlumat yoxdur.

Qəzaya uğramış təyyarədə 62 sərnəgin və 5 ekipaj üzvü olub, 29 nəfər sağ qalıb. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin sərəncamı ilə qəza zamanı fədakarlıq göstərmiş ekipaj üzvlərindən iki pilot və bir təyyarə bələdçisi Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı (ölümündən sonra), iki təyyarə bələdçisi isə "Rəşadət" ordeni ilə təltif olunublar.

AQIL ABBAS

ELŞAD PAŞASOY - QƏLƏMİNİN ƏSGƏRİ

1997-ci il Novruz bayramı ərəfəsi idi. Azərbaycan televiziyasından zəng elədik ki, hərbi hissəyə görüşə gedirik, həm yazıçı, şairlərlə, həm də geniş konsert proqramıyla, gedərsiz? Mən də dedim ki, məmnuniyyətlə. Günortaya yaxın gəldilər. Mən dedim ki, öz məşinimlə gedirəm. Dedim, əsgərlərə nə sovqat aparırsız, dedilər ki, konsert proqramı.

Mənim atam həmişə deyirdi, oğul, əsgər yanına, xəstə yanına və bir də dustaq yanına heç vaxt əliboş getmə.

Atamın bu vəsiyyətini söylədim, sonra da dedim məşini mənim ardınca sürün. O vaxt "Lider" kanalının yanında toplanmış mağazaları vardı, getdik ora. Düşdüm diş fırçası, pasta, üzqırخان, ülgüc, corab, siqaret doldurdum məşinin baqajına. Sonra da bir televizor, bir videomaqnitafon götürdüm, dedim indi gedək. Rəhmətlik Cabir Novruz məşindən düşüb alından öpdü, mən də dedim Cabir müəllim, gəl el birlikdə gedək.

Getdik "N" hərbi hissəsinə. Bu hərbi hissəni yaxşı tanıyırdım. Yolum burdan tez-tez düşürdü. Bəzən dayanıb gözləyirdim ki, nə vaxt əsgərlər meydana çıxıb şəstlə addımlayıb əsgər marşları oxuyacaqlar. Elə addımlayırdılar ki, hasarın bu üzündə də yer silkələnirdi. Bu da mənə ləzzət edirdi, sevinirdim.

Bizi çox mehriban qarşıladılar.

Hərbi hissənin komandiri dedi ki, televizoru nahaq gətirmisiniz, bizim hər kazarmada, yeməkxanada, eləcə də əsgərlərin istirahət otaqlarında televizorlar quraşdırılıb.

Dedim qoy biri də bizdən olsun.

Hərbi hissəni gəzəndən sonra keçdik zala. Cabir Novruz çox gözəl şeirlər oxudu. Mən də çıxıb xeyir-duamı verdim, onların qələbə çalacağına inandığımı söylədim. Sonra sözü bir cavan, yaraşlıq, amma arıq bir əsgərə verdilər. O da tribunaya qalxıb həqiqətən özünün çox gözəl şeirlərini oxudu. İstedadına söz ola bilməzdi. Mən də yenidən tribunaya qalxıb dedim:

- Əsgər qardaş, çox gözəl şeirlər oxudun. Təpədən-durnağa şairsən, amma ölkədə şair bolluğudu, at bu şeir yazmağı, avtomatından bərk yapış, onu sevdinin qız kimi əzizlə, bağrına bas. Bizə əsgər lazımdır, qarşıda bizi böyük döyüşlər gözləyir. Amma çox istedadlı oğlansan, qulluğunu başa vurandan sonra gəl "Ədalət" qəzetinə, söz verirəm səni işə götürəcəm.

Sonra da düşüb onu bağrıma basdım. Elşad Paşasoyla beləcə tanış olduq. Üstündən bir müddət keçəndən sonra gəldi redaksiyaya ki, hərbi qulluğu başa vurdum, gəlmişəm. Mən də bağrıma basdım, dedim bu gündən oldun bu qəzetin əməkdaşı.

Təxminən bir neçə ay bir yerdə çalışdıq. Çox azad fikirli jurnalist idi, çərçivələrə sığmaq istəmirdi. Bəzən həddindən artıq azad fikirliliyi mənim başıma bəla olurdu. Özünə deməsəm də, hiss elədi. Bir gün dedi ki, Aqil müəllim, görürəm sizə əziyyət verirəm, ona görə məni başıyla, mən başqa bir qəzetə keçmək istəyirəm.

- Nə təhər məsləhətəndi. Amma bir-birimizə öyrəşmişdik, birtəhər yola gedirdik.

Gülümsədi. Görüşüb ayrıldıq. Bir yerdə işləməkdən ayrıldıq, amma həyatda ayrılmadıq.

Yardımlıdan olan bu gənc daha azad fikirli bir qəzetə - "Yeni Müsavat"a getdi. Bu qəzetdə həm qələmi açıldı, həm də qələmi cilalandı. Qəzetin üzdə olan əməkdaşlarından biri-nək çeyrildi. Bəzən el yazılar yazırdı ki, bir batman balla yemək olmurdu. Çox az bir müddətdə respublikada tanındı, bütünü istedadı açıldı. Hazırda parlament müxbiridir. Tez-tez görüşürük. Mənbə "müdür" deyərək müraciət edir. Eviyədə də olmuram, çox gözəl ailəsi var. Özü kimi ağıllı iki oğul, bir qız böyüdü. Maşallah, qızı Aydan universitetdə təhsil alır. Böyük Oğlu Murad 10-cu sinifdə oxuyur, kiçiyi Cahangir Paşa isə bu il 1-ci sinifdə gedəcək. Muradı lap çox istəyirəm, nə vaxt görüşsək ilk oğlunu soruşuram ki, necədi, necə oxuyur, idmana gedirmi?

Yardımlının balaca bir kəndində, dağ kəndində doğulan Elşad Paşasoy bu gün həm Yardımlı, həm də Azərbaycanı qələmiylə ləyaqətlə təmsil edir.

Mayın 10-da 51 yaşını tamam olur. Təbrik edirəm, həm öz adından, həm də haçansa çalışdığı "Ədalət" qəzetinin kollektivindən.

Yaşa, yarat, əsgər qardaş. O vaxt silahınla Vətəni təmsil edirdin, indi qələminlə.

Yayda kəndinizə qonaq gəlmək istəyirdim. Bir-iki dəfə o kənddən yolum düşüb, insanları kimi çox gözəl kənddi. Sən də öz qələminlə bu gözəlliyə gözəllik qatırsan.

Leyla və Arzu Əliyevalar "Rabat xalça sənəti" sərgisində

Mayın 6-da Azərbaycan Milli Xalça Muzeyində "Xalçaçı günü" peşə bayramı münasibətilə "Rabat xalça sənəti" immersiv sərgisi açılıb.

Adalet.az xəbər verir ki, sərginin açılışında Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyeva, Bakı Media Mərkəzinin rəhbəri Arzu Əliyeva və ölkəmizdə səfərdə olan Mərakeş Krallığının xanım Şahzadəsi, Rabat Mədəni İrsinin Qorunması Fondunun prezidenti Lalla Hasnaa iştirak ediblər.

Tədbir Heydər Əliyev Fondu, Rabat Mədəni İrsinin Qorunması Fondu, Azərbaycanın Mədəniyyət Nazirliyi, Mərakeş Krallığının ölkəmizdəki səfirliyi, Azərbaycan Milli Xalça Muzeyi, Mərakeş Sənətkarlıq Evi və Mərakeş Milli Muzeylərinin Fondunun təşkilatçılığı ilə keçirilib.

Azərbaycan Milli Xalça Muzeyinin direktoru Əminə Məlikova xalça sənətinin təkə Azərbaycan üçün deyil, eyni zamanda dünya mədəni

irsinə böyük töhfə olduğunu deyib. 2016-cı ildən Prezident İlham Əliyevin Sərəncamı ilə mayın 5-nin ölkəmizdə "Xalçaçı günü" peşə bayramı kimi qeyd edildiyini vurğulayıb. "Azərbaycanın ənənəvi xalçaçılıq sənəti"nin 2010-cu ildə UNESCO-nun Bəşəriyyət Qeyri-Maddi Mədəni İrsinin Repräsentativ Siyahısına daxil edildiyi qonaqların diqqətinə çatdırılıb.

Bədii hissədə "Pəri xanımın səhrli nağılı" animasiya filmi nümayiş olunub, Xalq artisti Faiq Sücəddinovun Xalq rəssamı Eldar Mikayil-

zadənin sözlərinə bəstələdiyi "Sevərək toxu!" adlı yeni mahnısı ifa edilib. Sonra sərginin açılışı olub.

Sərgidə Rabat xalçasının möhtəşəmliyi fiziki və rəqəmsal sərgi təcrübəsini birləşdirən immersiv və vizual cəhətdən maraqlı bir sənəri vasitəsilə təqdim edilib. Sərgidə bədii fotolar, qrafik illüstrasiyalar və XX əsrə aid orijinal Rabat xalçası, həmçinin Azərbaycanın XX əsrin əvvəllərində Qazax xalçaçılıq məktəbinə aid xalça təqdim olunub. Bu eksponatlar iki qədim tekstil ənənəsi arasında-

ki əlaqəni nümayiş etdirir. Bədii səyahət kimi qurulan sərgi Rabat xalçasının mənşəyini, onun incə toxuculuq texnikalarını və bu ənənənin qorunub saxlanılmasında qadın sənətkarların əsas rolunu nümayiş etdirir. Sərgidə həmçinin müxtəlif kompozisiyalar, muzeydə toxunan xalçalar da təqdim olunur.

Tədbirdə muzeyin Ənənəvi texnologiya şöbəsində toxunan "Nəqşicahan" xalçasının qədim ənənələrə uyğun hanadan kəsimi mərasimi də keçirilib, xalçaçılara həsr edilmiş rəsm əsərlərindən ibarət videoçarx nümayiş olunub. Sərgi mayın 10-dək davam edəcək.

Daha sonra qonaqlar Azərbaycan Milli Xalça Muzeyi ilə tanış olublar. Qonaqlara xalqımızın qədim xalçaçılıq sənəti, onun tarixi, adət-ənənəsi haqqında məlumat verilib. Bildirilib ki, muzeyin kolleksiyasının "qızıl fond"unu Azərbaycanın 7 regionunun xovlu və xovsuz xalça nümunələri təşkil edir.

Tahir Budaqov:

"Heydər Əliyev dünya siyasətinə öz bənzərsiz imzasını atıb"

Danılmaz faktıdır ki, Azərbaycan xalqı üçün bütün taleyüklü məsələlərin həlli məhz güclü lider amili, onun milli-mənəvi dəyərlərə və zamanın tələblərinə əsaslanan titanik fəaliyyəti, qətiyyətli və uzaqqöhrən siyasəti sayəsində mümkün olub. Bu gün qürurla ifadə edirik ki, qüdrətli və qalib Azərbaycan reallığı xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin əbədiyaşar ideyaları və tükənməz dövlətçilik irsi ilə bağlıdır.

Adalet.az xəbər verir ki, bu sözləri Yeni Azərbaycan Partiyası Sədri və Müavini - Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov mayın 7-də keçirilən "Milli Konstitusiyadan tam Suvverenlik zirvəsinə: Heydər Əliyev ideyaları ilə yeni qələbələrə doğru" mövzusunda tədbirdə deyib.

O bildirib ki, fəaliyyətinin bütün dövrlərində Azərbaycan naminə böyük fədakarlıq göstərərək misilsiz xidmətlərə imza atmış Ulu Öndər Heydər Əliyev əbədiyaşarlıq zirvəsinə ucalıb, onun adı xalqımızın xilaskarı, müasir müstəqil dövlətimizin qurucusu kimi tariximizə həkk olunub, siyasi irsi milli-mənəvi sərvətimiz kimi bu gün də Azərbaycanın tərəqqisinə xidmət edir və hələ uzun illər bundan sonra da onun ideyaları milli təkamül yolumuzun əsasını təşkil edəcək.

Tahir Budaqov qeyd edib ki, Ulu Öndər Heydər Əliyev bir-birindən siyasi-ideoloji və sosial-iqtisadi cəhətdən tamamilə fərqli olan iki tarixi mərhələdə - istər SSRİ dönəmi, istərsə də müstəqillik dövründə ölkəmizə rəhbərliyi zamanı milli inkişafa xidmət edən ardıcıl və məqsədyönlü siyasət həyata keçirməklə xalqımız üçün taleyüklü uğurlara imza atıb. 1969-cu il iyulun 14-də Azərbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin birinci katibi seçilən Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə görülmüş işlər respublikamızın sosial-iqtisadi yüksəlişini təmin edib, gələcək müstəqilliyinin əsaslarını formalaşdırıb. O dövərdə Azərbaycan dilinin respublika konstitusiyasında dövlət dili kimi təsbit edilməsi isə müstəqil tarixi mərhələdə milli şüurun güclənməsi, xalqın öz mənəvi sərvətlərini, tarixi dəyərlərini qoruyaraq yaşatması baxımından böyük əhəmiyyətə malik olub. Müdrik dövlət xadimi SSRİ Nazirlər Soveti sədrinin birinci müavini kimi fəaliyyət göstərdiyi mərhələdə də ölkəmizin mənafeələrini qətiyyətli qoruyaraq xalqın rifahı və firavanlığı naminə məqsədyönlü işlər görüb, dünya siyasətinə bir azərbaycanlı kimi öz bənzərsiz imzasını atıb.

"Ulu Öndər Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Sovetinin Sədri kimi də öz tarixi missiyasını davam etdirib, blokada vəziyyətindəki muxtar respublikanı ağır sosial-iqtisadi şəraitdən və tənəzzüldən qurtararaq onun dirçəlişinə nail olub, SSRİ-nin saxlanılması haqqında referendumda iştirakdan imtina etməklə faktiki olaraq müstəqilliyin təməllərini yaradıb, bu gün bütün ölkə ərazisində əzəmətli dalğalanan Üçrəngli Dövlət Bayrağını ilk dəfə ucaldıb", - deyərək YAP Sədri-nin müavini əlavə edib.

Nicat

Zelenski:

"Beynəlxalq ictimaiyyət Rusiyaya təzyiqləri artırmalıdır"

"Beynəlxalq ictimaiyyət onun üzərində təzyiqləri artırmasa Rusiya Ukraynaya qarşı müharibəni dayandıрмаq üçün real addımlar atmayacaq."

Adalet.az xəbər verir ki, bunu Ukrayna prezidenti Volodimir Zelenski öz "X" hesabında yazıb.

O, qeyd edib ki, Moskva artıq 54 gündür ABŞ-ın tam atəşkəs təklifini görməzdən gəlir. Zelenski bildirib ki, Kiyev üçün atəşkəs istənilən anda mümkündür, lakin diplomatiyaya real şans vermək üçün bu atəşkəs ən azı 30 gün davam etməlidir.

"Putin tanklarını paradda nümayiş etdirmək istəyir, amma o, müharibəni necə bitirmək barədə düşünməlidir. Üç əsas şey vacibdir: Rusiyaya qarşı sərt sanksiyalar, Ukraynaya dəstəyini davamı və Avropada müdafiə əməkdaşlığının əhəmiyyətli dərəcədə gücləndirilməsi. Rusiya başa düşməlidir ki, avropalılar özlərini müdafiə edə bilərlər.", - o bildirib.

Bu şəxslər pulsuz ev ala bilərlər

"Qanunvericiliyə edilən son dəyişikliklərdən sonra kimlərə pulsuz mənzillər verilməsi ilə bağlı bizə xeyli suallar ünvanlanmaqdadır. Azərbaycan Prezidentinin müvafiq sərəncamları və Nazirlər Kabinetinin qərarları ilə bəzi vətəndaşlarımızın dövlətdən pulsuz mənzil almaq hüquqları var".

Adalet.az xəbər verir ki, bunu iqtisadçı deputat Vüqar Bayramov deyib. O bildirib ki, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün, müstəqilliyinin, konstitusiyaya quruluşunun müdafiəsi ilə əlaqədar əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslər və şəhid ailələri dövlət büdcəsi hesabına mənzil ilə təmin olunurlar.

"Eyni zamanda, 16 avqust 2021-ci il tarixə kimi uçota alınmış gözəndən əlilliyi olan şəxslər və uşaqlar üçün sosial xidmət müəssisələrinin və təhsil müəssisələrinin valideynlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş məzunları üçün də pulsuz mənzillər nəzərdə tutulub. Yəni, gözəndən əlilliyi olan vətəndaşlarımız və eləcə də valdeyinlərini itirmiş uşaqlar üçün də pulsuz mənzil təminatı həyata keçirilir. Qanunvericiliyə əsasən, uçota alınma tarixindən asılı olmayaraq, Çernobil AES-də qəzanın leğvi (o cümlədən hərbi xidmət vəzifələ-

rinin (xidməti vəzifələrin) yerinə yetirilməsi) ilə əlaqədar əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslər, yerli icra hakimiyyəti orqanlarında yaşayış sahəsinə ehtiyacı olan qismində uçota alınmış və 2020-ci ildə aparılan hərbi əməliyyatlar zamanı Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün, müstəqilliyinin, konstitusiyaya quruluşunun müdafiəsi ilə əlaqədar əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslər və şəhid ailələri, "Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı" adı verilmiş şəxslər, eləcə də ölümündən sonra həmin ad verilmiş şəxslərin ailə üzvləri üçün bu imtiyaz nəzərdə tutulub".

Qeyd edilən imtiyazlı kateqoriyaya uyğun vətəndaşlarımız pulsuz mənzil almaq üçün aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidirlər:

1. Ailə üzvü olan hər bir şəxsin şəxsiyyət vəsiqəsinin surətləri;
2. 18 yaşından yuxarı hər bir ailə üzvü üçün mülkiyyətində daşınmaz əmlakın olub-olmaması barədə Daşınmaz Əmlakın Dövlət Reyestri Xidmətindən arayış;
3. 18 yaşından yuxarı hər bir ailə üzvü üçün qeydiyyat ünvanları üzrə bələdiyyədən arayış;
4. mənzil növbəsində olması haqqında müvafiq yerli icra hakimiyyəti orqanının sərəncamının surəti;
5. əlilliyini təsdiq edən müvafiq sənədin və ya şəhid ailə üzvü vəsiqəsinin surəti;
6. Qeydiyyatda olduğu ünvanın arayış (Forma-2, evin kimə məxsus olması barədə sənədin surəti);
7. faktiki yaşayış yerindən arayış (evin kimə məxsus olması barədə sənədin surəti);
8. ailə vəziyyəti ilə bağlı digər sənədlər.

Yuxarıda göstərilən imtiyazlı şəxslər Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən mövcud qanunvericiliyə uyğun olaraq və ailə tərkibi nəzərə alınmaqla növbəlik qaydasında mənzil və ya fərdi evlə təmin edilirlər.

Məhkəmə Tofiq Yaqublu ilə bağlı qərar verdi

Milli Şüuranın üzvü Tofiq Yaqublu və onunla birgə ittiham olunan jurnalist Elnur Məmmədovun (Vaqifoğlu) apellyasiya şikayəti üzrə məhkəmə prosesi başa çatıb.

Adalet.az xəbər verir ki, Bakı Apellyasiya Məhkəməsinə keçirilən prosesdə vəkillər müvəkkilləri Tofiq Yaqublu barəsində seçilmiş həbs qətimkan tədbirinin ev dustaqlığı ilə dəyişməsinə xahiş ediblər.

Vəsətət təmin edilməyib. Növbəti iclas mayın 20-i saat

15:00-da keçiriləcək. Qeyd edək ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hökmü ilə Tofiq Yaqublu 9 il və Elnur Məmmədov 8 il müddətinə azadlıqdan məhrum ediliblər.

Xatırladaq ki, Tofiq Yaqublu Cinayət Məcələsinin 178.3.2-ci (Dələduzluq - külli miqdarda ziyan vurmaqla törədildikdə), 320-ci (Rəsmi sənədləri, dövlət təltiflərini, möhürləri, ştampları, blankları saxtalaşdırma, qanunsuz hazırlama, satma və ya saxta sənədlərdən istifadə etmə), 320.1-ci (Hüquq verən və ya vəzifədən azad edən vəsiqəni və ya digər rəsmi sənədi

lana, satma və ya saxta sənədlərdən istifadə etmə), 320.1-ci (Hüquq verən və ya vəzifədən azad edən vəsiqəni və ya digər rəsmi sənədi

istifadə etmək məqsədi ilə saxtalaşdırma və ya qanunsuz hazırlama, yaxud bu cür sənədi satma, habelə eyni məqsədlə Azərbaycan Respublikasının saxta dövlət təltifini, ştampları, möhürləri, blankları hazırlama və ya satma) və 320.2-ci (Bu Məcələnin 320.1-ci maddəsində göstərilmiş bilə-bilə saxta sənədlərdən istifadə etmə) maddələri ilə ittiham edilir. İstintaqın gedişatında Elnur Məmmədov (Vaqifoğlu) təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb edilib. Ona Cinayət Məcələsinin 178 (dələduzluq) və 320-ci (saxta sənəd hazırlama və ondan istifadə) maddələri ilə ittiham verilib. Onun barəsində həbs qətimkan tədbiri seçilib.

Millət vəkili, yazıçı Aqil Abbasla görüş keçirilib

"Məktəbdə..." layihəsinin növbəti görüşü mayın 8-də paytaxtdakı 336 nömrəli tam orta məktəbdə keçirilib. Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsi tərəfindən reallaşdırılan layihənin budəfəki qonağı millət vəkili Aqil Abbas olub.

Görüşdə yazıçı Qarabağda yaşadığı dövrdən, işğal dövrünə qədər olan xatirələrini. Müəllim və şa-

ğirdlərlə bölüşüb. Qarabağa qayıdış layihəsinin sürətlə inkişaf etdiyini söyləyib. İşğaldan azad olunan torpaqlarımızda quruculuq işlərinin görüldüyündən danışdı.

Məktəblilərə dərslərində yaxşı oxumağı və əlavə olaraq bədii ədəbiyyata müraciət etməyi tövsiyə edib.

Şagirdlərlə səmimi söhbət zamanı onların bütün suallarına cavab verən yazıçı həmin şagirdlərə öz kitabını hədiyyə edib.

Məktəbin şagirdi Aysel Tarverdiyeva " Sarı gəlin" məhərisini ifa edib.

Sonda yazıçı, müəllim və şagirdlərlə xatirə şəklini çəkirdi.

Əntiqə Kərimzadə

"TDT təkca regional bir təşkilat deyil, strateji bir mövqenin, orta qələbənin mərkəzidir"

Türk Dövlətləri Təşkilatı (TDT) təkca regional bir təşkilat deyil, həm də strateji bir mövqenin, orta qələbənin mərkəzidir.

Adalet.az xəbər verir ki, bunu Türkiyənin Azərbaycanlı səfiri Birol Akgün Türkiyə Prezident Administrasiyasının Kommunikasiya İdarəsinin təşkilatçılığı ilə Türkcülük Günü münasibətilə keçirilən "Dildə, Fikirde, Əməldə Birlik: Türk Dünyasının Gələcəyi" adlı panel iclasında deyib. O qeyd edib ki, türk ziyalıları İsmayıl Qaspiralının dildə, fikirdə, əməldə birlik şüarı bu gün türklərə yol göstərən bir fikirdir: "Türk Dövlətləri Təşkilatı enerji təhlükəsizliyindən rəqəmsallaşmaya, global transformasiyaya qədər bir sıra sahələrdə əməkdaşlığı özündə ehtiva edir. TDT dialoq kanallarını genişləndirmə platformasıdır. Türkiyə olaraq biz türk dünyası regionunda sülh və sabitliyi dəstəkləyirik. Bununla yanaşı, media, mədəniyyət və incəsənət sahəsində türk dövlətləri arasında əməkdaşlığın genişləndirilməsini təşviq edirik. Mədəniyyət diplomatiyası sahəsində əməkdaşlığın dərinləşdirilməsi təkca türk dünyasında deyil, global miqyasda türk mədəniyyətinin nümayişini baxımından vacibdir. Türk dünyasının öz təşkilatının təsis edilməsi üzv ölkələrin həm təhlükəsizliyinə, həm orta qələbələrində xidmət edir".

Sürücülərin nəzərinə:

"Təmiz hava" aylığı başlayır

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Dövlət Ekoloji Təhlükəsizlik Xidmətinin və Daxili İşlər Nazirliyinin Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsinin əməkdaşları tərəfindən may ayının 10-dan iyun ayının 10-dək ölkə ərazisində "Təmiz hava" aylığı tədbiri həyata keçiriləcək.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən Adalet.az-a bildirilib ki, tədbirin keçirilməsində məqsəd nəqliyyat vasitələri tərəfindən atmosfer havasının çirkləndirilməsinin hazırkı vəziyyətinin öyrənilməsi, eyni zamanda ətraf mühitə müəyyən edilmiş normadan artıq çirkləndirici maddələr buraxan nəqliyyat vasitələrinin aşkar olunması və istismarının məhdudlaşdırılması, atmosfer havasının mühafizəsi haqqında qanunvericiliyin tələblərinin təmin edilməsidir. Sürücülərdən, eləcə də səmimi və yükdaşıma fəaliyyəti göstərən fiziki və hüquqi şəxslərdən istifadələrində olan avtonəqliyyat vasitələrini texniki cəhətdən saz vəziyyətdə istismar etmələrini xahiş edirik.

Ankarada "Heydər Əliyev və Türk dünyası" mövzusunda panel müzakirələri keçirilib

May ayının 5-də Ankarada Ulu öndərimiz Heydər Əliyevin dəstəyi və tövsiyəsi ilə yaradılmış, ömrünün sonuna qədər fəxri Başkanı olduğu Türkiyə Azərbaycan Dostluq İşbirliyi və Dayanışma Fondunda "Heydər Əliyev və Türk dünyası" adlı panel keçirildi. Panel Heydər Əliyevin anadan olmasının 102-ci ildiyinə həsr olunmuş Heydər Əliyev həftəsi çərçivəsində baş tutmuşdur. Tədbir Türkiyə Azərbaycan Dostluq İşbirliyi və Dayanışma Fondunun T.A.D.İ.V və Azərbaycan Respublikasının Türkiyədəki səfirliyinin birgə təşkilatçılığı ilə Şuşa konqre mərkəzində

təşkil olunmuşdur. Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin əziz xatirəsi üçün 1 dəqiqəlik sükut və Azərbaycan, Türkiyə Dövlətlərinin himni ilə başlayan paneldə Türkiyə Azərbaycan Dostluq İşbirliyi və Dayanışma Fondunun başkanı profesör doktor Aygün Attar xanım və Azərbaycan Respublikasının Türkiyədəki səfiri Rəşad Məmmədov çıxış edərək "Ulu öndərimiz Heydər Əliyevin Azərbaycan tarixindəki

əvəzolunmaz rolu və mirası, Türk dünyası birliyi üçün fəaliyyətindən danışdı. Paneldə Qazaxıstan, Qırğızıstan, Türkmənistan və Şimali Kipr Türk Respublikasının səfirləri, Türkiyə Respublikasının

xarici işlər nazirliyinin rəsmisi Ayşə Üzer Azərbaycan xalqının Ümummilli lideri Heydər Əliyevin türk dünyasındakı yerindən danışdı, onun türk dünyasındakı ən böyük liderlərindən biri olduğunu vurğuladı.

Paneldə Türkiyə Azərbaycan parlamentlərarası dostluq qrupunun sədri Millət vəkili Şamil Ayrım, millət vəkili Ayyüce Türkes və Türkiyənin Azərbaycan-dakı keçmiş səfiri Hulusi Kılıç da Heydər Əliyevin həyatından danışmışlar.

Əvəz Səfərov
T.A.D.İ.V İşlətmə müdürü

Vəng bizimdir, orada nəyi sökərik, nəyi tikərik, o da bizlikdir

Ermənilər yenə də artistlik repertuarına başlayıb.

Adalet.az xəbər verir ki, ermənilər qədim Azərbaycan torpağını işğal edərkən burada öz "qədimliklərini" təsdiq etmək üçün başlarından böyük işlərə əl atdılar. Başladılar, özlərindən icad etdikləri "qəhrəmanlıq" abidələri quraşdırmağa. Guya bu tip abidələr tikib qurmaqla adlarının üstündəki "işğalçı" kəlməsini oradan silə biləcəklər. Bu minvalla Qarabağın hər bucağına xaçkarlarla bərabər "qəhrəmanlıq" abidələri də qondardılar. Onlardan biri də Ağdərə rayonunun Vəng kəndindədir.

Ermənilər yazırdı ki, 1992-ci ilin sentyabrında Ağdərə, Laçın, Qubadlı və Zən-

gilan rayonlarında ermənilərin özünümüdafiə və azadlıq döyüşlərində iştirak edib. Həmin dəstəyə Vəngdən olan döyüşçülərdə qoşulub və Vəng könüllü dəstəsi yarandı. Sonrakı müharibələrdə dəstənin komandiri Y.Akop-

yan və onun 30 döyüşçüsü ellərinə qurban olduğu ordumuz tərəfindən məhv edilir. Ermənilər də bundan bərk sarsılaraq onların "acı, çox acı" xatirəsini bu heykəllə əbədiləşdirirlər. Çaqqalların bəyliyi, canavar meydana

gələcəyə qədərdir. Şanlı Ordumuzun qələbəsindən sonra Azərbaycan ərazilərində Azərbaycan dövlətinin icazəsi olmadan tikilən bu növ tikintilərin götürülməsi növbəti Vəngə də çatdı. Ermənilərin bəh-bəhlə tikdirdiyi o abidə sökülüb. Ermənilər bu hadisəyə havalanıblar. Hazırda Ermənistan mediası ağıza ağıza verib kin qusmaqla məşğuldurlar. Heç birinin də ağılı kəsmir ki, axı bütün dünya Qarabağı Azərbaycanın ərazisi bildiyi halda biz niyə qəzəblənirik?

Bunların etdiyi düppəduz axmaqlıqdır.

Vəng haqqında geniş məqaləm olacaq... İzləyin...

Əntiqə Rəşid

Rusiyanın "təmkin" çağırışı, yaxud aptekdən çörək tələb edən alıcı

Mətləbə keçməzdən əvvəl bildirim ki, Rusiya müharibəsinin 1168-ci günü Ukrayna ordusunun itkiləri haqqda məlumat yayıb: "De-yib ki, xüsusi əməliyyatın başladığı gündən indiyə qədər düşmənin 662 təyyarəsi, 283 helikopteri, 55 654 PUA-sı, 605 zenit-raket kompleksi, 23 175 tank və digər zirehli texnikası, 1 558 reaktiv yaylım atəş sistemi, 24 514 artilleriya və minaatanı, 35 059 xüsusi hərbi avtomobil texnikası məhv edilib".

Bunun cavabı olaraq Ukrayna da deyib ki, Rusiya indiyə qədər 959 500 hərbi, 10 766 ədəd tank, 22 416 ədəd zirehli döyüş maşını, 27 431 ədəd artilleriya sistemi, 1 378 ədəd RYAS (reaktiv yaylım atəş sistemi), 1 155 hava hücumundan müdafiə sistemi, 372 ədəd hərbi təyyarə, 335 ədəd helikopter, 47 353 ədəd avtomobil texnikası, 35 142 ədəd PUA, 3 197 qanadlı raket, 28

gəmi/kater, 1 sualtı qayıq, 3 873 xüsusi avadanlıq itirib. Məlumdur ki, bu itkilərin məsuliyyəti Ukraynaya hücum edərək orada böyük bir savaşa imza atan Rusiyadır. Və hazırda dünyanın ən böyük müharibə ocağı Rusiyanın ayağındadır.

Sanki Rusiya özündəki nöqsanı, özünün beşəriyyətə vurduğu zərbeni görmür.

Görsəydi...

Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin nümayəndəsi Mariya Zaxarova hazırda aktiv faza-

ya keçən Hindistan-Pakirtan münaqişəsinə reaksiya bildirdi: "Moskva Hindistan və Pakistan arasında hərbi qarşıdurmanın kəskinləşməsindən dərin narahatdır. Rusiya vəziyyətin daha da pisləşməsinin qarşısını almaq üçün tərəfləri təmkinli olmağa çağırır".

Düzü, Rusiya rəsmisinin bu açıqlamasından sonra hələ də anlamaqda çətinlik çəkərik ki, bu açıqlama ilə Rusiya nə demək, nə etmək fikrindədir. Ümumiyyətlə,

Rusiya Hindistandan və yaxud Pakistandan nə istəmək fikrindədir?

Mövzuya nə qədər uyğundur və yaxud uyğun deyil, amma yadıma bu lətifə düşdü:

Deməli, bir gün bir nəfər aptekə girir və deyir: "Sizdə çörək varmı?"

Satıcı deyir ki, Aptekdə çörək olmur, yox yoxdu.

Kişi satıcının gözünü partladır.

Səhəri gün yenə girir həmin Aptekə deyir: "Sizdə çörək varmı?"

Satıcı yenə deyir yox, yoxdur.

Kişi vurub satıcının o biri gözünü də partladır. Satıcı bundan bezir, Aptekə çörək alıb qoyur. Kişi yenə gəlir. Satıcı sevincək kişini qabaqlayır ki, bəs, bizdə çörək varmı?

Kişi qəzəblə satıcıya baxıb deyir ki, mənə indi çörək yox, Smetan lazımdı...

Paaart...

Əntiqə Rəşid...

Xəbər verdikimiz kimi, ötən həftə Prezident Administrasiyasının təşkilatçılığı ilə aprelin 29-da heyətə keçirilmiş səfərdə ümumilikdə 80 nəfər olmaqla, 24 siyasi partiyanın sədr və nümayəndələri, habelə politoloq, siyasi şərhçi, internet televiziyaçıların rəhbərləri, qəzet redaktorları və digər jurnalistlər iştirak etdilər.

Səfərdə iştirak edən Azad Vətən Partiyasının sədri Akif Nağı səfər təəssüratlarını Adalet.az saytı ilə bölüşdü:

- Akif müəllim, işğaldan əvvəl Laçında olmusunuzmu?

- Yox olmamışam təəssüf ki... Şuşaya, Kəlbəcərə yolum düşüb. Amma Laçın şəhərinə ilk dəfə idi ayaq basırdım. Bu da bir tərəfdən mənə çox həyəcanlandırdı.

-Düşmən əlindən çıxmış Laçında nə gördünüz, nəyə şahid oldunuz?

- Əvvəlcə, Laçının təbiəti, təbii gözəlliyi qarşısında mat qaldığımdan danışım. Laçını qarış-qarış gözdük, gözdük-

-Xarabalıq bayquşlarından təmizlənməmiş Laçın sanki böyük bir tikinti meydançasıdır. Tikilir, qurulur. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəsi Məsim Məmmədovun sayəsində bildik ki, Laçın şəhərində 626 fərdi ev, çoxmənzilli binada 138 mənzil, 87 qeyri-yaşayış sahəsi istifadəyə verilib.Məsim müəllim onu da vurğuladı ki, Hazırda şəhərdə 89 fərdi ev, 28 çoxmənzilli bina, 26 qeyri-yaşayış sahəsinin tikinti və bərpası davam edir.

Səxavət Məmməd

Cənubi Asiya FƏLAKƏTİN ASTANASINDA...

Gözləndiyi kimi, Hindistanla Pakistan arasında toqquşma baş tutdu. Əvvəlki yazılarda da qeyd etdik ki, bu toqquşma qaçılmazdır. Niyəsini bir qədər açım: məlum terror aktından sonra Hindistan tərəfi sanki bəhanə axtarırmış kimi davranmağa başladı. Pakistan tərəfinin birgə komissiya, hətta tərəfsiz üçüncü ölkələrin araşdırma qoşulması təklifini rədd etdi. Bununla paralel olaraq Hindistan tərəfi ordunu tam döyüş səviyyəsinə gətirdi və Pakistan sərhədinə canlı qüvvə, texnikalar, artilleriya vasitələri cəmləşdirdi.

Bundan əlavə, Hindistan tərəfi hətta Pakistana yaxın ərazilərdə mülki əhalini silahlandıraraq özünü müdafiə dəstələri yaratdı və onlara hərbi təlimlər keçməyə başladı. Paralel olaraq Pakistan da aviasiya vasitələrini ölkənin mərkəzinə cəmləşdirdi. Qaragahın hədəf kimi götürüldüyü ərazilərə tez çatmaq üçün aviasiya vasitələrini istiqamətlər üzrə böldü. Həmçinin sərhədə canlı qüvvə, texnikalar, artilleriya vasitələrini cəmləşdirdi. Tərəflər faktiki olaraq toqquşma üçün hər addımı atdı. Yəni tərəflərin bir-birini hədələməsi bləf deyildi, çünki sahədə təhdidlərin altını doldurmaqla məşğul idilər. Ona görə də qeyd etdik ki, bu toqquşmanın olmaması sürpriz olar. Bundan əlavə, heç bir beynəlxalq qurum, heç bir böyük dövlət tərəfləri sülhə çağırırdı. Əksinə, böyük dövlətlər hansı tərəfin yanında olacağını göstərməklə məşğul idilər. Yalnız Türkiyə bir neçə bəyanatla tərəfləri masa arxasına dəvət etmişdi. Ancaq sözügedən dövlətləri masa arxasına gətirmək Türkiyənin gücü xaricindədir.

Hindistan proqnozlaşdırıldığından təxminən 24 sonra "Sindoor" əməliyyatına start verdi. Gözləndiyi kimi, Hindistan aviasiya vasitələrindən və ballistik raketlərdən istifadə edərək Pakistan ərazisinə zərbələr endirdi. Hindistan tərəfinin əməliyyatla paralel verdiyi bəyanatda deyilirdi ki, onlar Pakistanın hərbi obyektlərini hədəf almıyblar. Açıqı, bu, özünü siqortalamaqdan başqa bir şey deyildi. Pakistan da Hindistanın hərbi əməliyyatını cavabsız qoymadı. Əməliyyatın ilk günü olaraq Pakistan tərəfi Hindistana aid 3 "Rafale", 1 "MiQ-29" və 1 "SU-30" hərbi təyyarələrini zərərsizləşdirdiyini bəyan edib. Pakistan müdafiə naziri isə Hindistan Hava Qüvvələrinə məxsus 6 qırıcı təyyarəni vurduqlarını və Hindistan ordusunun 15-ci korpusunun 9-cu diviziyasının 12-ci piyada briqadasının qarargahını məhv etdiklərini bəyan edib. Pakistan tərəfi də etiraf edib ki, Hindistan 9 obyektə vurub. Toqquşmadan dərhal sonra yalnız Çin tərəfləri danışıqlara dəvət edib və atəşkəsə çağırıb. Digər ölkələrin bəyanatı isə "narahat olduq"dan o yana keçməyib desək, səhv etmiş olmaırıq. Toqquşmanın böyük müharibəyə keçmə ehtimalı hər zaman var. Ancaq Pakistan da bildirir ki, əgər Hindistan əməliyyatları dayandırsa, onlar da dayanacaq. Qısacası baş verənlərin böyük müharibəyə keçib-keçməyəcəyi Hindistandan asılıdır. Əməliyyatlar başlar-başlamaz Hindistan tərəfinin 6 hərbi təyyarə itirməsi onları bir qədər çəkinən davranmağa vadar edir. Sahədə olanlar onu deməyə əsas verir ki, proses hələ yekunlaşmayıb. Hər iki ölkənin çox böyük hərbi potensialı olduğunu nəzərə alsaq, ilgüncü itkilər hələdici ola bilməz. Hindistan tərəfinin atdığı addımlar və Pakistan tərəfinin çevik reaksiyası onu deməyə əsas verir ki, total müharibə ehtimalı indiki mərhələdə çox az görünür.

Akif Nağının Laçın təəssüratları: "Bizim zümrüd İsveçrədir..."

-İşğal dövründə Laçın və Şuşanın dərdi ürəyimizi göynədən ən ağır yaralardan olub. O dövr elə bir dövr idi ki, Laçın, Şuşa adı bizə əlçatmaz gəlirdi. Xatırlayırsınızsa, müharibə illərində Şuşaya səfər edən Azərbaycan KPMK-nın II katibi Viktor Polyaniçkonun "Şuşa kimdirsə, Qarabağ onundur".

Ermənilər də Şuşa və Laçını işğal etdikdən sonra xarici medialara müsahibələr verirdi və şaiyələr yayırdılar ki, iki şəhəri heç vaxt Azərbaycanın olmayacaq. Artıq cəmiyyətimizdə də bir fikir yaranmışdı ki, rayonların hamısı qayıtsa da, Şuşa və Laçını qaytarmaq mümkün olmayacaq. Ümumiyyətlə, xalq olaraq narahət idik. Axı, Azərbaycan tərəfinə işğal ərzində dəfələrlə müxtəlif xarici dairələrdən yalnız beş rayonun qaytarılmasına razılışmaq üçün təzyiq edilirdi.

Bu haqsızlığa dünya sussa da, Ali Baş Komandan İlham Əliyev cənabları iqtisadi, hərbi, diplomatik baxımdan güclənərək Vətən müharibəsi modelini seçməyi üstün tutdu.

Nəhayət 2020-ci ilin sentyabrın 27-də Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin intensiv tənqidatları Azərbaycan dövlətinə müharibədən başqa çıxış yolu buraxmadı. Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi altında erməni tənqidatlarının qarşısını almaq üçün İkinci Qarabağ müharibəsi başlandı. 30 ildən çox işğal altında inləyən torpaqlarımız hərbi-siyasi yolla 44 gün müddətində geri qaytarıldı. Beləki, Azərbaycan Respublikası dekabrın 1-də Ermənistanın işğalı altındaki Laçın rayonunu da öz yurisdiksiyasına qaytardı.

Azərbaycan Ermənistan qoşunlarını və qanunsuz məskunlaşan erməniləri sayca 7-ci rayondan çıxarmaqla Dağlıq Qarabağ ətrafında işğala məruz qalmış bütün ərazilərinin azad edilməsinə başa çatdırdı. Laçın rayonunun da işğaldan azad olunması tarixi hadisə oldu.

Təsəvvür edin, əlçatmaz bir arzumuza Azərbaycan ordusu, başda Ali Baş Komandan olmaqla reallığa çevirdi. Bu sözlə, ifadə ediləsi bir sevinc, bir səadət, bir xoşbəxtlik deyil ...

ce, elə bil insanın ruhu dincəlik. O gördüyüm gözəlliklər, sanki ürəyimin içinə toplanırdı. Orada ustad Səməd Vurğuna dəfələrlə rəhmət oxudum. "Sıra dağlar, gen dərələr,Ürək açan mənzərələr Ceyran qaçar, cüyür mələr,

Nə çoxdur oylağın sənin! Aranın, yaylağın sənin" deyə -deyə, pıçıldayıpıçıldayıya gəzdim .

- Ən çox nə diqqətinizi çəkdi?

- Türkiyənin Qaradəniz bölgəsində Gümüşhanə adlı bir rayon var. Dağların qoynundadır. Gümüşhanəni dəfələrlə görmüşdüm, amma Laçını ilk dəfə. Laçın Gümüşhanəyə bənzəyirdi. Bəzi hallarda ondan gözəl görüntülərini kəşf etdim. Daha dəqiq dağ başında yerləşən İsveçrə şəhərlərindən seçilmir. Ürəklə deyə bilirik ki, bizim zümrüd İsveçrədir...

- Akif müəllim, Laçının İsveçrə şəhərlərinə oxşadığını çoxdan eşitmişdim...

- Mən də bu haqda çox eşitmişdim, amma ötən həftə gözümle gördüm və təsdiq etdim. Kim deyibse haqlıymış...

- Daha sonra Laçında diqqətinizi nə çəkdi?

Eyni zamanda 237 fərdi ev və 29 çoxmənzilli binanın (436 mənzil) tikintisi planlaşdırılır.Sus kəndində 59 fərdi ev, 4 qeyri-yaşayış binası, Zəbux kəndində 223 ev, 4 qeyri-yaşayış binası var. Yeni Laçın nəinki, təbii gözəlliyi, eləcə də müasir tikinti abadlıq işlərindən sonra İsveçrənin dağ qoynundakı şəhərlərindən daha gözəl, daha cəlbədiçi, daha müasir olacaq.

- Akif müəllim, unudum soruşam, Laçına hansı yolla gətiniz?

- Cəbrayıl tərəfdən keçib gətdik. Zəngilan, Qubadlı, sonra Laçın ərazisinə daxil olduq.

- O keçdiyiniz rayonların ərazisinə nələrdə gördünüz?

- Tikinti, abadlıq işlərinin sürətlə irəliləməsinə, kəndlərin, şəhərlərin görünüşünün tamamilə dəyişməsinə, insanların sevinclə bu prosesdə fəaliyyətini və nəhayət Qarabağın gözəlliyinə gözəllik qatan yaz nəfəsini... Təəssüratlarım o qədər çoxdur ki... Bilmirəm hansını danışım. Amma unutmayaq, bu təkrarolunmaz hissləri bizə yaşadan şəhidlərimizin ruhu qarşısında hər zaman baş əyək! Qazilərimizin əməyini, zəhmətini uca tutaq, Allahdan onlara can sağlığı, Azərbaycan ordusuna qələbə, uğur arzulayaq! Ali Baş Komandanın rəhbərliyi altında hər zaman bizi sevincindirsinlər.

- Akif müəllim, düşünürəm ki, Qarabağı qarış -qarış görmək şəxsən sizin haqqınızdır! Onun yoxluğunda siz və rəhbəri olduğunuz təşkilat işğal hissini verdiyi kədərli yaşayanlardansınız. Sizə də uğurlar diləyirik

Söhbətləşdi: Əntiqə Rəşid

Bir neçə gün əvvəl "Şarmazanovun korazehin müqayisəsi:"Azərbaycan artsaxın bayrağı... "adlı bir məqalə hazırlamışdım. Məqaləni özünü politoloq hesab edən "Respublika" Partiyasının üzvü Eduard Şarmazanovla həsr etmişdim. Deməli, uydurma erməni soyqırımı nağıllarının ildönümündən bir gün əvvəl İrəvanda keçirilən məşəl yürüşü zamanı Türkiyə və Azərbaycan bayraqlarını yandırılmışdı.

Ermənistanın Baş naziri Nikol Paşinyan bu hadisəni pislədi və bunu tənqid adlandırdı. Şarmazanov Paşinyanın bu fikrinə etiraz edərək "artsax"ın bayrağının da Azərbaycan liderinin tapdaladığını bildirmişdi və onun bu siyasi korazehinliyini hədəf alan məqaləmdə tənqid etmişdim.

Məqaləni sosial şəbəkə hesabımda əsəbi şəkildə paylaşdıqdan az bir müddət sonra hər zaman dürrüst, tərəfsiz paylaşımına görə revanşist və separatçı ermənilərin hü-

cumuna məruz qalan erməni blogger Natali Aleksanyan Şarmazanovla bağlı paylaşımının rəy bölümündə Şarmazanovla bağlı fikirlərini açıqladı:

"Ermənistan Respublikasında Şarmazanov heç kimdir - keçmiş rejimin növbəti kuklası, hansı ki, hələ də diqqət çəkməyə çalışır boş sözləri ilə. Onun adı xalq tərəfindən çoxdan rədd edilmiş bir sistemi xatırladır və bu gün də onun mövcudluğu maraqlıdır, yazıq hissi doğurur".

Və elə o gündən anladım ki, Natali Aleksanyan "böyük Ermənistan" arzusu ilə əlinə silah alıb qonşu torpağına hücum edən, günahsız insanları öldürən, dini, dili özündən olmayan tayfaları soyqırma məruz qoyan, deportasiya edən, ohonyan-

Zülmətə bürünmüş bir topluma 1 şam bəs edərmi?

lardan, balaşyanlardan, melkonyanlardan, sərkisyanlardan, koçaryanlardan daha çox, lap çox məntiqlidir, ağıllıdır, dünyagörüşlü və vətənpərvərdir. Çünki Natali Ermənistanı sevir, öz soydaşlarına ürəyi yanır. Öz xalqının qanına susamış njdələrin, andraniklərin ,

şaumyanların axmaq ideyalarının arxasınca qaçıb qırılmasını istəmir. Natali çətinliklə də olsa, "böyük Ermənistan" və uydurma erməni soyqırımı yalanları ilə beyni uyulmuş ermənilərə rahat: savaşırsız, ölümsüz, itkisiz yaşamağın yolunu göstərmək üçün özünü o qaranlıq yollarda şama çevirir. Yanan Şam elə ziyalı deməkdir. İlk dəfədir ki, ermənilər tərəfdən bir beyni uyulmuş, işıqlı tefəkkürə malik bir fərd gördüm.

Nataliyə tutduğu yolda uğurlar arzu edirəm. O revanşist, separatçı, terrorçu beynləri sağaltsa, nə xalqı gözünün qarşısında qırılma-yaçaq, nə də qonşular narahatlıq keçirməyəcək... Buna ümid edirik.

Əntiqə Rəşid

Faiq QISMƏTOĞLU
faiqqismetoglu@box.az

Bütün dünyanın...

... Qabaqlar kasıb da, olub, dövlətli də! Elə indi də kasıb da, var varlı da! Amma indi tam başqa cürədir. Yeni dövlətli nə desən, eləyə bilir, kasıbı lap ayaqları altına salıb ayaqlaya da bilir. Bunu da çoxları görür, alnaq göz yumur; nə danışır, nə də haqq səsinə ucaldır! Biz yetmiş il Sovet hökumətin qurduğu cəmiyyətdə yaşamışıq.

O, dövrə yaxşı işlər də, vardı, pis işlər də! Amma varlı- kasıb çox da indiki kimi bilinmirdi. Və hətta ən varlı adam belə öz adına, nə ev, nə maşın ala bilərdi. Ən yaxşı halda kolxozda, sovxozda, zavodda, fabrikdə çalışan qabaqcıl insanın adına o maşını, o evi ala bilərdi. Onda bütün qəzetlərin yuxarı yerində bu sözlər yazılırdı: "Bütün ölkələrin proletarları, birləşin!" Və onda proletarlar kefləyirdi. Hamı işləyirdi. Kasıbın oğlu heç bir kömək olmadan ən yüksək vəzifəyə yüksəlirdi.

Hətta Azərbaycanda BDU-nun hüquq fakültəsinə vəzifəli şəxslərin övladlarının sənədləri qəbul edilmirdi. Ancaq fəhlə-kəndli balaları bu fakültəyə sənəd verə bilərdi və qəbul olardı. Mayın birində "Zəhmətkeşlərin həmrəylik günü" təntənəli keçirilirdi, ayın ikisində isə insanlar yeyib- içirdi, "mayovka" deyilən bu gündə kənd yerlərində yaxın dostlar ya bir qoyun, ya da bir quzu alıb, təbiətin qoynunda meşədə, güllərin- çiçəklərin içində, bulaq başında kabab çəkib ləzzətlə yeyirdilər! Və heç kimin də indiki kimi dərdi yoxdu. İndi nə kəndli qalıb, nə də fəhlə! İndi dünyada milyarderlər, milyonerlər var, bir də kasıbar.

Və o milyarderlərin gözüne isə kasıblar qarışsa kimi görünür. Ancaq bu, varlı adamlar onu bilmirlər ki, hər ikisinin Allah yaradıb və ruzisin verib. Elə bilirsiniz o milyarderlərin hamısı var- dövlət halal yola qazanıb? Əsla yox! O pulların içində kasıbların haqları olan milyonlar var! Nə isə indi dünyada nə proletar qalıb, nə də fəhlə-kəndli. Dünyada bu gün bir milyarderlər var, bir də haqqı yeyilən insanlar! Və görək onlar nə vaxta qədər bu haqq yeyə biləcəklər?!

Azərbaycanda kazinolar açılacaq?

"Kazinolarla bağlı sualların ardı-arası kəsilmiş. Görünür, ictimai rəy öyrənilir. Qonşu ölkələrin təcrübəsi göstərir ki, bu sahədə düzgün idarə olunanda həm turizm, həm xidmət sektoruna, həm də məşğulluğa müsbət təsir edə bilər. Məsələn, Gürcüstan turizm cəlbediciliyini artırdı. Qazaxıstanda zonalaşdırma tətbiq olundu. Türkiyə isə qadağa yolu seçdi, nəticədə qeyri-legal fəaliyyət yarandı, həmçinin qumar pulları xaricə axdı".

Adalat.az xəbər verir ki, bunu iqtisadçı Eldəniz Əmirov deyib. O bildirib ki, Azərbaycana gələn turistlərin 80%-i Bakıdan o tərəfə çıxır: "Ona görə qazinolar Bakıda şəhər turizmini və əyləncə sektorunu gücləndirə, otel və restoran biznesini canlandırma bilər. Yeni iş yerləri yarada bilər. Xarici valyuta və turist axını artırır. Dövlət büdcəsinə sabit gəlir gətirə bilər. Kölgə iqtisadiyyatında olan qumar pullarını legallaşdırma bilər. Amma kazino açılacaqsa, bu, bir-iki şəxsin nəzarətində, inhisar formasında yox, rəqabətli və şəffaf şəkildə olmalıdır. Vergi yükü məntiqli səviyyədə saxlanmalı, amma dövlətə sabit gəlir təmin edilməlidir. Eyni zamanda risklər də nəzərə alınmalıdır. Qumar asılılığı, ailə büdcələrinin dağıntısı, sosial fəsadlar, çirkli pulların yuyulması və digər risklər daim mövcuddur".

Iqtisadçı qeyd edib ki, bu sahə yalnız ciddi şərtlərlə açılmalıdır: "Oynayan şəxslərə məhdudiyyətlərin qoyulması məqsədlə (yaş və s) şəxsiyyəti identifikasiya edilməli, "money laundering"ə qarşı xüsusi nəzarət mexanizmi qurulmalı, bütün ödənişlər nağdsız və izlənilə bilən sistemlə aparılmalıdır. Kazinolar coğrafi olaraq məhdudlaşdırılmalı, eyni zamanda onların reklamına ciddi nəzarət olunmalıdır. Əgər bu şərtlər təmin olunmayacaqsa, qazinoların açılması nə iqtisadi rifaha, nə turizmə, nə də xidmət sektoruna real fayda verəcək. Əksinə, bu addım cəmiyyətdə sosial pozuntuları artıran, hüquqi nəzarəti zəiflədən və mənəvi dəyərləri aşındıran bir proses çevriləcək. Nəticədə də dövlətin qazanacağından çox, cəmiyyətin itirəcəyi olacaq".

Nicat

Balam, bu evlər niyə sənədləşdirilmir?

Bu gün tək-cə Bakıda sənədləşdirilməyən yarım milyondan çox ev var. Əgər ölkədə bütün şəhər və kəndləri götürsən bu evləri sayı bəlkə də bir milyona yaxın olar. Üsətəlik də

nə qədər sənədləşdirilməyən qaralar, obyektlər var.

Əgər onlar sənədləşdirilsə, ölkənin büdcəsinə yüz milyonlarla vəsait daxil ola bilər. Hansı ki, qanunsuz tikililərin (əslinə baxanda o evlərin çoxunun bələdiyyə sənədləri var) sənədləşdirilməsilə bağlı prezident İlham Əliyevin məlum sərəncamı da var, amma sadəcə olaraq icra hakimiyyətləri tərəfindən həmin işlər həyata keçirilmir. Niyə? Görünür, bunlar bir çox vəzifə sərf eləmir.

Çünki bəzi vəzifə sahibləri bu evləri sənədləşdirmək üçün daha çox məbləğdə pul alırlar. Bu işə birmənalı olaraq evlərin sənədləşdirilməsini ya dondurur, ya da ləngidir. Bir sözlə, əgər keç de olsa, Bakıdakı və regionlardakı sənədsiz evlər sənədləşdirilsə, büdcəmizə milyonlarla pul daxil olar, bundan dövlət qazanar, ev sahiblərinin isə çiyindən ağır yük götürülür!!!

Usta görsən mənə de...

Bir dostum neçə ildir ki, mənzilinin eyvanında bir balaca təmir işləri gördürmək istəyir, amma yaxşı bir usta tapıb bilmir.

Əvvəllər

bir usta tapmışdı və o usta da gəlib evinə baxmışdı. Demişdi ki, arada imkan olan kimi eyvanı təmir edərək. Dostumuz da. Surxay ustanın dediyinə inanıb, onu düz iki il gözləyib.

Və iki ildən sonra Surxay deyib ki, Moskvadayam, gələn kimi işə başlayacağam. Surxay isə gəlib çıxmaq bilmir, düz iki ildir ki, dostumuz aldadır. Axırda hər yerdən əli üzülən dostumuz deyir ki, ta mənəm Surxaya inamım qalmayıb, yaxşı usta görsən mənə deyərsən! Sözü açığı bu usta tayfasına bir o qədər də etibarım yoxdu. Qorxuram birini ona yönəldəm, o da yalançı çıxa. Və mənəm də üzüm dostumun yanında qara ola!

Qiymətlər enir...

Beş-on gün bundan əvvəl alçanın, çiyyələyin qiyməti kəllə-çarxa çıxmışdı. Belə ki, alçanın kiloqramı 60-70 manat, çiyyələksə, 20-30 manata satılırdı. Təbii ki, bu qiymətlərdən camaat çox narazılıq edirdi.

Artıq həmin məhsullar ucuzlaşdı: indi alça 6 manata, çiyyələk 5 manata satışa çıxarılır. Bununla yanaşı, bazarlarda kartof, soğan, xiyar, pomidor da ucuzlaşdı. Əlbəttə, bahalıq olanda insanlar istədiyi məhsulu almaqda çətinlik çəkir. Mədi imkanları olmadığına görə, stress yaşayırlar. Reyini soruşduğumuz alıcıların böyük hissəsi bu gün də bazar- dükanlardakı qiymətlərdən razı deyillər.

Onlar bildirirlər ki, öten il bundan ucuzluq idi. İstədiyimiz məhsulu bu gün də ala bilmirik! Belə getse, heç ala bilməyəcəyik de! Amma görünən odur ki, bazarlarda və marketlərdə günbəgün meyvələrin, ələcə də tərəvəz məhsullarının qiyməti daha da ucuzlaşdı. Mayın sonunda isə Allah qoysa, lap ucuzluq olacaq. Bax onda insanlar ürəkləri istedikləri məhsulları daha ucuz qiymətə ala biləcəklər!!!

Hər adama müəllim demək olmaz...

İndi hər yerindən duran adama müəllim deyirlər. İnanmırsız?! Hətta çobana müəllim deyirlər... Naxırçıya müəllim deyirlər... Sürücüyə müəllim deyirlər... Qəssab da müəllim deyirlər...

Bircə müəllimə müəllim deməyə çoxunun çanı çıxır. Bir kimi qardaş var, iki eşşəyin arpasını bölə bilmirlər. Amma bəx-

ləri gətirib şirkət açılar və yaxşı da pul qazanırlar. Qazansınlar ey, sağlıqlarına qismət! Ancaq onlar da işçilərinə deyir ki, qardaşlara müəllim desinlər. Və müəllim demək istəməyəni işdən qovurlar. Hansı ki, tərçümeyi-halını yaza bilmirlər. Müəllim adı çox müqəddəsdir, lakin bəzi müəllimlər və cəmiyyətin cahil üzvləri bu adı hörmətdən salıblar. İnsanlar harda pullu, imkanlı adamlar görürlər ona müəllim deyirlər. Ümumiyyətlə, müəllim sözü müraciət forması olmalı deyil. Bunun üçün dilimizdə kifayət qədər sözlər var: bəy deyə bilərik... yoldaş deyə bilərik... qardaş deyə bilərik... soy adını deyə bilərik... Və rəsmi olsa da, vətəndaş da demək olar...

Təki müəllim adına hörmətlə yanaşsaq və hər yerindən duran müəllim deməyək. Yadıma bir hadisə düşdü: bir polis polkovnik deyir ki, qəbuluma gələn vətəndaş mənə müəllim deyər müraciət edirdi. Bir təhər dözdüm, axırda səbrimi başa bilmədim.

Dedim ki, vətəndaş, müəllim məktəbdə olur. Bura polis idarəsidir, mənə ya rəis de, ya da polkovnik! Hər peşə sahibinə öz adı ilə müraciət edəndə daha gözəl olur. Və o cüm-lədən, müəllimə!!!

Cahilliğin buyuzunu olmur ha...

Kitab oxuyun deyəndə çoxları ağzın əyir və deyir ki, bizim kitab oxuyan vaxtımız deyil.

Qoy kitabı gəncər oxusun. Yadıma bir əhvalat düşdü. Bir imkanlı dostuma dedim ki, vaxtın olanda heç olmasa, ildə bir dəfə kitab oxusan pis olmaz. Nə desə, yaxşıdır?! Dedi ki, rəhmətliyin oğlu mənəm pul qazanmaqdan vaxtım olur, kitabı xanımım oxuyur. Ta bir söz demədim və matım- qutum qurudu.

Elə bir mətləbdən bir az uzaqlaşdım. Axı cahillikdən danışırıdım. Bir arvadın oğlunun əlinə demirov xəstəliyi düşür. O da oğlunu həkimə aparmaq əvəzinə, mollanın yanına aparır və dua yazdırır.

Bax biz aramızda hələ də belə cahil adamlar var. Bir azdan görəcəyik ki, bəziləri mollanın yanına gedib başqa şeylər də deyəcəklər. Məsələn, deyəcəklər ki, mənəm ürəyim xəstədir ürəyimə bir dua yaz! Molla da pulunu alıb o duanı yazacaq, hələ o yana da keçəcək. Onun nə vecinə. Çünki cahillər çox olduqca mollaların kefi kök olar!!!

Bunlar qadağandır

Son vaxtlar bir çox avtomobillərdə xüsusi çoxavazlı və sayrışan işıq siqnalları quraşdırılıb.

Bu qanuna zidd hərəkətlərlə bağlı Bakı Şəhəri Dövlət Yol Polisi İdarəsinin ictimaiyyətlə əlaqələr bölməsinin rəisi Toğrul Nəsirliyə müraciət etdik. O dedi ki, "Yol hərəkəti haqqında" Qanunun 74-cü maddəsinə əsasən, müvafiq İcra Hakimiyyəti orqanının icazəsi olmadan neqliyyat vasitəsinə çox avazlı səs və sayrışan işıq siqnalları ilə təchiz olunması qadağandır.

Belə hallar aşkarlandığı təqdirdə həmin sürücü barəsində İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 342-9-cu maddəsinə əsasən, 500 manatdan, 800 manatadək cərimə nəzərdə tutulur. Eyni zamanda sözügedən pozuntuları yerində aradan qaldırmaq mümkün olmadıqda, İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 96-cı maddəsinə əsasən, sürücü avtomobilinin idarə olunmasından kənarlaşdırılır.

Göründüyü kimi, hər bir sürücü qanuna birmənalı olaraq əməl etməlidir. Əgər o, qanunu pozarsa, heç vaxt məsuliyyətdən yayına bilməyəcək. Ona görə də qanuna əməl etmək tutduğu vəzifədən asılı olmayaraq hamının borcudur!!!

EMİL FAİQOĞLU

Qəribəlikləri, qeyri-adi günləri ilə yaşanan 2025-ci ilin baharı insanlara sevinc bəxş etməkdədir. Çünki təbiət öz gözəlliyini, əzəmətini, doğmalığını bahar fəslində daha böyük sevgi ilə paylaşır. Təbiətin bu füsunkarlığı şimal-qərb bölgəmizin Zaqatalasında sanki ayrı bir ovqatla nəfəs alır. Gül-çiçək, çöl-çəmən, dağ-meşə, çay-bulaq özünəməxsus bir qoxu və ahənglə şəhər, kənd və qəsəbələrin müasirləşmə düzənini nəvazişli gözəllik çələnginə bürüyür. Təbiət gözəlliyi və urbanik inkişaf baharda daha doğma, daha şirin yaşanır.

rində daha da inkişaf etdirilməsi üçün müstəsna qayğı göstərib və göstərməkdədir.

Təkcə bunlardırmı? Xeyr, digər başqa ciddi münasibətlər də var. Bu haqda zəngin idarəetmə təcrübəsinə malik, eyni zamanda nəinki çalışdığı rayonda, bütün bölgədə böyük hörmət və nüfuz sahibi olan Zaqatala Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Mübariz Əhmədov danışıq:

-Zaqatalalılar o vaxt bölgədə baş verən ağır fəsadlı zəlzələni və bu təbii fəlakətin nəticələrinin tez bir zamanda aradan qaldırılması üçün cənab Prezidentimizin müstəsna qayğı

yerdə böyük hörmətlə qarşılanırlar. Dövlət qayğısının digər nümunələri də rayon əhalisini ruhlandırır və onlar həmişə, hər yerdə cənab Prezidentə minnətdarlıq edir, onu sevir, adını fəxrə çəkirlər...

Zaqatala Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı təcrübəli və ziyalı bir dövlət memuru olan Mübariz Əhmədov həmişəki təmkin və inamla kəndlərdə və şəhərdə gedən müasirləşmə işlərindən beləcə təvazükarlaqla danışıq.

Böyük və gözəl bir rayonda bütün istiqamətlər üzrə nümunəvi rahatlıq,

zırlıq gedir. Məlumatı olanlar bilir ki, Zaqatala təkcə təbiət gözəllikləri ilə deyil (Burada təbiətin səxavətindən birçə dəniz yoxdur, qalan hər şey insanlarla qol-boyundur: zirvələri qılınc kimi parlayan uca dağlar, zürürd meşələr, çaylar, bulaqlar, bəhrəli bağlar, aran havalı yerləri xatırladan əsrarəngiz düzənlər, bu yerlərə əlavə yaraşır verən fauna zənginliyi...), həm də qədim və müasir şəhər əzəməti və mədəniyyəti ilə də fərqlənir. Burada qədim tikintilərə toxunulmur, qorunur. Ancaq müasir binaların və qurğuların da şəhər boyu

O Gözəli Sevməsən Olurmu?

Hələ yaşıl tunele bənzəyən Zaqatalaya aparən yolun başlanğıcından baxanda adam bilmir ki, bu şəhər ucu-bucağı görünməyən böyük düzənə keçərək qarşı dağlara söykənib, yoxsa elə qarşı dağlardan üzü aşağı yol alıb? Hər nədirsə yüzlərdir ki, Zaqatala belə görünür. Dağlar qoynunda daha da böyüyür, ucalır, sanki özünün ilkin sərhədlərinə sığmır da... Son illər bu gözəl şəhərin, axarlı-baxarlı böyük rayonun inkişafını, daha da ucaldığını, sanki onu qolları arasına alıb pis nəzərlər

və diqqətini unutmayıb və heç zaman da unutmayacaqlar. Rayondakı dağıntıların, ağır zədələrin bərpası ilə yanaşı, bir sıra kəndlər az qala sökülüb yenidən tikildilər. Bu yerlər indi yaraşığı Avropa qəsəbələrindən seçilir. Bu sevinci, bu qüruru bizə cənab Prezident bəxş etdi... Bugünlərdə siz də bilirsiniz ki, leysan və daşqın yenidən Zaqatalaya xeyli ziyan vurdu. Bir sıra infrastruktur və əhali ziyan çəkdi. Ancaq tezliklə bütün fəsadlar aradan qaldırıldı. İndi rayon həyatının bütün istiqamətlərində daha böyük uğurlara

gələcəyə daha böyük inam hökm sürür. Şəhər gözəlliyi, urbanik inkişafı yanaşı, rayonun demək olar bütün kəndlərində rahat yollar, digər infrastrukturların müasirliyi, məşğulluğun təminatı bu yüksəlişin harmoniyasıdır. Bütün bunlara insanları da, təbiət də sevinir. Bu səbəbdən də mövcud infrastrukturların inkişafı və müasirləşdirilməsi, yeni qurğuların tikilib istifadəyə verilməsi zəruri perspektivlərdir. Bu minvalla Zaqatalanın turizm sahəsində zəngin təcrübəyə malik olmasını çəkinmədən söyləmək mümkündür. Gözəl təbiət,

zövqlə tikilib daha möhtəşəm inkişafına da həssaslıqla yanaşılır. Və bütün bunlar: təbiət gözəllikləri, urbanizasiya, qədimlik, tarixi abidələrin bərpası və qorunub saxlanması turizmin inkişafında mühüm rol oynayır.

Zaqatalada sakinlərin və eləcə də buraya gələn daxili və xarici turistlərin rahatlığını hər tərəfdən yüksək səviyyədə təmin etmək ənənəsi formalaşmışdır. Rayon rəhbərliyinin camaatla sıx ünsiyyəti bir çox məsələlərin həllini arzulanan səviyyədə mümkünləşdirir.

yaraşığı şəhər, otellər, park və bağlar, idman qurğuları, təbiət abidələri, muzeylər, ləziz yeməklər və bir də səmimi, mehriban Zaqatala camaatı!

Daha sonra öyrənirik ki, rayonda yay turizm mövsümünə də ciddi ha-

Modernləşmə yeni xüsusiyyətlər üzərində qurulduğundan inkişafın gələcək perspektivlərinə də işıq salır, insanlarda daha böyük ruh yüksəkliyi yaradır.

Məzahir ƏHMƏDOĞLU

dən qoruyan o gözəl dağları ilə zirvə yarışına can atan Zaqatalanın bu sevdasını görüb sevinmək bir yana, onun indi bu təmənənli dağların qoynuna sığmayıb da daha geniş düzlərə yol açmasına, həm də necə gözəl, necə müasir bir görkəmdə göz oxşamasına heyran olmaya bilmərsən. Şəhər indi Balakən yolundan da, "Şimşək"dən də aşağılara doğru böyümək, irəliləmək əhvalındadır. Qədimliklə müasirlik gerçəkden "Qızıl güllər" diyarının özəl ruhu, səciyyəsidir. Rayonun belə bir özünəməxsusluğu, belə bir əhval-ruhiyyəsi onu canlı varlıq kimi hər kəsə sevdirdir və doğmalaşdırır.

Qafqaz gözəlinin son illərdəki bu yüksəlişinin, daha da şöhrətlənməsinin ən birinci səbəbi qayğı və diqqət, eyni zamanda bütün bunların qiymətləndirilməsidir. Dövlətimiz, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev bu qədim yurdun mədəni-tarixi ənənələr üzə-

doğru əsl əzmkarlıq hökm sürür. Siz yəqin ki şəhəri gəzib basmışsınız. Bir çox yerlərdə daha mükəmməl, daha müasir yenidənqurma işləri aparılır. Camaatımız dövlətimizin qayğısına cavab olaraq bütün sahələrdə uğurlar qazanmağa, vətənə töhfələr verməyə çalışır. Bu səbəbdendir ki istər kənd təsərrüfatının aparıcı bölmələrində, istərsə də sənaye, tikinti, xidmət sahələrində davamlı inkişaf təmin olunur. Bir məsələni də xüsusi vurğulamaq lazımdır. Zaqatala camaatı onsuz da öz Prezidentlərini çox sevir, həm də rəhbərin qayğı və diqqətini yüksək dəyərləndirirlər. İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı hərbi xidmətdə olanlarla yanaşı yüzlərlə zaqatalalı gənc öz arzularını ilə könüllü olaraq işğalçı düşmənlə mübarizəyə atılmış, vətənə, xalqa və Ali Baş Komandana sədaqət nümunəsi göstərmişlər. Rayonumuzda şəhidlərin xatirəsi əziz tutulur, qazilər hər

Hərbi təhsil sahəsində Azərbaycan-Türkiyə əməkdaşlığı müzakirə edildi

Azərbaycan Milli Müdafiə Universitetinin (MMU) rektoru general-mayor Gündüz Əbdülov Azərbaycan-Türkiyə MMU-ları arasında keçirilməsi planlaşdırılan Yüksək Dialoq İclasında iştirak etmək məqsədilə ölkəmizdə səfərdə olan qardaş ölkənin MMU rektoru professor Erhan Afyoncunun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb.

Adalat.az xəbər verir ki, qonaqları salamlayan general-mayor G.Əbdülov universitetin təhsil sistemi və tədris prosesi, rəqəmsal sistem vasitəsi ilə MMU-nun tabeliyindəki xüsusi təyinatlı təhsil müəssisələrinə qəbul qaydaları və statistikası, eləcə də perspektivdə nəzərdə tutulan planlar haqqında məlumat verib. Dövlət başçımızın hərbi təhsil sisteminin inkişafına göstərdiyi qayğıdan, Azərbaycan Ordusunda peşəkar kadrların hazırlanması istiqamətində həyata keçirilən tədbirlərdən söhbət açıb.

Bu cür görüşlərin hərbi təhsil sahəsində əlaqələrimizə müsbət töhfə verdiyini vurğulayan professor E.Afyoncu qarşılıqlı səfərlərin əhəmiyyətini diqqətə çatdırıb.

Universitetlərin rəhbər heyətləri arasında keçirilən görüşdə hər iki qardaş ölkənin hərbi təhsil sahəsində əməkdaşlığının daha da genişləndirilməsi məqsədilə görülən işlər, perspektiv planlar, eləcə də maraq kəsb edən digər məsələlər barədə ətraflı fikir mübadiləsi aparılıb.

Türkiyəli qonaq görüşün sonunda universitetin xatirə kitabına ürk sözlərini yazıb.

R.Fiso: "Zelenski müharibənin uzanmasını istəyir"

Slovakiyanın baş naziri Robert Fiso, mətbuat konfransında bəyan edib ki, Ukraynanın prezidenti Volodimir Zelenski, nadir yeraltı sərvətlərinin istismarını ABŞ-a verməklə müharibəni uzatmaq istəyir.

Baş nazir qeyd edib ki, bu cür razılaşmalar konkret məqsədlər güdür və vəziyyətin gərginləşməsinə hesablanır.

"Mən bilirəm Ukrayna prezidenti niyə bu müqaviləyə imza atıb. Cənab Zelenski müharibəni satın alıb. O, düşünür ki, bu müqavilə ilə ABŞ-ın sülh cəhdlərini dayandıracaq"- deyir Fiso bəyan edib.

Rüstəm Hacıyev

Əbülfət MƏDƏTOĞLU
madatoglu@mail.ru

Diqqət və nəvaziş ifadə edən şeirlər

Oxucu dünyası həm rəngarəngdi, həm də genişdi. Yeni həmin dünyanın ölçüsü, eni, boyu bir sözlə bütün ərazisi oraya sözün təsir gücünün çəkisi qədərdir. Bir az da açıqlasam, oxucu o sözü öz meydanında görür, qəbul edir, çözü, yayımlayır və yaşadır ki, o söz oxucunu hal-dan-hala salır, düşündürür, sevindirir, kədərləndirir, bir sözlə yaşadır. Belə olan halda meydan da böyüyür, mühit də zənginləşir.

Bu gün Azərbaycan oxucusunun, ədəbi ictimaiyyətinin tanıdığı, sayğı duyduğu, dəyər verdiyi imzalar var. Həmin imzalar da özü-özlüyündə oxucunun axtarılıb -aradığı sözdür. Yeni imza o vaxt dəyərli olur ki, onun sözü də dəyərli olur ki, onun sözü də dəyərli olur. Burda şəxsiyyət ikinci plana keçir. Etiraf edək ki, müəyyən hallar var ki, gözəl bir söz bəzən şəxsiyyətində qüsurlu insana aid olur. Burda sözün günahı yoxdur. Bu tamam başqa bir mövzudur. Qayıdaq yenə sözün üstünə

Bəli, mənim də böyük maraqla oxuduğum, izlədiyim, öyrəndiyim və dəyər verdiyim imzalardan biri də Şövkət Zərin Horovludur. Bir bölgədə dünyaya gəlsək də, demək olar ki, çox az-az qarşılaşmışıq. Amma mən mətbuat içərisində olduğumdan Şövkət xanımın imzası ilə az qala hər gün üz-üzə gəlmişəm, təmasda olmuşam. Şeirlərini də, yazılarını da, nəsr əsərlərini də sevə-sevə mütaliə etmişəm. Bu da iki səbəbdən qaynaqlanıb. Birinci, hər ikimiz 30 il yurd həsrəti çəkmişik. Vətəndə vətənsiz olmuşuq. Və bu da ikinci səbəbi yaradır. İkimi də həmin həsrətdən, həmin faciələrdən, həmin ağrılardan yana-yana, necə deyirlər, bacardığımız kimi yazmağa çalışmışıq. Yaşadığımızı qələmə almışıq. Məhz bu səbəblər məni digər yurdsuzluq taleyi yaşayan digər həmkarlarım kimi, elə Şövkət xanıma qarşı da həmişə diqqətli olmuşam və açığını deyim ki, həm də öyrənmişəm.

İndi əlimdəki kitabı təkrar vərəqləyirəm. Kitab ötən il işıq üzünə görüb. Müəllifi Şövkət Zərin Horovlu olan bu kitab "Tanrıya gedən yol" adlanır. Mənim üçün bu kitabı maraqlı edən bir nüansı burda mütləq qeyd etməliyəm. Yeni bildirməliyəm ki, kitabın ön sözünün müəllifi çox hörmətli ədəbiyyat adamı, yazıçı, şair, publisist, tənqidçi Bəsti Əlibəylidir. Həyat elə gətirib ki, bizim yaradıcılıq yolumuz tez-tez kəsişib. Və "Ədalət" qəzetinin səhifələrində Bəsti xanım Əlibəylinin sözünün öz çəkisi, öz yeri olubdur.

"Tanrıya gedən yol" kitabını ilk dəfə əlimə götürəndə gözüyumulu açdığım səhifədə qarşıma "Söz adamıyam" şeiri çıxdı. Bilmirəm, bu təsadüf idi, yoxsa zərurət. Amma inanın ki, belə bir qarşılaşma məni sevindirdi. Çünki söhbət sözdən gədirsə, onun sahibi də, o imzani yaşadan da məhz söz adamı olmalıdır. Bu anlamda müəllifin, yeni Şövkət xanımın oxucuya üz tutaraq "Söz adamıyam!!!" deməsi həm açıq etirafdı, həm də bir çağırışdı. Elə o etirafın işi-

ğında da mən, eləcə də oxucu görür ki, ona üz tutan kimdir və nə deyir.

*Ömrümü götürüb çıxmışam yola,
Payızla qışın arasındayam.
Gah yağış isladır, gah sazaq kəsir,
Bilmirəm yolların harasındayam?*

*Biri köçüb gedir, biri yol gəlir,
Gedənəmi gedim, gələnlə qalım?
Bu suala cavab tapa bilmirəm,
Dolaşır fikrim, çəşir xəyalım.*

*Həyat aldığıni alıb ömrümdən,
Harda uduzmuşam, harda udmuşam.
Yaz-yaşıl illəri verib əlimdən,
Üzülüb yarıdan, yarı qalmışam.*

*Şeirim də yetməyib öz zirvəsinə,
Misra-misra tənqidib bitirir məni.
Mən başdan ayağa söz adamıyam,
Hara dönürəmsə söz çəkir məni.*

İnancıma və gəldiyim nəticəyə görə, bu şeiri dinləyən, oxuyan hər kəs bir səmiyyətlə, bir içdən gələn halal və gerçək olan düşüncə mənzərəsi ilə üz-üzə qalır. Çünki təntiyən adamın bu həyatda yeganə sığındığı sözdür. Onu hər tərəfə çəkən, amma çəkdiyi bütün tərəflərdə də öz yoluna, həm də öz sözüne sadıq olan şairin bundan böyük, bundan səmimi düşüncə məhsulunu mən təsəvvür edə bilmirəm. Elə məntiqin özü də bu gerçəkliyin içindədi.

Mövzu rəngarəngliyi və bir də oxucu ilə danışmaq, onun yumşaq damarını əldə etmək

məharəti Şövkət xanımın yaradıcılığında mənim diqqətim çəkən başlıca xüsusiyyətdi.

O sanki kimin hansı dərəcədə, hansı ölçüdə sözü duymaq, qəbul və həzm etmək imkanlarını öncədən görür. Ona görə də dediyi söz, yazdığı misra sahibinin ürək çirpintilərini öz ünvanına çatdırır. Hətta içindən belə bir fikir gəlib keçir ki, bəlkə də bu şeirlər Şövkət xanımın yalnız ovqatının deyil, həm də əvvəlcədən müəyyən etdiyi ün-

vanın şeiridir. Yeni hər bir şeir fərqli və fərdi oxucuya yazılıbdı. Tutaq ki, onun "Qış tutub" şeirinə diqqət yetirək:

*Gözümə yığdım yolları,
Getdim son mənzilə sarı.
Qovdum dolan buludları,
Gördüm gözümü yaş tutub.*

*Dərd məni aldı tərkinə,
Dözdüm boşuna, bərkinə.
Səbrə yüklənə-yüklənə,
Gördüm yolumu daş tutub.*

*İllər bir-birin kiritdi,
Ömrümü dözdüm əritdi.
Gənclik nə tez gəlib-gətdi? -
Gördüm ömrümü qış tutub.*

Şeirin ovqatı o qədər aydın və həm də realdır ki, burada nəfəs dərmədən, həm də rahatlıqla onu oxumaq, o halı yaşamaq və özünü küleşdirmək mümkündür.

Bir oxucu olaraq misraların arasında duruxmaq, çaşılıb qalmaq halları mümkün deyil. Çünki bu yolun hər birimizə aydın olduğu və bu hissini də hər birimiz üçün mövcudluğu günün reallığıdır. Sadəcə Şövkət xanım bizdən fərqli olaraq həmin o reallığı misralara köçürüb, misralara daşıyıb. Biz də onu oxuduqca təkrar həmin reallığı yaşamış olurduq. Hətta belə bir məqamda Şövkət xanımın çağırdığı (yəni yazdığı - Ə.M.) bayatı özü-özünə səninin də dilində səslənir:

*Ay dilimin andı, gəl!
Ürək səni andı, gəl!
Həsərət çapıb-talayır,
Bağrım başı yandı, gəl!*

*O dağlara qış düşüb,
Çən gəlib, yağış düşüb.
Yağmalanan yurdların
Payına qarğış düşüb.*

Düşünürəm ki, kövrək, həm də vətənsizliyi yaşayan insanın içindən gələn bayatıya laqeyd qalmaq mümkün deyil. Bax, SÖZ ADAMI olmaq burda bir daha özünü təsdiq edir. Və sözün meydanı, daha doğrusu, oxucunun arenasını burda genişlədir.

Həmin o geniş arenanın yeni sözü, yeni fikri də elə burda döyür oxucu qapısını. Özü də ərklə. Çünki tər bir duyğunun ətrini özü ilə gətiribdi, özü də ilahidən gələn səs kimi.

*Bir şeir çirpınır sənəmin altıda,
Ağrıyı yol salıb gözümdən keçir.
Sanki bir udumluq nəfəs kimidir,
Söz-söz, heca-heca özümdən keçir...*

*Gələndə vədəsi, vaxtı bilinmir,
Duyğu dumanında dolaşib azır.
Dolur ürəyimə məndən xəbərsiz,
O şeiri bəlkə də mələklər yazır.*

Mən "Tanrıya gedən yol" kitabını vərəqlədikcə belə bir qənaətə də gəldim ki, Şövkət xanım təkcə duyğularının, hislərinin, arzularının, xatirələrinin deyil, elə sözün özünün də bir rəssam kimi şəklini çəkir. Ona görə də həmin şeirlərlə üz-üzə dayanmaq mümkündür və üz-üzə dayanıb şeirin nəfəsini duyanda, hiss edəndə hansı ovqatda olmağından asılı olmayaraq daxilin bir nəvaziş hiss edirsən. O nəvaziş təkcə sözün özünə olan diqqətin nəvazişi deyil, o həm də oxucuya sayqının nəvazişidir. Məncə bu da Şövkət xanımın bir qadın, bir ana, bir nənə olaraq təkcə ailəsinə, çevrəsinə deyil, həm də bütövlükdə oxucu dünyasına olan münasibətinin cizgiləridir. Çünki şeirlərinin birində o vurğulayır ki:

*Gəlimli-gedimli bu qoca dünya
Əbədi qaydadır, yenə fırlanar.
Ayağının altı cənnət yeridir,
Yaşayır, qocalır, ölmür analar.*

Bəli, mən Şövkət Zərin Horovlunun "Tanrıya gedən yol" kitabı barəsində ilk təəssüratımı onun oxucuya, deməli həm də mənə, göstərdiyi diqqət və nəvazişin işığında qələmə almağa çalışdım. Amma inanın ki, bu kitaba yenedən dönəcəyime şübhəm yoxdur. Çünki insan diqqət və nəvazişi hiss edəndə o ünvanı unutmur.

"Elektron Resept Sistemi səhiyyə xidmətlərində şəffaflığın, təhlükəsizliyin və effektivliyin təmin olunması baxımından strateji əhəmiyyətə malikdir".

Adalet.az xəbər verir ki, bu fikirləri 93 FM dalğasında yayımlanan "Sağlam radio"da Rəqəmsal Səhiyyə Mərkəzinin müvəssisi Sevinc Məhərrəmovaya açıqlayıb.

Onun sözlərinə görə, həkimlər bu sistem vasitəsilə məsuliyyətli və peşəkar dərman təyinatı aparmaq imkanı əldə edir, vətəndaşlar isə tibbi məlumatlara çıxış və dərman təminatında daha çevik və rahat bir proseslə qarşılaşırlar.

"Həkimlər tərəfindən Elektron Resept yazılması üçün xüsusi proqram təminatına ehtiyac yoxdur. "Reseptim" mobil tətbiqi sadə dizayn edilmiş interfeys vasitəsilə istifadəçi dostudur. Həkimlər "Reseptim" mobil tətbiqini "Google Play" və "Appstore" kimi platformalardan mobil cihazlarına yüklədikdən sonra "Digital Login" vasitəsilə qeydiyyatdan keçir və "Profil seçimi" düyməsi vasitəsilə hazırda resepti təyin etdiyi tibb müəssisəsinin adını seçir və yeni resept təyin etməyə davam edir. Yazılan hər bir resept həkimin şəxsi identifikasiya məlumatları ilə sistemdə qeydiyyata alınır. Bu, gələcəkdə hansısa hüquqi və peşəkar məsuliyyət məsələləri yarandıqda şəffaflığı təmin edir və izlənilə bilmək imkanı yaradır. "Reseptim" mobil tətbiqində pasiyentə təyin edilən dərman vasitələrinin molekulyar tərkibi, həmin preparatların dəyərini qarşılayacaq müvafiq tibbi sığorta agentinin seçilməsi imkanları nəzərə alınır. Həkim tərəfindən təyin edilən hər bir resept sistem tərəfindən unikal kodla qeydiyyata alınır və pasiyentin şəxsi kabinetində əlçatan olur".

S.Məhərrəmovaya bildirib ki, rəqəmsal səhiyyə alətlərindən səmərəli istifadə həm səhiyyə işçilərinin, həm də vətəndaşların birgə məsuliyyətidir:

"Elektron resept sistemi bu istiqamətdə mühüm platforma kimi xidmət edir və ölkəmizdə səhiyyənin müasir tələblərə uyğun inkişafına töhfə verir

S.Məhərrəmovaya həmçinin elektron resept sistemində texniki problemlər yarandıqda nə etmək lazım olduğundan da bəhs edib:

"Elektron Resept Sistemində texniki nasazlıqlar və ya funksional çətinliklər müşahidə olunduqda, ilkin olaraq istifadəçi - istər həkim, istərsə də sistem operatoru - problemin xarakterini dəqiqləşdirməli və mümkün olduğu qədər texniki səbəbi müəyyən etməyə çalışmalıdır".

Onun sözlərinə görə, eger nəvaziş istifadəçinin öz cihazı, internet bağlantısı və ya proqram təminatı ilə əlaqəli deyilsə, bu halda yaranmış nasazlığın aradan qaldırılması məqsədilə Səhiyyə Nazirliyinin Elektron Səhiyyə Mərkəzinin rəsmi dəstək kanalları kimi fəaliyyət göstərən 814 Çağrı Mərkəzinə zəng edilməsi, e-poçt vasitəsilə support@e-health.gov.az, eyni zamanda whatsapp xəttindən 055 531 38 28 nömrəsinə yazılı şəkildə müraciət edilməsi tövsiyə olunur:

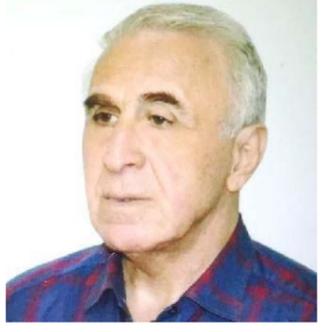
"Texniki problem yarandıqda təcili təfərrüatlı şəkildə qeyd alınması, xəta mesajının məzmunu, sistemə daxilolma tarixi, istifadə olunan cihaz və əməliyyat sistemi kimi texniki məlumatlar qeyd edilməlidir. Müraciətdə problemin mümkün qədər konkret təsviri Elektron Səhiyyə Mərkəzi tərəfindən daxil olan müraciətlər sistemi üzrə qeydiyyata alınır və mümkün olan ən qısa müddət ərzində araşdırılır. Nasazlığın səviyyəsindən asılı olaraq, texniki qrup məsələni yerində və ya məsafədən müdaxilə yolu ilə həll edir".

Müvəssis sonda qeyd edib ki, bu yanaşma sistemin fasiləsiz fəaliyyətinin təmin olunmasına, tibbi xidmətlərin keyfiyyətinin qorunmasına və istifadəçi məmnuniyyətinin yüksəldilməsinə yönəlib:

"Elektron Resept Sistemi üzrə texniki dəstək proseslərinin davamlı təkmilləşdirilməsi səhiyyə sistemində rəqəmsal transformasiyanın effektivliyini artıran əsas elementlərdən biridir".

MƏTBUAT VƏ CƏMİYYƏT

(dövrün realıqları)

Azərbaycan mətbuatının 150 illik yubileyi ərəfəsində peşəkarlar təcridən bu mövzu ətrafında fikir bölüşməyə başlamışlar. Yəqin daha maraqlı diskussiyaların da şahidi olacağıq. Mən də 45 ildən artıq mətbuatda çalışan veteran bir jurnalist olaraq müəyyən mülahizələrimi diqqətə çatdırmaq istəyirəm.

Müstəqillik dövrünün ilk illərindən başlayaraq ölkəmizdə dövrü mətbuat nümunələrinin sayı az qala aydan-aya artmağa başladı. Sovetdənqalma, bəlkə də ümumdünya praktikasına əsaslanan qəzet və jurnallara marağ normal qarşılıqdır. Ancaq növbəti illərdən problemlər də bu sahənin asan yolla gedə bilməyəcəyindən xəbər verirdi. Kırax, çap xərclərinin xeyli dərəcədə artması, hətta aparıcı qəzetlər üçün də dozaklı (çap üçün ən vacib olan dəmir təbəqə) çatışmazlığı, əməkhaqqı və s. məsələlərin mətbuat həyatının ciddi çətinliklərini diqtə edirdi. Üstəlik jurnalist təhsili olmayan və yaxud da olub orta statistik peşə yükü ilə qəzet çıxarmaq istəyənlər, azad mətbuat deyib, necə gəldi yazmaq istəyənlər də çoxalırı.

Bu xaos bir müddət davam etdikdən sonra, nəhayət lənmələr başladı, bir çoxları da saytlarda çalışmağı üstün tutdu, asan olar deyər. Bütün bu hallar digər sahələrdə olduğu kimi, mətbuatda da demokratiyanın uğursuz nümunəsi idi. Təəssüflə qeyd etməliyəm ki, necə gəldi qəzet, sayt işlətmək, özünü cəmiyyətə jurnalist kimi təqdim etmək məzəzi müəyyən sayda və münasibətdə hələ də davam edir. Mən 45 illik mətbuat həyatımda (qəzetçiliyin nə qədər çətin və əzablı peşə olmasına baxmayaraq bu ifadəni mətbuatı əsl həyat hesab edən peşəkarlara güvənib işlədirəm, çünki onun sevincini, alqışını və qürurunu da yaşayırdı) elə qəribə hadisələrlə rastlaşdım ki, bəzi peşəkarların mətbuatı vaxtsız tərk etməsinə təəccüblənmişəm. Mövzumuz bu olmadıqından dəliyəm olub da dərinliklərə üzürəm. Akulaları da düşünmək lazımdır.

Məlumdur ki, qəzet-jurnal nəşri də bir növ istehsalat sahəsidir. Burada azad mətbuat ifadəsi xüsusi önəm daşıyır. O imkan yaradır ki, peşəkarlıq şəraitində, savad, intellektual səviyyə və digər üstün cəhətlər hesabına bu sahədə liderlər cərəsinə ola-son, qəzet-jurnalları, jurnalistləri, publisistləri oxucular özünün yaxını, eyni zamanda düzgün və maraqlı məlumat mənbələri kimi qəbul etsin.

Çoxdurmu belə hallar?

Az-çox müsbət nümunələr göstərə bilər. Ancaq bu nümunələr boşluqları doldurmaq, çatışmazlıqları kompensasiya etmək üçün yetərli olmur. Elə bu səbəbdən də mətbuat ideoloji rupor olaraq cəmiyyəti tam qane etmir. Tirajlara və alınmayıb geriye qaytarılan qəzet-jurnallara baxmaq kifayətdir.

Yuxarıda qeyd etdim ki, qəzet də istehsalatın bir növüdür. Kimsə mənə ölkədə çıxan rentabelli bircə dəne də olsa qəzet göstərə bilərmi? Mümkün deyil. Ən aparıcı qəzetlərin özü belə dövlət dəstəyindən asılıdır. Dövlətimiz şəxsən cənab Prezidentin göstərişi ilə bu çətinliklərin aradan qaldırılması üçün nə qədər xoş məramlı tədbirlər həyata keçirdi. Bu tədbirlər indi də davam etməkdədir. Maliyyə dəstəkləri, evlər, fəxri adlar, orden və medallar...

Bütün bunlara baxmayaraq qəzetlərin hamısının tirajı azalıb. Hətta Prezident Administrasiyasının müvafiq şöbəsinin təsisçiliyi ilə çıxan qəzetlər də abunə üçün müraciətlər etmək məcburiyyətindədir. Bir vaxtlar 8000, 10000, hətta 15000 tirajla çıxan qəzetlərin son səhifələrindəki məlum göstəricilər oxucu ilə yüksək səviyyəli təması əks etdirir bilirmiyə?

Digər tərəfdən paytaxtda və rayonlarda mətbuata abunə yazılışlarını təşkil edən qurumlar da bir-bir sıradan çıxır, fəaliyyətləri minimumdan da aşağı enir. Rayon icra hakimiyyətləri son vaxtlardək bu sahədəki

çatışmazlıqları yoluna qoymağa çalışırdılar. Çünki iş elə gətirib ki, mətbuat indi daha çox abunə vasitəsi ilə yayılmalı olur. Ölkə üzrə qəzet köşklərinin də fəaliyyəti tamamilə başqa istiqamət almaqla qəzet-jurnal satışında maraqlı deyillər.

Bütün bunlar göz qabağındadır. Onda bəs ənənəvi abunə kampaniyasının normal aparılmamasının səbəbləri hansı mənətdən yarandı?

Heç bir məntiq-filan yoxdur. Yerlərdə bütün nazirliklərin idarə-müəssisələr fəaliyyət göstərir. Bəzi nazirlər sadəcə öz nümayəndələrinə belə göstəriş verirlər ki, bizdən icazəsiz 1 nüsxə də olsun qəzet-jurnallara abunə ola bilməsiniz. Özünü göstərməkdirmi, monopolizadəirmi, nəyi oxuyub, nəyi oxumamağa nəzarətdirmi? Bir az da kəskin desək: mətbuata qarşı "səlib yürüşü"dür yoxsa?

Təəssür edirsinizmi? Guya bütün işləri 100 faiz rəvan gedən bu nazirliklərin yeganə problemləri abunə məsələsi imiş. Özü də belə bir mexanizm keçən ildən daha geniş mahiyyət daşıyaraq peşəkar mətbuata digər "yardımçı" səbəblərlə birlikdə çoxlu zərbələr vurur.

Ancaq ədalət naminə deməliyəm ki, tirajların xeyli düşməsinə, yazılı mətbuata marağın azalmasına təcbe bu mənə və münasibətlərdə axtarmaq da düzgün deyil. Bir peşəkar olaraq təəssüf edirəm ki, qəzetlərin əksəriyyəti son illər bütün dünyada qəbul olunmuş ənənəvi jurnalistikadan çox-çox uzaqlaşdı. Hətta bir neçə qəzeti çıxarmaq şərtiylə onlar özlərinin də əvvəllər tənqid etdiyi şou proqramlı televiziya kanallarının aqibətini yaşayırlar. Peşəkarlar da azalıb. Onların da əksəriyyəti heç olmasa, yaxşı mənada mühafizəkar olub belə bir stixiya ilə mübarizə aparmaq istəməzlər. Çoxluğa qarşı çıxmaq çətindir axı! Naşlur, uzaqbaşı orta statistik yazımağa həhd edib özlərini jurnalist, publisist adlandıranlar, əlbəttə ki, ictimai fikrə nüfuz edə bilməzlər. Oxucu marağının sönməsi, eləcə yeni oxucu auditoriyasının yaranmaması bizlər üçün çox ağırli məsələdir. Elə bu səbəbdəndir ki, adi bir xəbəri və ya korrespondensiyayı düz-əməlli yazmaqla yanaşı digər janrları (daha mən jurnalistikanın unudulmaqda olan digər janrlarını xatırlatmıram), döndürmə gah qəzet-jurnal redaktoru oldular, gah sayt rəhbəri oldular və hətta peşəkarlara da yuxarıdan baxmağa başladılar. Əsl qəzetçilikdən başqa hansı ağıla desən qulluq etdilər. Təəccüblənməyin və qorxmayın! Onların sırasından saxta, dolaylı yollarla ad-san, mükafat alanlar da çıxdı. Məni çaşıdıran isə belə hallara göz yuman, bəzən hətta dəstək verən tanınmışların da anlayılmaz mövqeləri oldu. Jurnalistlər, publisistlər var, yazıları əl-əl gəzir, oxunur, sevilirlərsə sakitcə öz işləri ilə məşğuldurlar. Zəmin Hacı demiş, o özlərinə jurnalist adı qazandıranlar həmişə ortalıqdadırlar. Eyni şeyi təkrar-təkrar yazmaq, internetdən götürdüklerini özününküləşdirib "oxudunmu" deyər tanıdıklarına zəng vurmaqların xislətindəndir. Uzunculuq etmək istəmirəm. Belələrdən çoxunun və vəsiqəsini gəzdirdiyi qəzetlərin də adlarını çəkib "şədvərlərdən" misallar gətirə bilmərəm. Hələlik ehtiyac duymuram. Görək bu işlərin axırı necə olacaq? Görək hər cızma-qarasında təkrar-təkrar çayxana söhbətlərindən, özündən, "şöhretli və səxavətli" aillə üzvlərindən yazaraq haralara gedib çıxacaqlar!

Təkcə bir misal çəkəyəm: Adam yoxdur, ölüb. Yazır ki, onunla yaxın dost olub, ay belə gözəl gün keçiriblər və sairə və ilaxır. Ancaq tanıyanlar bilir ki, oxuduqları yalandır.

Reketliyin, eyni zamanda məzlumluğun, həm də yaltaqlığın və yalançılığın jurnalistikaya yol açması o Böyük Kişinin gorunu çatlatmasa yaxşıdır.

P.S. Oxucunu axtarmazlar, oxucu səni axtarmalıdır...Əgər yazdıqların reanimasiyada deyilsə.

Həyatın özünü olduğu kimi görmək və onu gördüyün kimi də ruhuna köçürmək daha çox rəssamların, heykəltəraşların, yazı adamlarının işidir. Yeni ruh adamları təcbe görüb, baxıb keçmərlər, onlar həm də gördüklərini, baxdıqlarını yaşayırlar və yaşadıklarını da özlərinin anladıkları, duyduqları, hiss etdikləri bir şəkildə yenidən yaradırlar, yenidən göstərirlər, yenidən təqdim edirlər

Mən hər dəfə qarşılaşdığım mənzərəni elə bilirəm ki, ilk dəfədir görürəm. Çünki o mənzərənin görünüşündə dəyişiklik olmasa da iç dünyasında, alt qatında hər dəfə yeni bir çalar tapmaq mümkündür. Tutaq ki, bir qom bənövşə var əlində. Belə baxanda düşünürsən ki, bənövşədi, yığıb dəstələmişən. Amma ayrı-ayrılıqda onların hərəsinin öz ətrini duymaq mümkündür, öz gözəlliyini seyr etmək mümkündür. Çünki qönçələrində fərq var, rəngində müəyyən fon dəyişiklik hiss olunur. Bir sözlə, onlar birlikdə başqa bir qoxu bağışlayır adama. Ayrı-ayrılıqda tamamilə başqa. Bax, bu fərqlənmələr də insanda fərqli duyğular yaradır. Həmin fərqli duyğular da ruh adamlarının fər-

şırsan. Bax, bu təcbe sözlə işləmək, oynamaq məhəretili deyil, bu həm də oxucunun özündəki özüne göstərməkdir. O göstərmək gedib dünyanın qocalığına bağlanır. Bilirsən və yaxud bildiyinə əmin olursan ki, bəli, qoca dünya hamını qocalığa çəkir. Öz dizinin dibinə tərəf aparır.

Mən həmin şeirin ovqatının içərisində olanda dünyanı müəyyən mənada gözümün önünə gətirdim. Elə öz yaşadığım həyatın prizmasından bir də dönüb geriye baxdım. Sanki güzgüyə baxırdım. Qeyri-ixtiyari bir "ah" çəkdim. Hardasa o ah mənim yadıma illər öncə yazdığım "Qocalır, Əbülfət, yaman qocalır" şeirim saldı. Bax, onda təkrar inandım ki, ruh adamları özləri də bilmədən nə qədər bir-birinə doğmadılar. O doğmalığ yaşadığımızın əks-sədasıdı bəlkə də. Belə olmasaydı, onda oxuduğum növbəti şeir məni haldan-hala salmazdı:

**Olumdan ölümə gedən yolda min dəli, min fakt.
Özüm yaşa olduqca
Qocalır köksümdə infarkt.**

Qoca dünyanın fəntgirliyi

Adil Cəmilin misralarının işığında

qli yaradıcılıq nümunələrində öz əksini tapır...

Bəli, poeziya, bütövlükdə ədəbiyyat adamları həmin o fərqləri daha dərinləndirir və gördüklərinə də daha çox nüfuz edirlər və mən də tanıdığım, oxuduğum, izlədiyim ədəbiyyat adamları içərisində elə imza sahibləri var ki, heç vaxtı onların "MƏN!!!" - dediyini eşitməmişəm. Onlar yalnız öz mənələrini, yəni öz görüb, duyub, yaşadıklarını ortaya qoyurlar, oxucu qarşısına çıxarırlar. Özü də həy-haraysız. Biz də oxuyuruq. Və həmin ortada olan o düdü, o incini, o ləli, o yaradıcılıq nümunəsini özümüze köçürürük, özümüzküləşdiririk.

Bu qısa, amma özüm üçün daha çox oxucuya yaxınlaşmaq üçün etdiyim ricətdən sonra gəlirəm mətləb üstünə. Dəqiq yadımda deyil, hansı ayın hansı günündən tanıyıram onu. Amma o yadımdadır ki, tələbək illərimizdən tanıdığım ilk Gənc şairlərdən biri idi Adil Cəmil. Və onun həmin illərdəki dövrü mətbuatda yazılarını maraqla oxuyurdum və universitet qəzetinin redaksiyasında da ara-sıra görüşürdük. Sonra bir az da yaxınlaşdıq, doğmalaşdıq və torpaqlarımızın işğaldə olduğu dövəmdə eyni dərd, eyni acı bizi bir nöqtədə birləşdirdi. Yurd nisgilli nöqtəsində!.. Bunu söz gəlişi demirəm, yazmıram. Məqsədlilik şəkildə vurğulayıram. Çünki Adil Cəmilin Kəlbəcərle, işğaldə olan torpaqlarımızla bağlı yazdığı bütün yazılar, eləcə də şeirlər həmişə birbaşa ürayimə toxunubdur. Və o acını təkrar yaşadıb mənə. Bax, elə indi hələ 2004-cü ildə işiq üzü görmüş "Tanrı mənə yar olanda" kitabını təkrar gözəndən keçirirəm. Oxuduqca bir-birini əvəz edən kövrək duyğular, eləcə də sətirləli mənalı mənəim 30 illik yurd kədərini yenidən qanadır, yenidən ağrıdır. Və sözün, qələmin, indiki anda isə şeirin gücünə baş əyirəm. Söhbət burda təcbe "Vətən, Vətən", "Torpaq, torpaq" deməkdən getmir, onu yaşatmaqdan, onu təqdim etməkdən, onu sevirəməkdən gedir. Eləcə də insanın özəl durumunu şeirə gətirməkdən və oxucuya həzm etdirməkdən gedir. Məsələn:

**Vaxt yetişir, vədə gəlir, yaş ötür,
Şir-pələnglər biləyindən qocalır.
Üşütdükcə göy üzünün qürbəti
Qərib quşlar lələyindən qocalır.**

**Payız gəlsə budaqların budansa
Yarpaqların töküləcə, bu, cansa...
Diz bükülür, bel əyilir haçansa,
Alp-ərənlər küreyindən qocalır.**

**Bu ömür-gün vəfasızmış dedikcə,
Sultanların zərli taxtı-kötükcə...
Gizli-gizli qəm içindən yedikcə
Dərddli insan ürayindən qocalır.**

**Göy zəmini qara daşda görən yox,
Ruhu canda, əqli başda görən yox.
Bu cahanı körpə yaşda görən yox -
Qoca dünya bələyindən qocalır.**

İlk baxışdan adama elə gəlir ki, şeirdə təqdim olunan mənzərə, yaşantı, hamının bildiyi və gördüyüdür... Amma fikrin sırası, oxucunun həmin o sıralanan fikrin izi ilə şairlə birlikdə yavaş-yavaş, necə deyərlik, pərdə-pərdə insan həyatına müdaxilə etməsi və onun ilmlərini bir-bir çözməsi artıq bir şair peşəkarlığı, həm də bir rəsam qabiliyyətidir, ustalığıdır. Hiss edirsən ki, şeir səni o qocalmanın detalları ilə üz-üzə qoyur. Onun özünü də, onun hansısa cizgisini də özündə görürsən və şairlə razıla-

**Haçansa mənə çalası
Bir ilan bəsləyirəm sinəmdə.
Geriye dönməkmi var
bu dövəmdə?!**

**Gedirik irəli,
yalnız irəli!
Ölüm bizə yaxınlaşmışır,
Biz ölümə yaxınlaşırıq deməli...**

Oxuduğunuz bu şeir barəsində sizin fikirləriniz necədi, nə düşündüyünüzü təxmin etsəm də, ancaq mən birmənəli olaraq Adil Cəmilin Olumdan Ölümə düz bir xətt çəkdiyini, məsələ göstərdiyini, üstəlik o yolun keçdiyini nöqtələrini aydınca işarələdiyini gördüm və yaşadım. Bu, bəşəri həqiqət olsa da, amma həmin həqiqətin Adil Cəmil variantını mən bu şeirdə tapdım. Ona görə də bu kitabdakı və əvvəldə bəhs etdiyim məqalələrin daha bir çalırı olan şeirin qapısında dayanıb fikirlərimə kənardan baxıram, yaşadıklarını və sizinlə bölüşdüyüm fikirləri bir növ qiymətləndirmək istəyirəm. Təbii ki, özüm üçün. Görürəm ki, hələ Adil Cəmilin neçə gündü məni özüne tərəf çəkən şeirlərinin əhatə dairəsindən çıxma bilmirəm. Bu dairədə 30 il Vətənin mənə qürbət olduğunu sanki əks-səda kimi eşidirəm. Əslində eşitdiyim həm də Adil Cəmilin səsidir. O yazıb və o deyir:

- Vətən mənə qürbət oldu!
Hə, həqiqətən 30 il vətən bizə qürbət oldu.
Biz o qürbətə vətənsizlərin nələr çəkdiklərini öz varlığımızda hiss etdik və bəzən onu şeirə çevirdik, əsər etdik. Adil Cəmil kimi:

**Qoca dünya allı-güllü nağıldı,
Bu nağıla inanmayan oğuldı...
Yurdum yandı, xanımınım dağıldı,
Zəhər mənə "şərbət" oldu içəmmi?**

**O atlılar indi atdan düşübdür.
Dil hörmətdən, ağız daddan düşübdür.
Sənət gözəndən, söz urvattan düşübdür,
Ömrüm-günüm bərbad oldu-heçəmmi?**

**Möhtəkirin, rüsvətخورun sayı yox,
İşbazların, aşbazların tayı yox...
Adam gördüm adamlıqda payı yox,
Vətən mənə qürbət oldu köçəmmi?**

"Tanrı mənə yar olanda" kitabı mənim söz-nən, duyğuların, illah da ki, Adil Cəmilə xəyalı söhbətimin bir az səbbimi aldı. İçimə bir balaca rahatlıq gəldi. Amma düzünü deyim ki, bu elə bir rahatlıqdır ki, o, əslində adama rahatlanmağa qoymur, daha çox düşünməyə, görməyə, götürməyə, yazmağa səsləyir. Çünki yaşadığımız qoca dünya bizi qocalığa tərəf aparır.

Əbülfət MƏDƏTOĞLU

Zərdab və Həsən bəy Zərdabi haqqında

Rəvayətə görə Allah-təala Yer üzərindəki xalqlara torpaq bölürmüş, hamı gəlib öz payını alır. Bizim azərbaycanlılar həmin gün yox, səhəri gəlirlər. Allah-təala soruşur ki, niyə gec gəldiniz? Ağaşaqqallar deməyə söz tapmırlar. Tanrıya cavabı bir yaşlı, ictimiyar kişi verir: "Qonağımız gəlmişdi, deyir. Hamı susur. Allah-təalanın üzgözüne şadlıq qonur. "Özümə saxladığım yeri sizə verirəm, deyir..."

Azərbaycanın Şirvan bölgəsindən olan Elxanə Şəmil qızı Eminova 2010-cu ildə "Azəri yurdunun övladları" adlı kitabında yazır:

"Zərdab" sözünə sarı su deyilsə də, Zərdabdan olan tədqiqatçı jurnalist Zabit Cavadov artıq sübut etmişdir ki, "Zərdab" Zər Ab sözündən əmələ gəlib və əslində "Qızıl su" deməkdir. Babalarımız Kür və Turyan çayının bir qolu olan Qara-su vadisində məskunlaşarkən elə suyun burada qızıl olduğunu nəzərə alıb bu yerdə məskunlaşmışlar. Bu yerlər tarixən çox gözəl yerlər, meşəliklər olmuşdur. Buna sübut olaraq Zərdabın bir neçə kəndinin adına diqqət yetirək: "Ağabağ", "İsahbağ", "Lələağacı", "Qoruqbağ", "Allahqulubulağı" və s. kənd adlarının sonu məhz "bağ" və ya "ağac" sonluğu ilə bitir. Bu da sübut edir ki, Zərdab meşəliklər, yaşılıqlar içində olmuşdur.

Zərdab rayonun gözəl olduğu üçün qədim yaşayış məskənidir. Bu rayonun ərazisi tarixlərin şahidi olmuşdur. Belə ki, böyük fəateh Qızıl Arslan dahi Nizami Gəcevi ilə bu rayonun Əlvənd kəndində görüşmüş, "İsgəndərnamə"ni yazmaq fikri də onda burada formalaşmışdır.

Həzrəti Əli (ə) qoşunları İslam dinini yaymaq üçün bu rayonun Bıçaqçı və Yuxarı Seyidlər kəndləri ərazisində olmuş və həmin döyüşdən bu gün də yeri bilinən "Qanlı göl" və "Üveys-Əl Qəzani" (Veys Baba) məqamları yadigar qalmışdır. Böyük peyğəmbərlərdən olan Musa peyğəmbər Baba ilə görüşüb namaz qılmaq üçün Baba dağına qalxarkən çox ehtimal ki bu torpaqlardan keçib.

Əlvənd kəndindəki Beyləqanlı məhəlləsi də bu torpağın qədimliyindən xəbər verir.

Mongollar Beyləqana hücum edərkən onlar (beyləqanlılar) qaçıb Əlvəndə gəlmiş və burada məskunlaşdıqları yere Beyləqanlı adı vermişlər.

Yuxarı Seyidlər və Bıçaqlı kəndləri arasında mövcud olmuş Bəzənd və Sultan adlı orta əsrlər şəhəri də Zərdab torpağının qədimliyini göstərir. Bu hər iki şəhər vaxtı ilə Təbriz, Dərbənd, Beyləqan, Şamaxı, Quba, Naxçıvan, Bərdə kimi qədim tarixi şəhərlərlə bir cərgədə durur, hətta balıq ticarəti üçün dayağ nöqtəsi rolunu oynamışdır.

Zərdab həmişə ziyalı, savadlı, ağıllı, vətənsəver övladlar ilə ad qazanmışdır.

Elə arasında Zərdabi dünyanın paytaxtı adlandırılması da bunu deməyə imkan verir. Xalqımızın peyğəmbər övladı Həsən bəy Zərdabın məhz Zərdabda dünyaya gəlməsi çox şeydən xəbər verir.

Bu insan təkəcə yaşadığı zamanın deyil, bu günün də böyük aydınlardan, alim, tədqiqatçı, filosof, təbiətşünas kimi hər zamanın böyük övlətidir. Onun bilmədiyi bir şey yox idi. Bu dahi şəxsiyyətin həyat və fəaliyyəti onun nə qədər böyük insan olduğunu bir daha təsdiqləyir.

Dünyada acınacaqlı hadisələrin törətdiyini H. Zərdabi hələ F. Engelsdən 20 il əvvəl söyləmişdir. O, 1875-ci ildə yazırdı: "... Qədim zaman meşə çox olduğundan insan onların xeyirini bilməyib. Dövlətli adamın vəliəhd pulun qədrini bilməyib tələf etdiyi kimi, onları tələf edibdir... Bizim Qafqazda bıçaq sümüyə dayanıbdır, yəni biz də meşələrimizi qıraraq tələf etmişik və hər tərəfdən yayda müsəlla sədəsi və qışda təzək üstüsü gəlir."

H. Zərdabi bundan bir il sonra "Əkinçi"nin səhifəsində yazırdı: "Bizim Qafqaz vilayətinin ab-havasının dəyişilməyi məlumdur. Keçmişdə yayımız belə

isti və qışımız soyuq olmayıb. Buna ümdə səbəb meşələrin azalmasıdır."

Lakin planetimizin müxtəlif guşələrində insanlar H. Zərdabi kimi dahi şəxsiyyətin dəyərli tövsiyələrinə bu gün də əməl etmir, təbiətdə mövcud olan təbii tarazlığı pozurlar.

Ayrı-ayrı təbiət komponentlərinin, bioloji halların bir çox ərazilərdə pozulmasına səbəb olan hadisələr törədirlər. Biz bu zaman ancaq mənfi hallarla rastlaşır, keşiyimizdə duran, hər bir nazımızla oynayan, var-yoxunu bizə sərf edən Ana təbiətin etibarız, naqis sakiniyə çevrilirik. Biz təbiətə qarşı kobudcasına müdaxilə edib, ona qarşı zorakılıq göstərməsək, təbiət hər şeyi öz axarına salar, tarazlıq müvazinətini təmin edər.

Görkəmli maarifpərvər, ilk azərbaycan qəzeti olan "Əkinçi"nin əsasını qoyub, onu nəşr etmiş Həsən bəy Zərdabi (nənəsi kəbirlidir) Kəbirli elinin bir çox məsələlərinə toxunmuş, xüsusən qəzetin səhifələrində və başqa mətbu orqanlarda Azərbaycan kəndinin vəziyyəti, XIX-XX əsrin əvvəllərində onun sosial-iqtisadi inkişaf səviyyəsi, kəndlilərin öz feodalları ilə qarşılıqlı münasibətləri, ümumiyyətlə mülkədar-rəiyyət məsələlərinə yaxından nəzər yetirmişdir.

Yeri gəlmişkən, 2013-cü ildə H. Zərdabın həmyerlisi, zərdablı Eldəniz Həsənovun bu böyük insanın anadan olmasının 150 illiyinə həsr olunmuş "Həsən bəy Zərdabi irsi, keşməkeşli həyat yolu" kitabında onun səçərisindən geniş və ətraflı bəhs etmişdir.

Bu kitabda verilən "İbad bəy Məlikov Səfəralı bəy oğlu" başlıqlı yazıdakı bəzi faktı dəqiqləşdirmək istərdik. H. Zərdabın qardaşı Səfəralı bəyinin ikinci oğlu İbad bəyin 4 qızı olmuşdur. Yəni dördüncü qızı Zeynəb əslən lənbəranlı (Bərdənin Lənbəran kəndindən olan) Əbdüləli Məmmədovla ailə həyatı qurub və Ağcabədinin Salmanbəyli kəndində Kəbirli camaatı arasında ömür sürmüşdür. Bu cəfəkeş ailənin 9 övladı dünyaya gəlib. Onlar Telman, Elman, Əhliman, Fərhad, Adilə, Diləzber, Dilavər, Dilərə hazırda Ağcabədinin Salmanbəyli kəndində yaşayırlar.

...Zeynəb xala çox ötkəm, zabitəli və eyni zamanda sadə, duyğulu, qılıqlı insan idi. Əsilzadə olduğu hər bir hərəkətində özünü aydın göstərirdi...

Adil Misirli

Vətəndaş məmnunluğunun ünvanı - "Buzovna" Fizioterapiya Mərkəzi

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin tapşırıqları əsasında sosial sahədə aparılan ardıcıl islahatlar öz bəhrəsini verməkdədir. Ölkəmizdə həmkarlar ittifaqlarının səmərəli fəaliyyəti üçün yaradılan əlverişli şərait və dövlət başçımızın bu sahəyə diqqət və qayğısı ittifaq üzvlərinin əmək, sosial, iqtisadi hüquqlarının müdafiəsi, sağlamlığının qorunması, müalicə və istirahətinin təşkili istiqamətində görülən işlərə, o cümlədən sanatoriya-kurort müəssisələrinin də fəaliyyətinə müsbət təsirini göstərməkdədir. Bu müsbət dəyişiklikləri Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının "Buzovna" Fizioterapiya Mərkəzinin də fəaliyyətində görmək mümkündür.

Bakının Xəzər rayonunda yerləşən "Buzovna" Fizioterapiya Mərkəzinin yüksək zövq və səliqə ilə tikilmiş, müasir standartlara tam cavab verən yaşayış və müalicə otaqları, yeməcxana, ərazidə salınmış yaşılıq, göz oxşayan güllər bura gələnlərdə xoş duyğular yaradır, bu istirahət-müalicə müəssisəsinə qədəm basan hər kəsə xoş təəssürat doğurur.

Müasir avadanlıq və fərdi proqramları ilə pasiyentlərin xidmətində duran "Buzovna" Fizioterapiya Mərkəzi Xəzər dənizinin sakitləşdirici təsiri, geniş müalicə prosedurları ilə diqqəti cəlb edir və insan belə bir qənaətə gəlir ki, həm gözəl istirahət etmək, həm də sağlamlığı bərpa etmək üçün Bakıdan çox da uzaqlara getmək heç də vacib deyil. Mineral su vannaları, sualtı duş-masajlar və müasir SPA kapsulları, müalicəvi masaj, idman və fitness, hirudoterapiya (zəli ilə müalicə), Naftalan aplikasiyaları, müalicəvi palçıq və parafin terapiyası ilə xəstələrə sağlamlıq bəxş edən işçilərin yüksək qayğı və diqqəti, öz sənətlərinin yüksək mütəxəssisi olmaları ilk gündən istirahətə gələnlərin diqqətini cəlb edir.

İstənilən bir müəssisənin uğurlu fəaliyyəti burada çalışan kollektivin, o cümlədən rəhbərliyin öz işinə olan münasibətindən asılıdır. "Buzovna" Fizioterapiya Mərkəzində çalışan güllər, mehriban Azərbaycan xanımlarının xoş ünsiyyəti, pasiyentlərin hər müraciətinə diqqət və qayğı ilə cavab vermələri və son dərəcə həssaslıqla xidmət göstərmələri insanda sanki öz doğmalarının əhatəsində olması təəssüratını yaradır. Bütün bunlar məhz Azərbaycanımıza xas olan milli keyfiyyətlər olaraq qürurvericidir.

"Buzovna" Fizioterapiya Mərkəzində istirahət edənlərdən biri olaraq yüksək qayğı, insanda xoş ovqat yaradan münasibət üçün həkim və xidməti heyətə, o cümlədən həkimlərdən Reyhanə Hüseynovaya, Ləman Məlikovaya, fizioterapiya şöbəsinin işçilərindən İnarə Qasımovaya, Yalə Kəngərliyə, Sevinc Abdullayevaya minnətdarlığımı bildirir, onlara vətəndaşlarımızın xoş istirahəti və müalicəsi üçün yaxın gələcəyə planlaşdırıldıqları işlərdə uğurlar diləyirəm.

Hikmət Xudiyev (Cəmilzadə),
Əməkdar jurnalist, tarix üzrə fəlsəfə doktoru,
istefada olan polkovnik, 1-ci Qarabağ müharibəsi
veteranı

AZƏRBAYCAN AŞIQLAR BİRLİYİNDƏ YENİ LAYİHƏYƏ START VERİLİR

Azərbaycan Respublikasının Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyinin 2025-ci il üçün kiçik qrant müsabiqəsinin qalibi olan Azərbaycan Aşıqlar Birliyində "Qərbi Azərbaycan aşıqlarının dastan repertuarı" adlı yeni layihənin icrasına hazırlıq işləri görülür.

2024-cü ildə uğurla həyata keçirilən "Qərbi Azərbaycan aşıqlarının musiqi repertuarı" adlı layihənin bir növ davamı kimi nəzərdə tutulan bu layihənin həyata keçirilməsində əsas məq-

səd Azərbaycan aşıq sənətinin inkişafında Qərbi Azərbaycan aşıq mühitlərinin mühüm rol oynamasına diqqət yönəltmək, öz dədə-baba torpaqlarından didərgin salınaraq bu gün Azərbaycanın müxtəlif guşələrində məskunlaşmış aşıqların yaradıcılıq fəaliyyətinə əlavə stimül verməkdir. Layihədə əsas diqqət Qərbi Azərbaycan aşıqlarının dastan repertuarına, Qərbi Azərbaycan aşıq mühitlərində yaradılmış dastanlara yönəldiləcək. Burada yaradılmış və aşıqların repertuarında zaman-zaman mühüm yer tutmuş dastanlar kitab halında nəşr olunaraq saz-söz ictimaiyyətinə çatdırılacaq ki, həm aşıq sənətinin inkişafında Qərbi Azərbaycan aşıq mühitlərinin nə qədər böyük rol oynadığı barədə daha geniş təsəvvür yaransın, həm də aşıqlar, xüsusilə də gənc aşıqlar bu dastanlarla yaxından tanış olmaq imkanı qazansınlar.

Məmmədağibəy Nağıbəyov,
BDU-nun Jurnalistika fakültəsinin
tələbəsi

"BİR YARPAĞAM" ADLI TƏDBİR KEÇİRİLDİ

Bu yaxınlarda Gəncə-Daşkəsən Regional Mədəniyyət İdarəsi Goranboy rayon Mədəniyyət Mərkəzinin tabeliyində fəaliyyət göstərən Şəfəq kənd Mədəniyyət evinin təşkilatçılığı ilə şair, yazıçı-publisist Ələsgər Əlioğlunun yaradıcılığına həsr olunmuş "Bir yarpağam" adlı tədbir təşkil olunmuşdur.

Tədbiri giriş sözü ilə açan Şəfəq kənd Mədəniyyət evinin direktoru Samirə xanım Kazımova şair, yazıçı-publisist Ələsgər Əlioğlunun həyat və yaradıcılığı haqqında geniş məlumat vermişdir.

Tədbirdə Şəfəq kənd İcra nümayəndəsinin müavini Xudiyev Müşviq, Uşaq bağçasının direk-

toru Qurbanova Şərafət, Şəfəq kənd tam orta məktəbinin kitabxanaçısı Zamanova Həmayə, müəllimlərdən Orucova Sənərə, Bayramova Güldanə çıxış etdilər. Tədbirdə şagirdlər şairin əsərlərinə həsr olunmuş səhnəciklər və kompozisiyalar səsləndirmişlər. Tədbirin sonunda Şəfəq kənd Mədəniyyət evinin kollektivli şairə gül və hədiyyə təqdim etmişlər. Tədbirin təşkili üçün şair Ələsgər Əlioğlu Şəfəq kənd Mədəniyyət evinin rəhbərinə və kollektivinə öz təşəkkürünü bildirmişdir.

İlqar Daşdı MÜZƏFFƏROĞLU,
AJB-nin üzvü

Çoxunuz xatırlayırınsınız: 2020-ci ildə torpaqlarımız işğaldan azad olduqdan sonra qarabağlıların bir çoxu fərdi şəkildə el-obasını, kəndini, evlərinin xarabalıqlarını ziyarətə getdilər. Vətənlə 28 illik ayrılıqdan sonra görüşün ağır məqamları sosial şəbəkələrdə paylaşdıqca kədərimizin böyüklüyünü də yenidən dərk etdik.

Və günün bir günü bizi necə deyərler, diri-diri öldürən bir video sosial şəbəkələrdə yayıldı. Evinə dönən köçkünün harayı bir anda gördüyümüz bütün ağır yüklü "görüş"lərin mahiyyətini bir daha qatışdırdı: O səh haray salır, üsyan edirdi: "Ay İsmayıl! İsmayıl, mən gəlmişəm, ay İsmayıl! İsmayıl, bir çölə çıx, ay İsmayıl!"

Ay Firəngiz xala! Firəngiz xala, İsmayıl evdədi? Niyə cavab vermirsiniz? Ay Ziyəddin! Ziyəddin, gəlmişik, ay Ziyəddin! Kim var evdə? Ay Ziyəddin, niyə cavab vermirsiniz adama?"

clı dayaq dəstəsinin üzvü kimi yeni-yetmə yaşında ordu yaranmamışdan öncə könüllü dəstələrlə sərhəd məntəqələrində keşikdə durardı. 1991-ci ildə qaradaşım Cavanşir kimi Zimistanda könüllü olaraq həmin batalyona yazıldı. Bu arada qeyd edirəm ki, 1993-cü ildə düşmən yurdumuzu işğal edəndən sonra ailəmiz də Ağsuya köçdü.

- Qardaşların döyüşü dayandırdı...?

- Yox, heç biri döyüşünü dayandırmadı. Əksinə, daha qanlı müharibəyə, savaşın ən qorxunc nöqtələrinə gedirlər. Yəqin ki, hər tariximizə qanlı həflərlə yazılmış Kəlbəcər əməliyyatını xatırlayırınsınız... Qarabağ müharibəsinin ən qanlı döyüşlərindən birinə şahidlik edən Ömər aşırımı. Bilirsiniz 1993-cü ilin dekabrından başlanan əməliyyat acı sonluqla 12 fevralda bitdi. Döyüşdəki xırda uğurları onu

kilirlər. Həmin zaman artıq Kəlbəcər ümumilikdə işğal olunurdu.

Zimistan Şahinin, Məzahirin, eləcə Xocavəndin Qaradağlı kəndində gedən döyüşlərdə şəhid olmuş bibisi oğlu Məzahiri və toyundan cəmi altı ay keçmiş müharibənin yaratdığı səbəblərdən faciəli surətdə öz əlindəki silahından açılan güllədən həlak olan polis nəfəri - xalası oğlu Natiqin ölümü ilə, üstəgəl yurd itkisi ilə də barışa bilmirdi.

1992-ci ildən döyüşlərdə olan qardaş Cavanşiri də götürüb yenidən cəbhəyə yollanırlar. Həmin dövrdə yenidən formalaşmış əsasən Kəlbəcərlilərdən ibarət palkovnik Balay Nəsibovun komandiri olduğu 3-cü taborda Murovdağ silsiləsindəki postlarda döyüş xidmətlərini davam etməyə başlayır. Məlum Murovdağ əməliyyatında palkovnik Balay Nəsibovun komandiri olduğu 3-cü tabor Kəlbəcərin bir neçə

olur ki, onun cəsədini həmin vaxt döyüş meydanından çıxarmaq mümkün olmur. Ailəlikcə hamımız 1 aydan çox Zimistana soraqladıq, ata-anamın o anlar nə iztirablara çəkdiyini danışa bilmirəm... Söz tapa bilmirəm... Anam ölümü ona qəti yaraşdırmırdı... ağlaya-ağlaya yalvarırdı, az qala Zimistana qınayırdı ki, hardasan, niyə harayımı eşitmirsən, niyə ananı unutmusan. Gəl... Heç kəsin cürəti çatıb deyə bilmirdi ki, Zimistan əbədi yolçuluğundadır, geri dönməyəcək. Çöldə bir takkıldı, bir səs olanda ailəlikcə yerimizdən dik atılırdıq ki, birdən Zimistan gələr xəbərimiz olmaz... Ele günlərdə atamı-anamı heç bir təsəlli ovutmurdu, sakitləşdirmirdi. Nəhayət ölümdən 1 ay sonra Gəncə hospitalından martın 2-də tapdıq. Cəsədə baxış zamanı məlum olur ki, qollarından, sinəsindən və başından 18 güllə, bədəninin müxtəlif yerlərindən isə 30

Ekspertlər bunun pandemiya xəbərdarlığı olduğunu deyirlər

Tatsuki 2025-ci ildə bəşəriyyətə nə barədə xəbərdarlıq edir?

Peyğəmbər 2025-ci ilin iyulunda vətəni Yaponiyada meqasunaminin baş verəcəyini proqnozlaşdırır. O, ölkənin cənubunda "qaynayan" okean görüntüsünü gördüyünü söyləyib. O, həmçinin Tayvan, İndoneziya və Şimali Mariana adalarının ən çox zərər çəkdiyi bir sıra Asiya ölkələrinə təsir edəcək sualtı vulkan püskürməsini proqnozlaşdırtdığını iddia edir.

Görücü, təsir zonasını Asiya ölkələrini əhatə edən almaz forması kimi təsvir edib. O, peyğəmbərlik yuxularında bəzilərinin Havay adaları və digər həssas sahil əraziləri yaxınlığında vizual naxışlarla əlaqələndirdiyi "əjdahaya bənzər fiqurlar" görüb.

Ekspertlər bu cür bəyanatları şərh edərkən ehtiyatlı olmağa çağırırlar da, Yaponiyanın seysmik hadisələrə qarşı həssaslığını etiraf edirlər. Sakit okeanın Aşağı qərbində yerləşən bu ölkə elm adamlarının uzun müddətdir ki, böyük zəlzələ və sonrakı sunami yarada biləcəyini müəyyən etdikləri sahil bölgəsi olan Nankai çuxurunun evidir.

Tatsukinin iddialarının "heç bir elmi əsası olmadığına" baxmayaraq, seysmoloqlar onun təsvir etdiyi yerin geoloji cəhətdən qeyri-mümkün olmadığını qeyd ediblər. Ola bilsin ki, Yaponiyanın "Baba Vanqa"sı haqlıdır, çünki bir neçə gün əvvəl Çin səfirliyi Yaponiya vətəndaşlarına xəbərdarlıq edib ki, minlərlə insanın ölümünə səbəb ola biləcək meqa zəlzələ ehtimalı var.

Yanvar ayında hökumətin hesablamalarına görə, dünyanın zəlzələlərə ən çox məruz qalan ölkələrindən biri olan Yaponiya 1,81 trilyon dollar iqtisadi itki ilə üz-ləşə bilər. Yaponiyanın Zəlzələ araşdırma komissiyası yaxın 30 il ərzində meqazəlzələ ehtimalını 80 faizdən yuxarı qaldırıb.

"Zimistan ay Zimistan, mənəm gəlmişəm qardaş, hardasan?"

O səh bizi dondurdu yerimizdə! O köçkün özü də bilmədən 3 dəqiqəlik videoya 30 ildir rejissorlarımızın çəkə bilmədiyini bacarmadığı bir kədrə yaratmışdı Bu gün 30 illik həsrətimizi 3 dəqiqəlik videoya mükəmməl şəkildə sığdırmağı bacaran, açımızı naləsi ilə car edən o səsin, səsin yox, o nalənin sahibi ilə söhbətləşirəm. Kəlbəcər rayonunun Dalqılıncı kəndindən olan Vasif Qurbanov.

O nalənin üsyanın səbəbini soruşmağa ürək elədim: Nədir bizi varımızdan yox edən o hayqırtının səbəbi...?

- İtirdiklərim...
- Hamı itirib... Bütün Qarabağ, bütün Azərbaycan...

- Yox... 13 yaşlı uşağın əlindən alınan həyatının hayqırtısıydı o. Cənnət qoyub çıxdığım evimizin, kəndimizin xarabalıqlarının hayqırtısıydı, o. Boyuna baxıb sevindiyim, arxamda, yanımda görüb fəhləndiyim qardaşım şəhid Zimistanın, şəhid əmioğlumun, şəhid bibioğlunun yoxluğuna olan hayqırtıydı, o. Yurd həsrətinə dözməyib bizi tərk edən atama, anama, nəmə, bacıma ağıydı o hayqırtı. Rahat yaşamadığım uşaqlığım, fərqi nə varmadığım gəncliyimin itkisiydi o hayqırtı...

- Şəhidimiz Zimistan haqqında Google axtarış sistemində məlumatlar yox dərəcəsidir. Bəlkə bu gün onun haqqında ictimaiyyətə geniş məlumatlar verək. Ən azından qarabağlı olmayanlar da sənin hissələrin dəyərindən anlayar, Şəhidimizi tanıyar.

- Ömrü də, adı da Zimistan olan qardaşım anadan olanda möhkəm qar yağmış, ona görə adını Zimistan qoyurlar. Ele şəhid olanda da möhkəm qar yağmış Murovdağda...

- Qar yağan gecə neçənci il imiş?

- Qurbanov Zimistan Səfəralı oğlu 1971-ci il oktyabrın 29-da Kəlbəcər rayonunda anadan olub. Kəlbəcər rayonunun 2 sayılı məktəbini bitirib. Hərbi xidmətini Ukraynada, Nikoloyev şəhərində və Rusyanın Moskva şəhərində zirehli texnika taborunda cəkib. 1991-ci ildə Zimistan xidməti başa vurmağa 6 ay qalmış məzuniyyətə gəlir. Onda artıq ermənilər münaqişəni qızgın müstəvidə başlatmışdı. Zimistan ermənilərin bu həyasızlığından çox təsirlənmişdi deyər, geriyyə - hərbi xidmətə qayıtmırdı.

- O vaxtlar, dünən kimi yadımdadır... Hər kəndin, hər şəhərin müdafiə dəstələri yaradılmış, gənclər, kişilər o dəstələrə tərkibində xalq namərdərdən qoruyurdular.

- Bəli, Kəlbəcər özünü müdafiə batalyonu artıq var idi. Zimistan hələ əsgərliyə getməmişdən öncə AXC Qılın-

və digər Azərbaycan əsgərlərini ruhlandırır.

- Sonra...

- 701 sayılı hərbi hissənin 3-cü taborun komandiri palkovnik Balay Nəsibov olmaqla tabor bir çox döyüş xidmətləri həyata keçirtmişdi. Qardaşım komandir (Spartak) Kamilin böliyündə Ağdərə ərazisindəki kəndlərin postlarında düşməne qarşı savaşırdı. Növbəti döyüş xidməti yeri kapitan Mürşüd Məmmədovun böliyündə Söyüdüldü postunda olub.

Həmin postda döyüş xidməti aparılan zaman düşmənin hücum vertalyotu gözlənilmədən postun üzərinə iri çaplı silahlardan atəş açaraq hücumu keçəndə iki nəfər döyüşçü yoldaşları hava hücumundan şəhid olmuş bu da Zimistana çox sarsıtmışdı. Rayonun işğalından öncə komandir Nizami Bayramovun böliyündə, Yellicə kəndinin Çalmalıdağ postunda xidmət edib. Döyüş yoldaşı Abdullanın, Ələsgər müəllimin dediyinə görə, həmin posta hücum edən düşmən ilə savaşa ani olaraq mühasirəyə düşmək vəziyyətinə çatanda sol cinahdan Zimistan özünü yetirir və sərrast atəş nəticəsində bir neçə düşməni məhv edərək yaranmış təhlükəni aradan qaldırırdı.

Lakin həmin qeyri-bərabər döyüşdə əmioğlu Şahin itkin düşür və bir döyüşçümüz də Məzahir ağır yara alaraq döyüş meydanından çıxarılması mümkün olmadığına görə ölümcül halda düşmənin əlinə keçir. Zimistangil bir neçə nəfər qalmış döyüşçülərlə məcbur qalaraq mövqelərdən geri çə-

yaşayış məntəqələrini və strateji əhəmiyyətli olan yüksəklikləri düşməndən azad edirlər. Növbəti əməliyyata hazırlaşan zaman iki nəfər düşmən keşfiyyatının döyüşçülərin aralarına sızıb və geri qayıtdığını görən Zimistan bunları görüb atəş açaraq onlardan birini yaralasa da, düşmən ərazidən qaçmağa nail olur.

Kapitan Şəhid Mürşüd Məmmədovun qurupunda Zimistangil Qanlıqənd ərazisində hücumu davam etdirməklə 3-cü taborun komandiri əvəzi itkin şəhid kapitan Fəhruz Allşovun ümumi təbəçiliyi altında Kəlbəcər Zod yolunda Çəplli kəndin ərazisində düşmənin kalon şəklində hərəkət edən şəxsi heyətlərini o cümlədən 240 nəfərdən çoxunu məhv edilməsində və beş erməni zabitlərinin də əsir götürülməsinin iştirakçısı olmuşdur. Qardaşı Cavanşirin söylədiyinə görə Murovdağın qarlı, şaxtılı günündə görünür ki, Zimistanın əynində buşlatı, başında papağı yoxdur. Soruşanda deyir gördüm bir əsgər donmaq təhlükəsindədir ona verdim ki, donub ölməsin. Başqa bir vaxt döyüşün ağır vəziyyətində əsgər düşüb dərin bir qar yığnağı olan çuxura və oradan çıxma bilmir. Zimistan bunu görüb silahın kəmərinə açıb ona uzadaraq onu düşmənin əlinə keçməsindən xilas edir.

- Zimistan özü nə vaxt şəhid olur?

- Bu döyüşdən sağ çıxmır qardaşım... Fevralın əvvəlində Cavanşir bizə xəbər etdi, Zimistanın şəhid olduğunu. Yanvar ayında şəhid olmuşdu. Amma bizi ən çox bizi yandıran o

qəlpə yarısı alıb. Gətirdik Zimistana... Nəşi də uğrunda can verdiyi Kəlbəcər torpağına qismət olmadı... Ağsu şəhərində dəfn olundu.

Yadıma düşmüşkən deyim, bir dəfə Səngər TV-nin aparıcısı Aqil Alışovun təşkil etdiyi verilişdə və başda həmin dövrdə 701 sayılı H/hissənin 3-cü taborun komandiri olmuş Polkovnik Balay Nəsibovun verilişdəki çıxışlarının sayəsində 31 ildən sonra öyrəndim ki, məlum Murovdağ əməliyyatında qəhrəmancasına döyüşüb şəhid olan qardaşım Zimistanın və onunla birgə qəhrəmancasına şəhid olan 12 nəfər zabit və əsgərimizin nəşini düşmənin bir neçə metrliyindən təxliyə edib çıxaran Mayor Adil Nağızadə, kapitan Akif Kamal, Leytenant Çırağ Bayramov və onlarla iştirak edən adlarını bilmədiyim döyüşçülər olmuşdur. Onlara bir ömür minnətdarlığımızı bildiririk.

- Səhv etməmişəm, Ağsu şəhərinin mərkəzi küçələrindən biri Zimistan Qurbanovun adını daşıyır. Sağ olsun ağıslular, şəhidimizin adını əbədləşdiriblər... Subay idi...?

- Hə... Zimistanın o vaxt 22-23 yaşlı vardı. Xalqın o günündə evlənməyi heç ağılının ucundan da keçirmirdi. Amma istədiyi qız vardı...

- Zimistanın ən son döyüşündə şəhid olur, amma qardaşım Cavanşir onunla bir yerdə döyüşsə də, sağ qalıb. Hazırda qazidir. Cavanşirə qardaşının ölümü şox pis təsir etmişdi. Qardaşından əlavə Zimistan onun silahdaşı, səngər yoldaşı idi...

- Ele kəndimizin şəhidləri Muxtarov Mayıl Uğurlu oğlu, Allahverdiyev Famil Heydə oğlu, Mehdiyev Mirzəli Yahya oğlu, Bayramov Rasim Ələmdar oğlu, Məmmədov Məzahir Teymur oğlu, Qurbanov Şahin İmran oğlu, Həşimov Kərəm Əşrəf oğlu, Bəylərov Mahir Əmrəslan oğlunun və nəhayət qardaşım Zimistanın simasında bütün şəhidlərimizin ruhu qarşısında baş əyirəm...

- Allah bütün şəhidlərimizin məkanını cənnət eləsin...

- İndi Əntiqə xanım, ele hesab edirəm bizim bu söhbətimiz 13 yaşından üzü bəri yaşadığım böyük dərd, kədər və sarsıntılarımın sizə və oxucularınıza göstərə biləcəyim kiçik bir hissəsi idi... Çox kiçik bir hissəsi... Mənim o videodaki görüntülərdəki halımı yüz il danışsam bitməz... Bəli, səbəb danışa bilmədiklərimin də acısı-ağırsıdır....

- Sizin dərdiniz . bizim dərdimizdir... hər birimizin dərdidir. Təşəkkür üdirəm ki, həmsöhbət olduq...

Söhbətəşdi: Əntiqə Rəşid

Sakit MALIKOV

"Ömrün pensiya səddi" essesi haqqında düşüncələr

ESSE

O gecə səhərə qədər yata bilmədim. Gah Allahı qınadım, gah da özümə qəzəbləndim. İllərin bəndini yıxan ömür suları sakitcə pensiya sərhəddinə yön almışdı. Gözlərimdən gildir-gildir tökülən yaşların adını tapa bilmirdim, nə idi bu, sevincmi, kədərmi? Həmin axşam bir tikə xoşbəxtlik payım kəm idi, ona görə çayım da acı dadırdı. Anamın pensiya kitabçasını bu gün də gəlinlik sandığımda əzizləyib saxlayıram. Mavi üz-lü, işlənməkdən üz qabığı əzilib didilmiş kitabçanın son bircə vərəqi salamatdı. İldə bir dəfə yenilənən kitabçanın bir vərəqini hər dəfə pensiya verildə Məhərrəm kişi kəsib saxlayırdı. Məhərrəm kişi kənd sovetində işləyirdi, idarədə balaca otağı vardı. Həmin otaqda ona aid işlərlə məşğul olur, ayın sonunda da pensiyalar verildə dövlətə yaşlı adamlara ayırdığı pulu yiyəsinə çatdırırdı. İşinə görə əmək haqqı olsa da, pensiyalardan qəpik-quruş saxlamaq adət idi. Buna görə bəzi adamlar üzə deməsələr də, qarəsınca danışır-dılar, amma...

Anamın pensiyasının qədərini yadımda deyil, amma o vaxta görə xeyli pul idi. Anamın pulunu Məhərrəm kişi gətirib evdə verirdi, anam da bildiyi vur-tut ikicə hərfdən ibarət imzasını atırdı onun sənəddə göstərdiyi yerə, adının çənşərinə. Anam yığımçıl idi, beləsinə el arasında "ev tikən" qadın deyirlər. Aldığı pulun bir hissəsini mütləq "arxaya" atmalıydı...

Nə zamansa özümün də pensiya alacağım ağlının ucundan belə keçməyib, yəqin elə mənim kimi bir çoxunun. Əvvəl uşaqlıq, sonra da gənclik illəri ömrün sinəsində elə məclis qurur, qəlbi elə şirin istəklərlə döyünür, başı iş-gücə elə qarışır ki, yadına qocalıq düşür!?. Ömrün mərhələləri hərəsi bir cür yaşantılar, fərqli duyğular bəxş edir adama. Bu gün dünənkindən daha yetkin düşünür insan. Zamanla doğru hesab etdiyi həqiqətlər də donunu dəyişir, düşüncələri yontanır, fikirləri, baxışları vaxtın süzgecindən keçərək durulur...

Haçan pensiyaların artması haqqında söz-söhbət gəzir, nəinki yaşlılar, evində təqaüdcü olan adamlar da sevinir. Nənə və babalar da aldığı pensiyadan şirinşəkər nəvələrinə pay ayırmaqdan zövq alır. Nənəlik Allahın verdiyi titulların içində bəlkə də ən böyüyüdü, hətta ana titulu da üstəleyir bəzən. Bəlkə onları öz uşaqlıq çağlarına götürür, ya övladlarına həsr etməyə yetməyən zamanların acısını çıxarır canından... nədirse bunun səbəbini heç kim sonadək anlaya bilmir, mənəcə. Bəlkə bunu heç "övladda nəvə, dövlətdə dəvə" deyən ulularımız da bilməyib...

İndi xeyli müddətdi ki, yenə pensiyaların artacağı barədə xoş xəbər dolaşır. Hər "xəbərci" də bir cürə yayır artımın miqdarını. Xəbəri eşidənlər sevinir, hesablaya bilən öz hesablayır, hesab-kitabdən uzaq olanların ailəsi. Mən də öz bildiyim kimi deyilən faizləri vurub çıxıram və sevinirəm. O saat da içimdən başqa bir mən

qalxıb kədərli baxışlarla üzümə sət bir sille çəkir - "gör nəyə sevinirsən e..."

Onda arzular boluydu, ümidlər tükənməz, bu arzu və istəkləri həyata keçirməyə vaxtımız da. Nə yaşımız vardı ki... heç otuz deyildi. Ailəm, övladlarım, başımızı salmağa komamız vardı. Biz başqalarının təmtəraqlı evinə, mülkünə baxıb qəm eləmirdik. Komamızın divarları arasında sevgi, hörmət, qayğı, inam, etibar vardı deyə bizə qala kimi görünürdü...

Onda yuxusuzluq haqqında bilgim də qocaların söylədikləri qədər idi. Kimsə "bu gecə ilan vuran yatıb, mən yox" deyəndə o ifadənin çəkisini təsəvvür eləmir-

dim. Hələ üstelik, "aranı dağa, dağı arana" daşımışam da deyirdilərsə, demək, vəziyyət daha da ağır olmuş...

İndi gecə yatdığı saatlar mənə qənimət kimi görünür, o da ki, ayda, ildə bir dəfə! Hər dərdən orqanizminin möhkəmliyini yuxusuzluğa dözülmədən anlayıram, Tanrıya və bədənime sonsuz təşəkkürlər edirəm. Amma hər şeyin həddi var axı, son vaxtlar həddini aşan yuxusuzluq geri dönməyən izlərini də sağlamlığıma möhürləyib keçir. Mənsə durub pensiyaların artacağına sevinirəm...

Yenə ortalıqda söz gəzir... Yenə yuxum qaçır... Payız da gəlib, havalar şaxdan düşüb, yun yorğan-döşəyin arasında da ayaqlarım buza qoyulmuş kimi üşüyür... Tərs kimi işıqlar da sönüb və elə tərslikdən telefonumun şarjı bitir... Haydı, müdriklər demiş, qaranlığa deyilməkdənsə, gedim, bir şam yandırım... Və sonra vaxtım olsa pensiyaların artacağına da ürək dolusu sevinim...

Şahnaz Şahin "Ömrün pensiya səddi" essesi dərin duyğular, sosial müşahidələr və fəlsəfi mülahizələrlə dolu bir ədəbiyyat nümunəsidir.

Bu esse həm fərdi həyat təcrübəsi, həm də kollektiv yaddaşın izlərini daşıyan poetik bir düşüncə formasıdır.

Essədə əsas mövzu insan həyatının təbii bir mərhələsi - qocalıq dövrü və onun simvolik ifadəsi olan pensiya yaş üzərində qurulub. Müəllif bu mərhələni fiziki və maddi dəyişikliklərlə yanaşı, emosional və mənəvi tərəfləri ilə də təqdim edir. Əsərin əsas ideyası: insan ömrünün fərqli döv-

ləri bir-birindən kəskin şəkildə seçilir, amma hər bir dövr öz gözəlliyi və çətinliyi ilə dəyərlidir. Pensiya yalnız maddi məsələ deyil, keçmişə, yaşanmışlara və zamanın dəyərinə verilən qiymətdir.

Esse narrativ (hekayəvi) quruluşu malikdir - müəllifin şəxsi yaşantıları və xatirələri vasitəsilə ardıcıl şəkildə irəliləyir. Yazının quruluşu aşağıdakı kimi qruplaşdırıla bilər:

Keçmişlə bu gün arasında keçid (gözyaşı, narahatlıq, düşüncə).

Keçmiş xatirələr: Ananın pensiya kitabçası, Məhərrəm kişinin fəaliyyəti və o illərin həyat tərzini.

Bugünkü realıq: Pensiyanın mənəvi yükü, yuxusuzluq, sağlamlıq, nostalji.

Zamanın axarı, həyatın dəyərlərinin dəyişməsi və ümitsiz optimizm (şam metaforası ilə bitiş).

Müəllifin dili sadə, axıcı və poetikdir. O, gündəlik həyatın ən sadə anlarını belə duyğusal çalarlarda təqdim edir. Bu essədə ironiya, təəssüf, sevgi, nostalji və təşəkkür duyğuları iç-içə keçir. Bəzi nümunələr:

"Çayım da acı dadırdı" - duyğusal vəziyyətin simvolik ifadəsi.

"Nədirse bunun səbəbini heç kim sonadək anlaya bilmir" - nəvə sevgisinin sirlə və izahlı olmayan tərəfi.

"Gedim, bir şam yandırım" - ümitsizlik içində belə bir işıq tapmaq arzusu.

Əsərdə bir çox simvol və metafora yer alır:

Pensiya kitabçası - həyatın bir mərhələsinin möhürü.

Yuxusuzluq - həm fiziki zəiflik, həm də daxili narahatlığın təzahürü.

Şam - qaranlıq içində ümid, kiçik də olsa, işıq və istilik qaynağı.

Esse tək fərdi hisslərin ifadəsi deyil, həm də cəmiyyətin yaşlı nəslinə münasibətinə dair incə bir tənqiddir. Müəllif pensiyanın artımına sevinən insanların sevincinin arxasında duran kədərini və tənhəliyi qabardır. Bu, eyni zamanda maddiyyatın psixoloji təsirini göstərir.

Şahnaz Şahin, yazının hər sətrində empati, mərhəmət və humanizm dəyərlərini önə çəkir. O, pensiya yaşını bir son yox, başqa bir həyat fəlsəfəsinin başlanğıcı kimi təqdim edir. Bu yaş dövrünü tək zəifliklə deyil, müdriklilik, mərhəmət və daxili zənginliklə əlaqələndirir.

"Ömrün pensiya səddi" - sadəcə bir yaş dövrünü deyil, keçmiş izlərini, bu günün ağırlıqlarını və sabaha dair qırıq ümidləri bir araya gətirən düşüncəli bir essedir. Müəllif oxucunu qocalığın qorxulu olmadığını, əksinə dəyərlərlə dolu olduğunu dərk etməyə çağırır. Bu, yaşlanmanın iztirab yox, bir ömrün təntənəli xatirələr albomu olduğunu göstərən dərin və səmimi bir yazıdır.

"Bakcell" mobil tətbiqi süni intellekt dəstəklə təkliflər dövrünə keçir

Innovasiya və sürət lideri "Bakcell" mobil tətbiqində süni intellekt texnologiyasından istifadə edərək, müştərilərə fərdiləşdirilmiş yeni təkliflər təqdim edib. Süni intellekt ilə yaradılan həllər abunəçilərin zəng və internet istifadəsi ilə bağlı vərdişlərini nəzərə alaraq, onlara uyğun kampaniya və tarif planlarını formalaşdırır.

Adalet.az xəbər verir ki, müştəri davranışlarının təhlili ilə yaradılan kampaniya və tarif planları bildiriş şəklinə istifadəçilərin nəzərinə çatdırılır. Bu yenilik sayəsində müştərilər vaxtlarına qənaət edərək, yaradılmış xüsusi təkliflərdən faydalana bilərlər. Fəaliyyəti çərçivəsində müştəri məmnuniyyətini öndə tutan "Bakcell" daim istifadəçilərinin dəyişən ehtiyac və gözləntilərinə uyğun innovativ həllər təqdim edir. Beləliklə, "Bakcell" müasir texnologiyalara əsaslanan məhsul və xidmətləri ilə innovasiyanı gündəlik istifadəçi təcrübəsinin ayrılmaz hissəsinə çevirərək, müştəriyönümlü inkişaf strategiyasını uğurla davam etdirir.

"Bakcell" haqqında "Bakcell" Azərbaycanın ilk və ən böyük özəl telekommunikasiya şirkətidir. Hazırda "Bakcell" üç milyondan çox müştərini yüksək keyfiyyətli və sürətli telekommunikasiya xidmətləri ilə təmin edir. Şirkət süni intellektə əsaslanan innovasiyalar və həllər vasitəsilə Azərbaycanın davamlı inkişafına töhfə verir və Azərbaycan iqtisadiyyatının qeyri-neft sektorunun ən böyük investitorlarından biridir. "Bakcell" müxtəlif ölkələrdə telekommunikasiya, enerji, yüksək texnologiyalar və tikinti sahələrində fəaliyyət göstərən "NEQSOL Holding" beynəlxalq şirkətlər qrupunun tərkibinə daxildir.

Vatikanda yeni Papa seçilmədi...

Vatikanın Apostol sarayının Siktin borularından qara tüstü çıxdı. Bu isə o deməkdir ki, konklav birinci turda keçirilən səsvərmədə yeni Roma Papasını seçə bilməyib.

Bildirilir ki, nəticələrin məlum olunması, planlaşdırıldığı vaxtdan iki saat çox çəkib.

Xatırladıq ki, Vatikanın Siktin kapellasında, Roma katolik kilsəsinin 113 kardinalının iştirakı ilə yeni Roma Papası seçilməli idi. Kar-

dinalar yeni Papa seçilənə qədər gün ərzində, ən azı üçdə-iki üstəgəl bir səs çoxluğu ilə yeni Papa seçilənədək bir neçə dəfə səsvərmə keçirəcəklər.

Səsvərmə həmişə məxvi şəkildə keçirilir. Kardinalların səs verdiyi otağın pəncərələri foto-video çəkilişlərinin aparılmasının qarşısı alınması məqsədiylə ağ rəglə boyanır, bütün bina əvvəlcədən ciddi şəkildə yoxlanılır. Həmçinin mobil telefon və s. cihazların siq-nalları xüsusi vasitələrlə boğulur. Səsvərmə tam başa çatmayana, yeni Roma Papası seçilməyənədək Kardinalların məkanı tər-k etməsinə icazə verilmir. Yeni Papanın seçilməsi əhaliyə kapellanın borularından çıxan ağ tüstü ilə xəbər verilir.

Rüstəm Hacıyev

4 ayda vətəndaşlara 56 milyon manata yaxın ƏDV geri qaytarılıb

hissəsi fiziki şəxs olan istehlakçılara geri qaytarılıb.

Adalet.az bu barədə İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinə istinadən xəbər verir.

Bundan başqa, "ƏDV geri al" layihəsinin əhatə dairəsinin genişləndirilməsi nəticəsində fiziki şəxs olan istehlakçıların ölkə ərazisində bina tikintisi fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslərdən nağdsız qaydada aldığı yaşayış və qeyri-yaşayış sahələrinə görə ödənilmiş ƏDV-nin qaytarılması prosesi də davam etdirilir.

Ötən 4 ayda nağdsız qaydada alınmış yaşayış və qeyri-yaşayış sahələrinə görə ödənilmiş ƏDV-nin qaytarılan məbləği 10,742 milyon manat olub.

Musa Xanbabazade,
AYB-nin üzvü,
filoloq-ədəbiyyatşünas

Tək beytlər

(Dostum Qafar Cəfərliyə)

Ey yazıçı dostum Qafar Cəfərlim!
İşində, sözündə daim təpərlim!

Sən bir söz adamı, sən bir yazıçı,
kimlərə şirinsən, kimlərə acı.

Qələmindən çıxan hər bir damcı söz
namərdi, nakəsi yandırır köz-köz.

Söz və kinayəndən qorxur çoxları,
Sarsıdır onları sözün oxları.

Hünərlilər meydanıdır söz meydanı.
Sən də, sən də bu meydanın pəhləvanı.

Təmizdən də təmiz "Günahsız mələk"
günahkar kişilərə vurur min kötək.

Yazarlar mədh edir çox fəzləri,
Sənin "Fateh"inə tay yox heç biri.

Tənhalığa şapalaqdır "Tənha qadın",
"Şəhid bayraq" simvoludur yurda andın.

Qəlb dağlayır "Tanrının göz yaşları",
sayıqlığa çağırır yurddaşları.

"Dəyyus" qamçılایır şərəfsizləri,
künc-bucağa basır tərəfsizləri.

"Sonradan sonra" - sərxoşlara dərman,
və həm də ki, ibrətəməz bir dastan.

"Od ələyir başlarına məmurların
qəzəb dolu, nifrət dolu "İntihar"ın.

Elə vurdun dostlarınla "Pəncə, pəncə".
Aslanların qabağına verdin pəncə.

"Qıl körpüsündə rəqs" in
verir insanlara dərslər.

"Xəyanət" in pıçıldayır
hər hansı bir oxucuya:

Harda gördün xəyanətəkar
sən əyləşdir onu vaxt.

"Saatın 61-ci dəqiqəsi" -
ölməyən haqların səsi.

Silirsən başlardan sən ləkələri,
öyürsən bəmbəyaz mələkələri.

Narkoman, rüşvətxor, cani və oğru
titrəyir önündə harda var doğru.

Qardaş! Gurlat təbilini,
ayağa qaldır elini.

Elə gurlat yatmış-batmış
qoy qalmasın bu ölkədə,

Çiçəklənsin gündən-günə
gülzar olsun bu ölkə də!

Bakıda məşhur şadlıq sarayları cərimələndi

Havaya normadan artıq tullantı atan ictimai-iaşə obyektləri cərimələndi.

Bu barədə ADALET.az-a Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin mətbuat katibi İradə İbrahimova məlumat verib.

O bildirib ki, Bakı şəhərində fəaliyyət göstərən ictimai-iaşə obyektlərində 11 saylı Regional Ekologiya və Təbii Sərvətlər İdarəsi və Ətraf Mühitin Çirklənməsinin Monitoring Qrupunun əməkdaşları tərəfindən son bir həftə ərzində keçirilən monitorinqlər zamanı "Ağ Saray", "Baku Palace", "Verona", "Sevgi Hall", "Lüks Plaza" şadlıq sarayları və "Əlinçə", "Mor-Mor", "Qaymaq", "Ocaq" restoranlarının havaya normadan artıq tullantı atdığı müəyyən edilib.

İbrahimova qeyd edib ki, faktlarla bağlı sözügedən obyektlərin məsul şəxsləri barəsində protokol tərtib olunub və hər birinin 2500 manat məbləğində cərimə olunması ilə bağlı qanunamüvafiq tədbirlər görülür.

VAQIF YUSİFLİ
Filologiya elmləri doktoru

"ŞAIR OLA BİLƏRDİN, PROFESSOR OLDUN"

Nəslimin yarpaq tökümlü başladı.
Çoxumuz qışa qalmaqalayıq...
Dəliyə döndüm, Rəfil
Ölüm xəbərini alanda.

Böyük türk şairi Nazim Hikmət ən yaxın dostu - filologiya elmləri doktoru, professor Mikayıl Rəfilinin ölümündən təsirlənərək bu şeiri yazmışdı. Həmin şeirin sonu belə bitir:

**Düşünürəm, məndən çox sonra
öləcək,
dalımcə bir məqalə də yazacaq,**

Ya da bir şeir:

**"Nazimlə Moskvada 24-də
tanış olduq".
Elədir, Mikayıl, elə.
Şair ola bilərdin,
Professor oldun.**

Keçən əsrin iyirminci illərindən başlayaraq Nazim Hikmət Azərbaycanda ən çox oxunan, ən çox sevilən müasir şairlərdən biri idi, 1927-ci ildə ilk dəfə o, Bakıya gəldi, burada "Günəşi içənlərin türküsü" adlı şeirlər kitabı nəşr olundu və o zaman ədəbiyyata gələn bir çox şairlər Nazim Hikmətin şeir səpgisinə-sərbəst şeirə meyl göstərdilər. Amma onun tanış olduğu ilk azərbaycanlı şair-alim Mikayıl Rəfilisi idi. Nazim Hikmətin şeirində deyildiyi kimi, onlar 1924-cü ildə Moskvada tanış olmuşdular. Sonralar bu tanışlıq əsl dostluğa çevrildi.

"Şair ola bilərdin, Professor oldun". Nazim Hikmət Rəfilinin şeir yazdığına, amma şair kimi yox, görkəmli alim kimi tanıdığına işarə edir. Mikayıl Rəfilisi doğrudan da şair idi, sadəcə olaraq, elmi yaradıcılıqla müntəzəm məşğul olduğundan, bir müddət şeirin daşını atmışdı. Yalnız ömrünün son illərində bir daha şeirə qayıtmış, hətta "Mingəçevir" adlı poema da yazmış, Nazim Hikmətə həsr etdiyi bir şeirdə ona olan məhəbbətini bu misralarla ifadə etmişdi: "Qarşında əksin. Əlimdə sadəcə bir qələm Gözlərimdə Moskvada keçən gəncliyimizin solmayan yarpaqları. Sən Nazim Hikmətsən Mən-sadə bir tələbən".

Şair və alim. 1936-cı ilədək bu sahələrin hər ikisində fəallıq göstərirdi. O, sərbəst şeirin alovlu bir təbliğatçısı kimi həm özü bu səpgidə şeirlər yazır, həm də bu tipli şeirin nəzəriyyəsini anladan məqalələrlə mətbuat səhifələrində çıxış edirdi.

İyirminci-otuzuncu illər Azərbaycan ədəbiyyatının ziddiyyətli, təzadlı bir dövrü idi. Kommunist-bolşevik ideologiyası ədəbiyyatda da öz hakim-amirlik mövqeyini gücləndirir, sənətkardan Şura inqilabını, fəhlə-kəndli hakimiyyətini, leninizm ideyalarını təbliğ etməyi, keçmişdə yaradılan və min illərin sınağından keçmiş milli dəyərləri feodalizm qalıqları kimi pisləməyi tələb edirdi. "Yeni ədəbiyyat" yaranırdı və bu ədəbiyyatın qarşısında yeni məzmunu uyğun yeni forma yaratmaq məsələsi də dururdu. Mikayıl Rəfilisi də bu mənada "refermatör" kimi çıxış edir, sərbəst şeiri "əski metrikanı, əski şəkli rədd və inkar edən" yeni bir şeir forması hesab edirdi. Əlbəttə, sərbəst şeirin ədəbiyyatda intişarı yeni hadisə deyildi, bu formanın bizim poeziyamızın qədim təcrübəsində müəyyən əlamətləri vardı. "Dədə Qorqud" dastanlarındakı şeirlər öz sintaktik quruluşu və poetikası ilə sərbəst şeir anlayışına uyğun gəlirdi. Lakin o zaman Rəfilisi də bir çox başqaları kimi belə bir qənaətdə idi ki bu məsələ yenidir, bütün dünya poeziyasında sərbəst şeir novator rolunu oynayır. Rəfilisi o illərdə "bey-nəlmiləl bir ədəbiyyat yolunda mücadiləyə başlamış" deyir və yazırdı ki: "Biz özümüzü Füzulilərə, Nəsimilərə, Axundovlara, Vaqiflərə, Hüseyn Cavidlərə deyil, Verxamlara, Uitmenlərə, Cül Ro-

menlərə, Mayakovskilərə doğru çevirməliyik". Əlbəttə, belə bir "mücadilə" yanlış addım idi və o dövrün hakim ideologiyasının təsirindən doğurdu. Rəfilinin sərbəst şeirlərində də proletar inqilabının doğurduğu sevinc ifadə olunurdu (Amma Rəfilisi tək deyildi, o dövrün əksər şairləri: S.Vurğun, R.Rza, S.Rüstəm, M.Rahim də yeni dövrün fütuhətini əks etdirmirdilermi?):

**İnqilab,
Üsyan.
Cümlə cahən
İşçiləri
Birləşiniz!
dedilər;
Dalğalandı dəniz**

**Birləşdilər
Oyandılar,
Bağırdılar:
Vətəndaş,
Yoldaş,
Dostsan? Yad?
Bu əl,
Əməkçi əlidir!
Bu dünya bizim olacaq,**

Rəfilinin şeirlərinin heç də hamısına "bunlar inqilabi şeirlərdir" demək insafsızlıq olardı. Onun şeirləri hansı mövzuda yazılırsa, metaforalarla, təşbihlərlə zəngin olurdu.

Rəfilinin sərbəst şeirləri müəyyən mənada eksperiment səciyyəsi daşıyırdı. Amma o, şair idi və dünya ədəbi təc-rügəsindən, Mayakovski və Nazim Hikmət poeziyasından ruhlanır, təsirlənir və mümkün qədər çalışırdı ki, geniş oxucu kütlələri bu yeniliyə alışsınlar (yazırlar ki, Rəfilisi döş cibində həmişə Uitmenin şeirlər kitabını gəzdirdi, daima Bloku, Nazim Hikməti, Mayakovskini mütaliə edirdi, öz şeirlərini isə əzbərdən deyib deklamasiya edə-edə yazırdı). Amma 1937-ci ildə Rəfilinin "formalizm kimi bir qorxulu ədəbi cərəyana meyl etdiyi üçün" Azərbaycan Yazıçılar İttifaqı sıralarından xaric etdilər. Sonralar bərpə olundu.

1936-cı ildən başlayaraq Rəfilisi qəti olaraq elm yolunu tutdu. Vaxtilə klassik ədəbiyyatı inkar edən Rəfilisi bundan sonra klassik ədəbiyyatın alovlu təbliğatçısı kimi çıxış etməyə başladı. Təbii ki, onun alimliliyi şairliyi ilə müqayisədə daha önəmli idi, eger belə demək mümkün olsa, Rəfilinin şairliyi eksperiment, alimliliyi isə professional xarakter daşıyırdı.

Mikayıl Rəfilisi çox savadlı, geniş elmi dünyagörüşə malik bir ziyalı idi. O, Avropa, rus və Şərq ədəbiyyatlarını dərin-dən mənimsəmişdi. Bir ədəbiyyatşünas alim kimi onun xidmətləri danılmazdır və deyirik ki, o, XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatşünaslığının nadir simalarından biridir.

Mikayıl Rəfilisi ilk növbədə, görkəmli bir ədəbiyyat tarixçisi idi. Onun 1941-ci ildə rus dilində nəşr olunmuş "Qədim

Azərbaycan ədəbiyyatı" kitabı ədəbiyyat tariximizin ta qədimlərdən XVI əsrə qədər bir dövrünü əhatə edir. Bu mövzuda o, Tiflisdə doktorluq dissertasiyası müdafiə etmişdi, lakin Moskva bu işin təsdiqini yubadırdı, ona görə də Rəfilisi özü Moskvaya gedir, görkəmli alimlərin qarşısında, özü də rus dilində bir neçə saat məruzə edir və bundan sonra o, filologiya elmləri doktoru diplomunu ala bilir. Bu sahədə ilk elmlər doktorumuz Mikayıl Rəfilidir.

Rəfilinin elmi fəaliyyətində iki böyük klassikin - dahi Nizami Gəncəvinin və böyük mütəfəkkir Mirzə Fətəli Axundovun tədqiqi mühüm yer tutur. Onun "Nizamiyə qədər Azərbaycan kulturası", "Vis və Ramin" problemi" məqalələri, həmçinin "Nizami Gəncəvi" tədqiqatı nizamişünaslıqda yeni bir dönüşün - mərhələnin başlanğıcı kimi maraqla qarşılandı. Rəfilisi Azərbaycan ədəbiyyatşünaslığında ilk dəfə olaraq "Azərbaycan intibahı" ideyasını irəli sürmüş və o zaman bunu sübut edəcək dəlillərlə çıxış etmişdi. Onun Nizami və İntibah haqqında fikirləri görkəmli rus alimləri tərəfindən də yüksək qiymətləndirilmişdi.

O, Axundovşünaslıq elminin də yaradıcılarından biridir. Onun M.F.Axundovun həyat və yaradıcılığı ilə bağlı ilk kitabı 1939-cu ildə çap edilmişdir, sonralar bu sahədə tədqiqatını genişləndirmiş, vəfatından bir il öncə, 1957-ci ildə "M.F. Axundov (həyatı və yaradıcılığı)" monoqrafiyası işıq üzünə çıxmışdır. Həmin kitab Moskvada "Görkəmli adamların həyatı" seriyasından da rus oxucularına çatdırılmışdı. Bu seriyadan ilk kitab çap etdirən ilk azərbaycanlı da məhz Rəfilisi olmuşdur.

Rəfilisi ədəbiyyat tarixçisi olmaqla yanaşı, bir nəzəriyyəçi kimi də xatırlanır. Hələ otuzuncu illərdə o impressionizm və ekspressionizm ədəbi cərəyanları haqqında məqalə çap etdirmişdi. Ədəbiyyat tarixinə və ayrı-ayrı sənətkarlara həsr etdiyi tədqiqatlarında onun nəzəri bazasının möhkəmiyyəti yalnız heyret edirsən. Azərbaycan ədəbiyyatşünaslığında ilk "Ədəbiyyat nəzəriyyəsi" kitabının müəllifi də Rəfilidir və bu kitab üstündən 77 il keçməyənə baxmayaraq indi də ali məktəblərdə tədris olunur ya da tələbələrə tövsiyə olunur ki, ondan istifadə etsinlər.

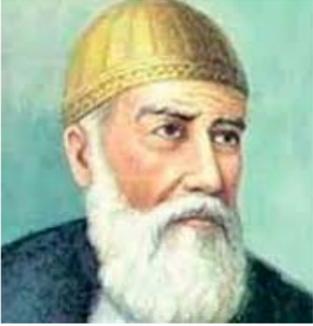
Rəfilisi həm də məahir tərcüməçi idi. O, rus dilini çox əla bilirdi, məqalələrinin bir çoxunu da rusca yazırdı. Amma ruscadan olunan tərcümələrdə Rəfilinin Azərbaycan dilinin bütün inceliklərinə bələd olması da diqqətdən yayınmır. Özü də o, dünya ədəbiyyatının ən şedevr əsərlərini dilimizə çevirmişdir.

Mikayıl Rəfilisi indiki Goranboy rayonunun Borsunlu kəndində, varlı bir kəndli ailəsində dünyaya göz açmışdı (1905, aprel). Gənclikdə klassik gimnaziyada təhsil almışdı. Sonralar, Bakıya köçəndən sonra ADU-nun Şərq dilləri fakültəsinin müdavimi olmuşdu. Bir müddət "Maarif və mədəniyyət" curnasında işləyəndən sonra Moskvaya getmiş, orada - MDU-da təhsil almışdı. Uzun müddət ADU-da və API-də Azərbaycan ədəbiyyatı kursundan mühazirələr oxumuş, professor rütəsinə yüksəlmişdi. Bu qədər məşhur olmasına baxmayaraq ara-sıra haqsız tənqidlərə də məruz qalan Rəfilisi hətta "Kirpi" curnasında bir karikatura "qəhrəmanı" da olmuşdu.

Nə etmək? Bizim bütün böyük sənətkarlarımız həmişə belə mənəvi təqiblərə məruz qalmamışları?

Varlı kəndli elə bəy deməkdir və Rəfilini yaxından tanıyanlar deyirlər ki, o, həddindən artıq kübar idi.

Bəy kimi doğuldu, bəy kimi yaşadı, bəy kimi də öldü.

BAYAT

№ 41 (901)

Ağa Laçınlı

Üzük

Bəxtimin üzünə gülübdür üzün,
Sevincim sel kimi qaynayıb daşır.
Toydan beş il sonra aldığım üzük
Xınalı əlinə necə yaraşır!

Sən bir kəndçi qızı, mən bir tələbə,
Evləndik... evimiz olmadı ancaq.
Uymadın dərzilər saldıği dəbə,
Keçdi taqəüdlə hər dolanacaq.

Evləndik... güldün də utanmağıma,
Dedin bu qayğıyla üzümə özünü.
Qırmızı sap bağla boş barmağıma,
Olsun toy üzüyü, nişan üzüyü.

Bu da yoxsulluğun uzanan ömrü,
Üzürler istədim hey dönə-dönə.
Bir payız pul yığdım üzükdən ötrü,
Qaçıb qış papağı tikdirdin mənə.

Dolandı fəsilər. Qış getdi yaya.
Amansız olmadıq zamanımıztək.
Qaldı nişanımız toydan sonraya,
Yaşadı ürəkdə üzüklü istək.

Bir gün biz yollandıq dükana sarı,
Aldıq üzüyünü nişanımızın.
Mən sənə verdim o yadıqarı
Yazdırdın adına uşağımızın...

Bağışla

İlahi, mən laçınam,
gərək uçam, uçunam.
Mən də Sənin suçunam,-
məni Sənə bağışla.

Mən sonranın indisi,
mən cırtanın irisi.
Bu imanlı iblisi
dəli cinə bağışla.

Könül sığmır yataba,
məcunluğa nə toba.
Peyğəmbərə, Kitaba,
bir də dinə bağışla.

Alınm göyə güzgüdü,
aldığım od güzürüdü.
Kin sevgidən güclüdü,
eşqi kinə bağışla.

İlahi, mən dərdə lək,
şırımı çək, çarpaz ək,
Sən də təksən, mən də tək,
məni Sənə bağışla.

Buyur, güllə gülünü,
ruh dirildən ölünü.
Hər kəsin öz çölünü
öz içinə bağışla.

Uçdum balın iyinə,
Hər pətəkdə yüz iynə...
Yemi qarıb yeyənə,
dəni çinə bağışla.

Mənim gecələrim hər gecə oyaq

İlahi, mən kor quşam,
qor üstünə qonmuşam.
Dönə-dönə yanmışam,
dönə-dönə bağışla...

Səmimiyyət

Ərk ilə evinə gəlmişəm, ay dost;
Görürəm, açıqdır qaşın-qabağın.
Komanı imarət bilmişəm, ay dost,
Nə gərək utanıb tər axıtmağın.

Səndən dünya malı ummayıram mən,
Sanma bəyənmirəm yavan loxmanı.
Doyursan qəlbimi səmimiyyətdən,
Bağırma basaram kasıb daxmanı.

Sən danış səmimi, kiri səmimi,
Səmimiyyət qəlbim məhək daşdır.
Söhbət olacaqsa qeyri-səmimi,
Dinib-danışmamaq daha yaxşıdır.

Dostum, doğrultmasa əməl niyyəti,
İnsan necə qalxar, necə ucalar?
Bir ölçü götürsək səmimiyyəti,
Alim var, çobandan geridə qalar.

Bir acı baxışdan sınımış ürəyi
Sağaldan o hansı şirin nemətdir?..
Dada gətirən də duzu, çörəyi,
Elə səmimiyyət, səmimiyyətdir.

Ölməram

Ölüm, məni nə beləcə hərlərsən, -
Mən bir ömrü sürməyincə ölməram.
Öz anama, öz Tanrıma borcum var,
Aldığımı verməyincə ölməram.

Nə istərsən can ağacım quruya,
Arız olub nə girmisən araya?
Sən öləsən, il kərpikli saraya
Yüz neçəni hörməyincə ölməram.

Qarı düşməni, bu nə qorxu kinosu,
Neçəyədi bu möhlətin kilosu?
Dəhrələyib dərd bitirən kol-kosu,
Sərgiliyə sərməyincə ölməram.

Nə dilərsən soluxuban sozalım,
Axı niyə çarpaz dağla yazılıım?
Əkdüyümü biçməyincə, a zalım,
Səpdüyümü dərməyincə ölməram.

Qoca quldur, məni azca qarala,
İnanmıram inan sapı qırıla.
Tufan qopa, iki dünya bir ola,
Gözləncimi görməyincə ölməram.

Könüllərdi mənim evim-eşiyim,
Könül olsun axırını beşiyim.
Qorxuram ki, qəbirdə də üşüyüm,
Ürəklərə girməyincə ölməram.

Qapını aç

Qapını yüyrək aç mən qayıdanda,
Ay qədir bilənəm, üzə gülənəm.
Barı öz qapıma gəlib qonanda
Açar qabağıma yüyürsün mənim.

Qapılar önündə ürəyim yanıb,
Yolsuzlar daş olub yolu hərəndə.
Üzümə oxarta qapı qapanıb,
Qorxuram qapını bağlı görəndə.

Mənim xoşum gəlmir söz böyütməkdən,
Sözün də yalanı ölüb-itibdi.
Qapı qabağında boyun bükməkdən
Az qala boynum da əyri bitibdi.

Kürlük görə-görə kürküm od alır,
Arılıq öyrədir ad-sanı kirli.
Kəsib qapıları hay-haray salır
Büllura bürünən qızıl zəncirli.

Qapı qabağında qaraldı qanım,
Öyrəşə bilmədim düzü danmağa.
Öyrəşdi varlığım, günüm, gümanım
Qanmaz qapısında donub-durmağa.

Yoruldu, dirəndi diribaş dilək,
Dünyadan iriymiş keçilməz qoruq.
Ölüm kilidləri önə səriləcək
Asılı qalırıq, adsız oluruq.

Bağlıca qapılar bağı çatladı,
Bəzən də ölümdən qaçırıram birbaş.
Ərkim bir evimə, bir sənə çatır,
Qapını yüyrək aç, istekli sirdaş.

Ayrıca qalırıq

Ayrıca qalırıq min il, milyon il,
Torpağın torunda görüşmək çətin.
Bağlanaq birliyə barı beş-on il,
Alaq hayfını uzun həsrətin.

Əzizim, ömür də bir haqqı-saydı,
İnsan bu dünyada gərək sevinə.
Səni görməyimə güman olsaydı,
Yalvarıb gedərdim qəbir evinə.

Dünya bəndə vurub bizə də güler,
Ürək sayğacında hesabını çək.
Anın yarısıdı yaşanan günlər,
Yatılan illəri ölçü götürsək.

Ayrıca qalırıq bir qarışıqda,
Qaralar gözünün qara çırağı.
Vallah, üşüməzdim mən o qışıqda,
Eşidə bilsəydim bu səs-sorağı.

Orda qarğışın da könül oxşardı,
Durgunluq gölündə duyğu göyerməz.
Darıxaq bəlkə də ruh qovuşardı,
Amma ruh görüşü bu dadı verməz.

Ayrıca qalırıq qaranlıq qatda,
Orda ödənci ödəmək çətin.
Gəl yaxşı dolanaq yaman həyatda,
Alaq hayfını uzun həsrətin.

Gələndə ağrını özünlə gətir

Gələndə ağrını özünlə gətir,
Sənə bir sözüm var incədən incə.
Təkliyi tək qoyub can evimə gir,
Könlümə yoldaş ol köçüm gedincə.

Allah çox görməsin ağ günlərini,
Gətir qayğıını da qara düyündə.
Bəsləram mən sənin dərd güllərini
Qanımla sulanan can dibçəyində.

Dərdi də öldürən dərd kötəyidi,
Dərdinə dərd olum... çox da üzülme.
Çox da ki, ürəyin od pətəyidi,
Atıb ürəyini yanıma gəlmə.

Səni duya-duya deyirəm bunu,
Gözünün gölü də gözəldi, gözəl.
Təzə geyimini, təzə donunu
Təzə dağ-düyünlə düymələyib gəl.

Özünü tanımaz dərdini danan,
Bir də olanına belə yox demə.
Ay məni dost bilib başa dolanan,
Gizli yaranı da məndən gizləmə.

Ya dərdi yarı böl, ya da üzülüş,
Qoy ömrün xalçası önə sərilsin.
Duzlu göz yaşıyla bal sızan gülüş
Birlik xamırına qoy əndərlisin.

Qayğı bostanında hər dilək bitir,
Verib qazancını yana çəkilmə.
Gələndə ağrını özünlə gətir,
Səndən inciyrəm, əliboş gəlmə.

Mənim gecələrim

Mənim gecələrim hər gecə oyaq,
Mənim gecələrim gözləri açıq.
Mənim gecələrim özündən dümağ,
Gündüzə qarışıq, Günə bulaşıq.
Bir tut ağacıyam - tərəcəm masa,
Silkinib tökürəm bütün xarımı.
Şeir yazmayanda -
mən heç olmasa
Üstünü örtürəm balalarımın.

***

Sən hərdən səbəbsiz inciyrən, küsən,
Hərdən əhvalımı soruşan qızsan.
Hərdən minnətçimi uzaqdan qovan,
Hərdən özü gəlib barışan qızsan.

Elə qınayırsan məni dilində,
Çox vaxt inanmıram üzün güləndə.
Tay-tuşun bəzənib dərsə gələndə
Bəzənib-düzənib yarışan qızsan.

Bəzən atmacanı ağ eləyirsən,
Bəzən hər sözünü dağ eləyirsən;
Yüngül dərdlərimə lağ eləyirsən,
Ağır dərdlərimə qarışan qızsan.

Ay gözü alovlu, baxışları şən,
Peşiman qayıdıb arxamca düşən.
Gahdan özüm ilə durub öcəşən,
Gahdan xainimlə vuruşan qızsan.

Getdin, yad olmadın bir inciməklə,
Gəldim, qarşıladdın duzla, çörəklə.
Sən bu sadəliklə, bu saf ürəklə
Elimə, obama yaraşan qızsan.

***

İllər dağa dönüb düşdü araya,
Ortada çox umu, çox küsü olub.
Yaxşı ki, axşamlar baxırıq Aya,
Səməlar barışıq güzgüsü olub.

Görəndə gözüne çox baxmamışam,
Elə bilirəm ki, darıxmamışam?..
Axı neyləyim ki, yalnız bir quşam;
Yuxum da bir anın mürgüsü olub.

Yağıma yağısan... gül açsın bağı,
Bəs nədir özümlə bu çarpışmağın?
Vallah, val dəyişib sözdən qaçmağın
Sozalan canımın üzgüsü olub.

Səni tanıyandan girincəm, girinc,
Nə könlüm toxtadı, nə qulağım dinc.
Bu necə sevgidi, bu necə sevinc, -
Dərddən oxuyanın türküsi olub.

Sənin bir baxışın daşı mum eylər,
Gülsən, buxarlanar güllünc gileylər.
Halımdan halıdı tutqunca göylər,
Buludlar başımın tüstüsü olub.

Çəkdiyim ağrını çəkməsin heç kim,
Gör neçə üzü var bu keşməkeşin.
Yarıyan eşqimi qoruyan eşqin
Ömrümün qorxusu-hürküsi olub.

Azərbaycançılıq ideyasının təbliği

№ 17 (2440) 9 may 2025-ci il

Azərbaycan Respublikasının
Medianın İnkişafı Agentliyi

Bu gün dünyada çox böyük dəyərlər mövcuddur. Təbii ki, o dəyərlər də hər bir dövlətə, hər bir xalqa və hər bir ölkəyə məxsusdur. Heç şübhəsiz, hər bir ölkə istəyər ki, onun tarixi, mədəni irsi və eləcə də əxlaqi dəyərləri digər xalqlar tərəfindən öyrənilsin, araşırılsın və sevilsin. Bunu etmək üçün isə hər bir millətin özünün ideologiyası, təbliğatı və mədəni tədbirləri var. Təbii ki, dünyada gedən böyük siyasi-iqtisadi proseslər onu deməyə əsas verir ki, bu gün kiçik dövlətlərin adət-ənənələri və eləcə də onların mədəni

Heydər Əliyevin və prezident İlham Əliyevin hakimiyyəti dövründə sürətlə inkişaf etdi, dünyaya inteqrasiya olundu, öz mədəni irsi və eləcə də digər mənəvi dəyərləri ilə yeni bir səhifə yazdı. Əlbəttə, hər bir ölkənin siyasi lideri, rəhbəri güclü olanda, bax, həmin ölkəyə o tarixi şəxsiyyətə görə böyük hörmət, sevgi göstərilir. Məhz Azərbaycana da dünya şöhrətli siyasətçi və həmişə yeri görünən Ulu Öndər Heydər Əliyevə görə bütün ölkələr hörmətlə yanaşıblar.

Aydındır ki, bu da belə yaranmadı. Ən azından ona görə ki, Azərbaycana həm

DÜNYA AZƏRBAYCANÇILIQ İDEYASINI SEVGİ İLƏ QARŞILAYIR

dəyərləri qloballaşma nəticəsində məhv edilir. Bunu dünyanı idarə edən super dövlətlər bilərəkdən həyata keçirirlər və o kiçik dövlətlərin əxlaqi, mənəvi dəyərlərini müxtəlif vasitələrlə aradan götürməyə, zəiflətməyə, birmənalı olaraq silməyə cəhd edirlər.

Amma gəlin onunla razılaşaq ki, bu gün elə dəyərlər var ki, onu dünyanın ən güclü dövlətləri belə məhv edə bilməz, tarixdən silməyi bacarmaz.

Belə ölkələrdən biri də müstəqil Azərbaycan dövlətidir. O dövlət ki Ulu Öndər

rəsmi, həm də qeyri-rəsmi səfər edən insanlar həqiqətdən də gördülər ki, bu ölkə bəşəri dəyərlərə, zəngin tarixə və qeyri-adi mənəvi dəyərlərə malikdir.

Başqa sözlə demiş olsaq, Azərbaycançılıq ideyalarının çox sürətlə dünyaya yayılması, təbliğ edilməsi beynəlxalq aləmdə ölkəmizin nüfuzunun artmasının böyük təkan verdi.

Azərbaycan çox nadir ölkələrdəndir ki, burda irqindən, dinindən və millətindən asılı olmayaraq, hamıya böyük diqqətlə, qayğıyla yanaşılır. Azərbaycanda yaşayan

və işləyən çoxlu sayda azsaylı xalqların nümayəndələri görürlər ki, onların hüquqları, mədəniyyətləri, adət-ənənələri və eləcə də bəşəri dəyərləri dövlətimiz və xalq tərəfindən necə qorunur.

Təkcə bir faktı qeyd etmək istəyirik ki, dünyada heç yerdə yəhudilərə münasibət Azərbaycanda olduğu qədər böyük və möhtəşəm deyil. Çünki yəhudilər yüz illərdir Azərbaycanda yaşayırlar və burda öz dinlərini, dillərini və adət-ənənələrinin qorunmasının şahidi olurlar. Onların böyük əksəriyyəti Qubada yaşayırlar və Qubada "Qırmızı qəsəbə" deyilən yerdə onlara hər cür şərait yaradılıb. Və üstəlik də bu Qırmızı qəsəbədə hələ Sovet dövründə yəhudilərlə qubalılar arasında çox böyük sıx və isti münasibət olub. Hətta həm azərbaycanlılar, həm də yəhudilər bir-birlərinə qız alıb veriblər.

Mənim bir qohumum var, uzun illərdi Qubada yaşayırlar, hardasa yetmiş ildir, deyir ki, mənim ən yaxın dostlarım yəhudilərdir. Ona görə ki, onlar dostluqda, yoldaşlıqda çox sədaqətliyərlər. Kəsdikləri çörəyə həmişə böyük dəyər verirlər. Mənim ən ağır günümde doğmalarımın əvvəl həmin yəhudi dostla-

rım yanımda olub. Təbii ki, biz də bu dostluğa həmişə böyük önəm vermişik. Əlbəttə, yəhudi qardaşlarımız təkcə bizim adət-ənənələrimizi, əxlaqi dəyərlərimizi sevmir, onlar həm də bizim dünyanı gəzən və sevilən musiqilərimizi xoşlayırlar. Dəfələrlə mən İsrailə dostumla gəzməyə getmişəm, orda görmüşəm ki, bizim böyük sənətkarların - Rəşid Behbudovun, Zeynəb Xanlarovanın, İslam Rzayevin, Sara Qədimovun, Tükəzban İsmayılovanın ifa etdikləri xalq və bəstəkar mahnılarına böyük həvəslə qulaq asırlar. Üstəlik də bir dəfə toya getmişdim, gördüm o toyu da rəhmətlik Səməd Səmədov aparırdı.

İnanın, onun başına o qəder pul səpirdilər ki, o pulları yerdən yığışdırmaq çox çətin idi. Bax, bu yəhudilərin Azərbaycan xalqına, bizim musiqimizə və dostluğumuza olan sevgisi idi. Hər gün bir yəhudi bizi qohumuna görə evinə qonaq dəvət edirdi. Mən çox yerdə olmuşam, amma yəhudilərdə olan qonaqpərvərliyi çox az yerdə görmüşəm. Onlar da Qubaya

gələndə biz onlara qucağımızı açmışıq. Qubanın ən gözəl yerlərinə aparmışdıq, onlar Qəçreşi görüblər və deyiblər ki, burda verilən yeməyin dadı heç yerdə belə deyil. Orda bişirilən kabab və digər Azərbaycan mətbəxinə məxsus yeməklər yəhudi qardaşlarımızın çox xoşuna gəlib. Üstəlik də Azərbaycana gələndə digər gözəl yerlərimizə də - Qusara, İsmayıllıya, Zaqatalaya, Balakənə, Qəbələyə onları qonaq aparmışdıq.

Bu gün Azərbaycanı dünyada həm də ona görə çox istəyirlər ki, bizim xalq hamıya öz məhəbbətini, sevgisini, istəyini verib. Heç vaxt digərlərinə yuxarıdan aşağı baxmayıb. Amma Avropa ölkələrinə yolun düşəndə görürsən ki, onlar özlərindən çox razıdır və sənə yuxarıdan aşağı baxır. Allah belə xalqları da xoşlamır. Ona görə də bizim xalqın bu sadəliyi, səmimiyyəti və qonaqpərvərliyi digər millətlər tərəfindən sevilir və onların yad-daşında əbədi iz qoyur.

Sübhan MAHMUDLU

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ

MEDIANIN İNKİŞAFI AGENTLİYİNİN MALİYYƏ YARDIMI İLƏ

ƏDALƏT •

9 may 2025-ci il

15

Antalyanın möcüzəli təbiəti və mədəniyyət xəzinələri

Türkiyə Rivasında yerləşən gözəl Antalya şəhəri ilboyu istirahət üçün ən yaxşı istiqamətlərdən biri hesab olunur. Mülayim iqlimi, möhtəşəm sahil xətti, qədim abidələri və dünya səviyyəli kurortları ilə tanınan bu şəhər öz gözəlliyi ilə turistləri valeh edir. Lakin Antalyanın daha az tanınan, turizm izdihamından uzaq, sanki cənnət xatırladan məkanları da var ki, hətta ən təcrübəli turistləri belə heyrləndirə və valeh edə bilər. Bu gizli incilər sizə təbiəti, mədəniyyəti və tarixi fərqli və orijinal bir şəkildə yaşamaq imkanı verir, Antalyanın tamam başqa bir üzünü tanımağa şərait yaradır. Antalyanın ən gözəl məkanlarını sizə təqdim edirik:

Ormana kəndi - Milli memarlığın parlaq nümunəsi

Antalyanın incilərindən biri olan Ormana kəndi, Toros dağlarının ətəklərində yerləşən qədim bir "Yörük" (köçəri) məskənidir. UN Turizm Təşkilatının "2024-cü ilin Dünyanın Ən Yaxşı Turizm Kəndləri" siyahısına daxil edilən bu kiçik kənd, yaşılın hər çalarına, mavi səmalara və nostalji ab-havaya sahib bir cənnət guşesidir. Ormana, Türkiyənin orijinal kənd həyatına nadir bir baxış imkanı təqdim edir.

Kənd, yalnız daş və sərv ağacından - heç bir bağlayıcı məhlul istifadə edilmədən - inşa edilən "düymə evləri" ilə tanınır. Osmanlı dövrünə aid olan bu evlər milli memarlığın möhtəşəm nümunələri sayılır və bölgənin əsrlərlə formalaşmış sənətkarlığını, təbiətlə vəhdətdə davam edən davamlı heyat tərzini əks etdirir.

Ormana həm də məhsuldar torpaqları və ənənəvi

üsullarla becərilən üzüm bağları ilə məşhurdur. Burada yetişdirilən yerli üzüm sortları özünəməxsus ləzzəti ilə seçilir. Hər il sentyabr ayında isə təxminən 60 ildir davam edən "çavuş" üzüm bayramı keçirilir və bu kəndin zəngin kənd təsərrüfatı

irsi təntənə ilə qeyd olunur.

Altınbeşik mağarası: Qeyri-adi geoloji möcüzə

Ürünlü kəndində yerləşən Altınbeşik mağarası, Türkiyənin təbiət inciləri arasında bənzəri olmayan bir möcüzədir, lakin hələ də kütləvi turizmin diqqətindən kənar qalıb.

Toros dağlarının ətəklərindəki Altınbeşik Milli Parkının tərkibində yer alan bu mağara, Türkiyənin ən böyük yeraltı gölüne ev sahibliyi edir. Mağaranın daxilindəki heyvətəməz sarkit (Mağara damından asılaraq yaranan mineral ütü) və dikişlər (Mağara yerində yaranan mineral sütun), buz kimi görünən traverten qatları bu məkanı sanki başqa bir aləmdən gəlmiş kimi göstərir.

Turistlər mağaranın içində qaşıqla tur edərək bu valehedici təbiət möcüzəsinə

kəşf edə bilər, şəffaf sular, mineral quruluşlar və təbii işıq oyunlarının yaratdığı sehri mühiti yaxından hissə edə bilərlər.

Eyni zamanda mağaranın ətrafında gəzinti edərək 605 bitki növünü - o cümlədən nadir endemik növləri - və

zəngin heyvanat aləmini əhatə edən Milli Parkın təbii gözəlliklərini də araşdırmağa imkan verir.

Kimera: Möhtəşəm təbii hadisə

Yanan qayaların yerləşdiyi Kimera - Türkiyənin ən maraqlı və mistik təbiət hadisələrindən biri - Çıralı yaşayış məntəqəsində yerləşir. Dəniz tıbağaları Caretta caretta yumurta qoyduğu çimərliyi ilə tanınan bu bölgədə, gözoşqayan təbiət mənzərələri ilə əhatələnmiş 30 dəqiqəlik bir dağ yürüşü ilə Kimera sahəsinə asanlıqla çatmaq mümkündür. Yeraltından çıxan metan qazı atmosferlə təmasda olaraq heç vaxt sönməyən alovlar yaradır.

Bu yanan qayalar Olympos Beydağları Milli Parkının tərkib hissəsidir - Aralıq dənizi gözəlliyinə malik bir bölgədir ki, burada əfsanələr gerçəyə çevrilmiş kimi görü-

nür. Rəvayətə görə, qanadlı at Pegasusun köməyi ilə qəhrəman Bellerophon od püs-kürən, üç başlı Kimera canavarını məhz burada məğlub edərək onu daşa çevirmişdir. Bu səbəbdən, Kimera alovlarının həmin əjdahanın odunun izləri olduğuna inanılır və ərazi bu əfsanəvi adla adlandırılır.

Xüsusilə gün batımından sonra Kimera qeyri-real bir mənzərə təqdim etsə də, yaxınlıqdakı qədim Olympos şəhəri də az qala nəfəsəkəsi təsir bağışlayır. E.ə. III əsrə aid olan bu qədim yaşayış yeri məşhur Olympos çimərliyinin yanında yerləşir və Likiya sivilizasiyasının keçmiş həyatına dair heyranedicilik izlər saxlayır.

Uçansu Şaləsi: Aziz Paul Yolu üzərindəki Gizli Cənnət

Belekənd, Antalyanın məşhur lüks golf məkanı, 60 km məsafədə yerləşən Uçansu Şaləsi də gizli bir cənnət olaraq tanınır. Toros Dağlarından gələn su, hər biri 25-30 metr hündürlükdən enərək iki ayrı şalə ilə yaşillıqlara axır.

Bu şalələlərə çatmaq üçün təxminən bir saatlıq bir dağ yürüşü tələb olunur. Lakin turistlər, zirvəyə çatdıqda möhtəşəm mənzərələrlə qarşılaşsınlar.

Burada həmçinin Kiçik Krallığın Çəni adı ilə tanınan bir təbii hovuz da mövcuddur.

Uçansu Şalələri, Türkiyənin ikinci ən uzun yürüş yolu olan Aziz Paul Yolunun bir hissəsidir. Erkən Xristianlığın önəmli misyoneri olan Aziz Paulun izləri ilə gedən bu yol, səyahətçilərə qədim xarabalıqları, ənənəvi kəndləri və toxunulmamış təbii mühitləri kəşf etmə imkanı təqdim edir.

"Baba Vanqa" adlanan yaponiyalı ekstrasens 2025-ci ilin yayında dünyada baş verəcək fəlakətlə bağlı xəbərdarlıq edib.

Adalet.az xəbər verir ki, yapon "Baba Vanqa"nın proqnozları ciddi qəbul olunur, çünki gerçəkləşən xəbərdarlıqlar edib.

Yapon "Baba Vanqa" və onun proqnozları haqqında məlumdur və o, bəşəriyyəti nə barədə xəbərdar edir.

Yapon "Baba Vanqa" - manqa rəssamı Ryo Tatsuki'dir. O, dünyada baş verən hadisələrlə bağlı qorxunc dəqiq proqnozları ilə məşhurlaşmışdır. Və onun bəzi dağıdıcı fəlakətlər haqqında dəqiq proqnozu tez-tez məşhur bolqar görücüsü Baba Vanqa ilə müqayisələr doğurur. Tatsuki, Fredi Merkyuri, şahzadə Diananın ölümünü, 2011-ci il Kobe zəlzələsi və hətta COVID - 19 pandemiyası da daxil olmaqla bir sıra mühüm dünya hadisələrini düzgün proqnozlaşdırıb.

1999-cu ildə Tatsuki "Gördüyüm gələcək" kitabını nəşr etdirib və zaman keçdikcə onun proqnozlarının çoxu özünü doğrultmuş, buna görə də rəssam məşhurlaşmışdır. O, ilk dəfə 1980-ci illərin əvvəllərində əvvəlcədən düşüncülərini və xəyallarını görüb. Kitabla o, 1976-cı il noyabrın 24-də qəfil dünyasını dəyişən "Queen" qrupunun solistini yuxuda gördüyünü təsvir edib. Düz 15 il sonra müğənni QİÇS-in yaratdığı fəsadlardan 45 yaşında dünyasını dəyişib. Tatsuki başqa bir yuxuda saray dəhlizinin sonunda dayanan bir qadın görüb. Sonda dayanaraq, əlində körpə tutan sarışın portreti və "Diana" yazısı olan bir fotosəkil görüb. Və bir neçə il sonra o, avtomobil qəzasında ölənlərin qadını görüb. 1995-ci ildə sənətçi onu "yerdəki çatlara" aparacaq qoca haqqında yuxusunu danışmış və bu, 15 il və ya 15 gün sonra çatlayacaq Yaponiyanın Kobe şəhəri haqqında proqnoz idi. Bu proqnoz həm də ona görə gerçəkləşdi ki, Kobedə güclü zəlzələ baş verdi və 5000-dən çox insan həlak oldu. 1995-ci ildə rəssam onu "yerdəki çatlara" aparacaq qoca haqqında yuxusunu danışmış və bu, 15 il və ya 15 gün Yaponiyanın Kobe şəhəri haqqında proqnoz idi. Bu öncəgörmə həm də ona görə gerçəkləşib ki, Kobedə güclü zəlzələ baş verdi və 5000-dən çox insan həlak oldu. 2011-ci il martın 11-də dənizaltı zəlzələ baş verdi və 20.000-ə yaxın insanın ölümü ilə nəticələnən nəhəng sunamiyə səbəb oldu. Tatsuki kitabında yazıb: "25 ildən sonra, 2020-ci ildə naməlum virus yaranacaq, apreldə pik nöqtədən sonra yox olacaq və 10 ildən sonra yenidən peyda olacaq".

"Baba Vanqa"dan iyul ayında fəlakət xəbərdarlığı

Yoxsulluq içində ölən rəssam: Əsərləri milyonlarla dollara satılır

Mayın 12-də Nyu-Yorkda "Christie's" Beynəlxalq Hərrac Evinde müasir incəsənət hərracı keçiriləcək.

Adalet.az xəbər verir ki, hərracda məşhur fransız rəssam Klod Monenin ikonik mənzərələrindən biri olan "Dan üzü, alacaqaranlıqda xaşxaşlar" əsəri satılacaq. Əsər 60 il şəxsi kolleksiyada saxlanılıb və bundan əvvəl 1892-ci ildə onu Monetdən almış sənət dileri Paul Durand-Ruele məxsus olub. Qeyd edək ki, ömrünün çoxunu borc içində yaşayan rəssam Klod Monenin 2023-cü ilin sentyabrında heç vaxt sərgilənməmiş tablosu da satıldı. "Le bassin aux nymphéas" ("Gölməçədə su zənbəqləri") adlı rəsm əsəri 1917-1919-cu illər arasında yaradılmış və 1972-ci ildən adı açıqlanmayan şəxsin kolleksiyasında da saxlanılıb. Rəsm minimal dəyəri 65 milyon dollar olsa da 3 dəfə baha qiymətə satıldı. 2019-cu ildə isə "Taya" adlı əsəri Nyu-Yorkun "Sotbi" hərrac evində rekord qiymətə - 110,7 milyon dollara satılıb.

Əntiqə Rəşid

Aqil Abbas Umud Rəhimoğluna əzizi Fatma Əkbər qızı Mirzəyevanın vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.
Nəbi Muxtarov və Aslan Mehdiyev Umud Rəhimoğluna əzizi Fatma Əkbər qızı Mirzəyevanın vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.
Faiq Qismətoğlu və Əbülfət Mədətoğlu Umud Rəhimoğluna əzizi Fatma Əkbər qızı Mirzəyevanın vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Kərim: "Onun qızlarının satdığım üçün çox utanırdım"

Müğənni Kerim Abbasov bu dəfə də etirazları ilə diqqət çəkib.

Adalet.az bildirir ki, o, efir vasitəsilə xanım təşəkkür edib, onu sevdiyini söyləyib:

"Mənim ən böyük dəstəkçim xanımdır. Elə vaxt olub ki, pulum heç olmayıb. Onun qızlarını satmışam. Amma ona söz vermişəm ki, bu qızların yerinə sənə o qədər qızıl alcam, axırda deyəcəksən ki, bəsdir qızıl alma. Həyat yoldaşımın qızlarını satdığım üçün çox utanırdım. O isə həmişə mənə dəstək oldu. Onu çox sevirdim. Allah ondan razı olsun. Həmin dediyim vaxt gəldi. Ona o qədər qızıl aldım ki, axırda mənə dedi ki, artıq mənə qızıl alma. Özü dedi ki, heç aldıklarını taxmamışam".

Əntiqə

Aktor səhv irad bildirdi, aparıcı təsdiqlədi

Azərbaycan Dövlət Akademik Musiqili teatrın aktyoru Əmrah Dadaşov qıraətçilərə irad tutub.

Adalet.az bildirir ki, aktyor qıraətçilərin şeir səsləndirən zaman bəzi feilləri düzgün tələffüz etmədiklərini söyləyib:

O, "Kimsə şeir söyləyəndə "olaydı" sözü-nü "olaydı" kimi deyirsə, həmin şeirin davamına qulaq asıram. Elə bilirlər ki, "gələydi", "olaydı" sözləri yazıldığı kimi deyilməlidir. Halbuki o sözlər "gələydi", "olaydı" kimi səslənə bilər. Sadə şeyləri bilmirlər və bu məni incidir", deyib.

Qeyd edək ki, aktyorun düzgün olmayan fikirlərini aparıcı heç bir irad bildirmədən qəbul edib.

Əntiqə

Təsisçi və baş məsləhətçi: **Aqil ABBAS**

Baş redaktor: **İradə TUNCAV**

Qəzet "Ədalət" qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb səhifələnmiş və "Son dakika" MMC Nəşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilmişdir.

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

KAPİTAL Bankın 1 saylı Nəsimi rayon filialı.
kod: 200112 hN
Müxbir hesab: 0137010001994
S.W.I.F.T. Bik: AIBAZ 2xhesab N:
38070019411100451111 VOEN: 1300456161
İndeks:0107 Qeydiyyat nömrəsi 100

Ünvan: Bakı AZ1073 Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, "AZƏRBAYCAN" nəşriyyatı, 6-cı mərtəbə.
Telefon: 538-05-50, 538-51-31, 534-55-98 Faks: 539-80-26
adaletqezeti@rambler.ru
adaletqezeti@mail.ru, adaletqezeti@box.az

Tiraj: 1500
Sifariş: 228
Çapa imzalanmışdır:
08.05.2025

ƏDALƏT •

9 may 2025-ci il